

ယမကဘာသာ ပို့ချသင်ကြား အာဝံ့ဆောင်ထား လိုသူများအတွက်
အထူးစီစဉ်ထားသော

ယမကလက်ဆောင်

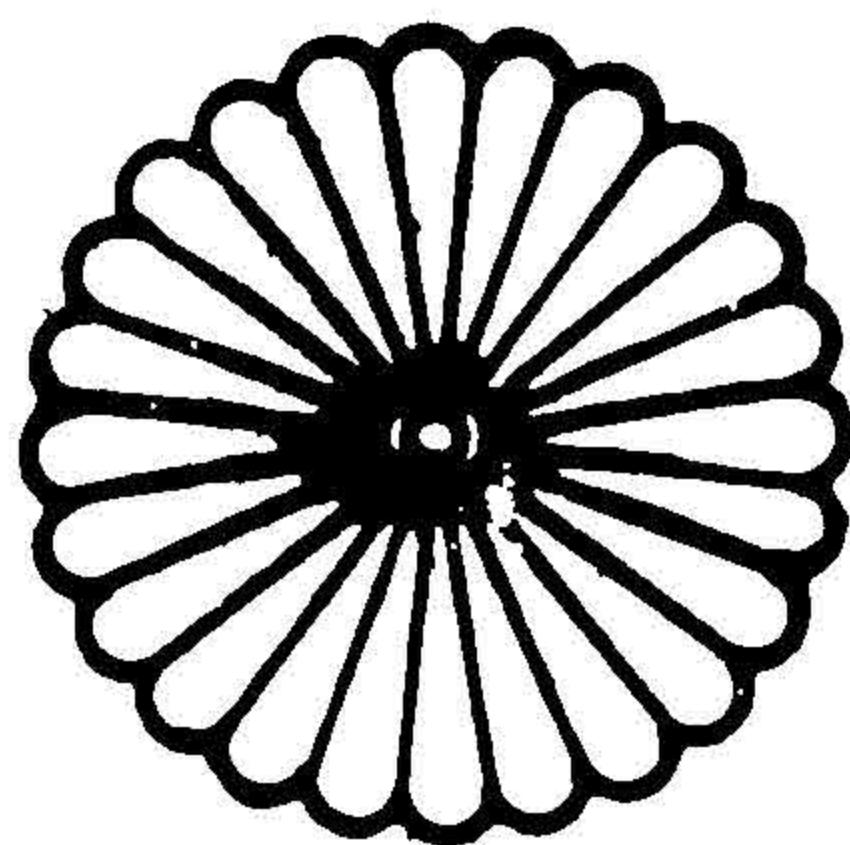
အောက်- ၅ ကျမ်း

စာပေအမှတ်စဉ်- ၇

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ (အင်းစိန်)

ယုဒသမ္မတလူ့အဖွဲ့အစည်း
(အောက်-၅-ကျမ်း)

စာပေအမှတ်စဉ်• ၇

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ
(အင်းစိန်)

ယမကလက်ဆောင်

တမူခွင့်ပြုချက် အမှတ် - ၁၉၄ / ၉၄ (၆)

မျက်နှာပုံခွင့်ပြုချက် အမှတ် - ၁၀၉ / ၉၄ (၆)

၂၀၁၄. ၃. ၁၃

လ.လ.လ.

၂၅၀၀၂၅

ဒုတိယအကြိမ်

၁၉၉၄ ခု - ဇူလိုင်လ

အုပ်ချုပ်ရေး - တစ်ဆောင်

တန်ဖိုး ၂၀၀-ကျပ်

ပုံနှိပ်ရေး

။

။

ဦးကျင် (၀၄၉၃၃)

ချပ်ပိယံ အောင်ဆက်ပုံနှိပ်တိုက်

၁၄၁ / ၃၈လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

အသုံးပြုချက်

။

။

ချပ်ပိယံ OFFSET

ထုတ်ဝေသူ

။

။

ဦးလှစိန် (၀၃၀၁၉)

ထွန်းလှကျော်စာပေ

အမှတ် ၂၁၉၊ အာသောကလမ်း၊

၁၃ ရပ်ကွက်၊ လှိုင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ကွန်ပျူတာစာပေ

။

။

ရွှေနှင်းဆီ

အမှတ် ၁၁၊ ရေကျော်လမ်း၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်။

ပြန်ချိစာရင်း

။

။

ဝံသာနုဦးပျိုင့် သမီး မညွန့်

ပိဋကတ်စာအုပ်ဆိုင်

ရွှေတိဂုံဘုရားဈေး၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဤစာအုပ်သည် ယခုမှ ပထမဆုံးအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်းဖြစ်သော်လည်း စာမူအသစ်မဟုတ်ပါ။ ယခင် သံဃာတော်အရှင်သူမြတ်တို့အကြား စာကူးစက်ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ဖြန့်ချိပြီးဖြစ်သော စာမူ ဖြစ်ပါသည်။ ယမကနှင့် ပတ်သက်၍ အရှင်းဆုံးနှင့် အလွယ်ကူဆုံး လေ့လာနိုင်အောင် ဤ စာအုပ်က ကူညီပါလိမ့်မည်။

တောင်းပန်လွှာ

ထေရ်ကျော်ငါးရာ၊ ရဟန္တာဝံသီ
သမ္ဘိဒါဉာဏ်ရာ၊ သံဃိန္ဒတို့
ဘုရားမိန့်ရွတ်၊ ပိဋကတ်ကို၊ မွန်မြတ်ဖြူဖွေး
ပေထက်ရေး၍၊ ဆေးလေးကြပ်ကြပ်၊ အထပ်တစ်ရာ
တည်းဖြတ်ပါလည်း၊ အကွရာပုဒ်ဆွေး၊ မှားယွင်းသေး၏
ညစ်ကြေးစပ်ယှဉ်၊ ပုထုဇဉ်သာ၊ ငါတို့မှာကား
အမှားဘယ်သို့၊ ရှိလေမြို့လိမ့်၊
ယွင်းချို့အကွရာ၊ ပျက်ယိုရာ၌
ပညာကြီးရှင်၊ ငြိမ်းကောင်းဆင်သို့ ပြင်စေသတည်း။

[ဥတေနပျို့.]

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	ပဏာမနှင့် ပဋိညာဉ်	၁
၂။	မူလယမိုက် ဥဒ္ဓေသကျမ်းတက်နှင့် ပါဠိနည်းပြ	၂ - ၃
၃။	မူလယမိုက် ပါဠိအရကောက်ဇယား	၄ .
၄။	မူလယမိုက် ကုသလပဒ ဝိဘင်းထုတ်အရကောက်ဆိုရိုး	၅ - ၇
၅။	ခန္ဓယမိုက် ဥဒ္ဓေသကျမ်းတက် စသည်	၈ - ၉
၆။	ပဏ္ဏတ္တိဝါရ နိဒ္ဓေသ အရကောက်	၁၀ - ၁၁
၇။	ခန္ဓပဝတ္တိအားလုံး အရကောက်ဇယားနှင့်ဆိုရိုး	၁၂ - ၁၃
၈။	ခန္ဓပဝတ္တိဆိုင်ရာ ဝိဘင်းထုတ် အရကောက်များ	၁၄ - ၁၉
၉။	ယမိုက် ၁၀-ကျမ်း ကောဋ္ဌသဆိုရိုးများ	၂၀ - ၂၂
၁၀။	ခန္ဓယမိုက် ပဝတ္တိဝါရ ဌာန ၂၇-ပါး	၂၃
၁၁။	အာယတန ဥဒ္ဓေသ	၂၄ - ၂၅
၁၂။	အာယတန ပဏ္ဏတ္တိ နိဒ္ဓေသ အရကောက်	၂၆ - ၂၈
၁၃။	အာယတနယမိုက် ဩကာသနှင့် ဝိကလဇယား	၂၉
၁၄။	အာယတနယမိုက် ပဝတ္တိဝါရ အရကောက်နှင့် ဝိဘင်းထုတ်စနစ်များ	၃၀ - ၃၅
၁၅။	ဓာတုယမိုက်ထူးရာများ	၃၆ - ၃၇
၁၆။	သစ္စယမိုက် ပဏ္ဏတ္တိ	၃၈ - ၄၁
၁၇။	သစ္စယမိုက် ပဝတ္တိ	၄၁ - ၅၁
အဓိပ္ပာယ် ကဏ္ဍ		
၁၈။	မူလယမိုက်ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်	၅၂ - ၇၀
၁၉။	ခန္ဓယမိုက် ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်	၇၁ - ၈၁
၂၀။	အာယတနယမိုက် ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်	၈၁ - ၈၇
၂၁။	ဓာတုယမိုက် ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်	၈၈
၂၂။	သစ္စယမိုက် ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်	၈၉ - ၉၅

ပဏာမနှင့် ပဋိညာဉ်

နတ္တာ ဘိဓမ္မ ဒေသကံ၊ အတ္ထာယ ယုဝ သောတုနံ။
ယမကဿ သရူပကံ၊ ကရိဿာမိ ယထာဗလံ။

(ဇ-ဂိုဏ်းလေးခု အညီပြု၍ ဖွဲ့စီသော သေတဝ ဝိပုလဂါထာ)

အဟံ- ခန္ဓာသမူဟ ပဉ္စကကို တိလောကဟု နာမသမုတ် အကျွန်ုပ်သည်၊ အဘိဓမ္မ ဒေသကံ- အဘိဓမ္မာဒေသနာကို သေချာကျန ဟောပြတော်မူတတ်သော ဘုရားရှင်ကို၊ အဘိဓမ္မာ ဒေသကံ- အဘိဓမ္မာဒေသနာ၌လာသော အနက် အဓိပ္ပါယ်တို့ကို သင်ကြားနာယူသူ နောက်လူ နောက်သားတို့အား လွယ်လွယ်ကူကူ နည်းယူနိုင်ရန် ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့သော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ အနု၊ မဓု၊ ယောဇနာ အစဖြစ်သော ကျေးဇူးရှင်ဆရာအပေါင်းကို (နမာမိ- ဦးညွတ်ရိက္ခိ၊ ရှိခိုးပါ၏) နတ္တာ- ဦးညွတ်ရိက္ခိ၊ ရှိခိုးပြီး၍၊ ယုဝသောတုနံ- အခြေမဖြစ် ပျံ့မြစ်နုနယ် စာသင်ငယ်တို့၏၊ အတ္ထာယ- လွယ်လွယ်ကူကူ နည်းယူသင်ကြားနိုင်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ယမကဿ- အနုလောမ ပဋိလောမ အစုံ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယအစုံ ပုစ္ဆာ၊ ဝိသဇ္ဇနာ အစုံ ဤသို့ အစုံအစုံသော ဒေသနာတို့၏ အစွမ်းဖြင့် ဟောအပ်သောကြောင့် ယမကမည်သောကျမ်း၏၊ သရူပကံ- သရုပ် အဓိပ္ပါယ် အသွယ်သွယ်ကို၊ ယထာဗလံ- စွမ်းအားသတ္တိ ရှိသည်အားလျော်စွာ၊ ကရိဿာမိ- ပေါ်လွင်ထင်ရှား ညွှန်းဇယားဖြင့် ရေးသားတီထွင် ပြုစီရင်အံ့။

ယမိုက်ဆယ်ကျမ်း

* မူ၊ ခန့်၊ အာ၊ ဓာ၊ သစ်နှင့် သင်၊ အနု၊ စိတ်၊ ဓမ္မာ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဟောခဲ့ ဝတီ။

မူလယမက

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသဗ္ဗန္ဓဿ

ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောတော်မူ၏။
ထိုယမိုက်ကျမ်းသည်လည်း-

မူလယမက၊ ခန္ဓ၊ အာယတန၊ တတု၊ သစ္စ၊ သင်္ခါရ၊ အနုသယ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မ၊

ဣန္ဒြိယ အားဖြင့်

၁၀

ဥဒ္ဒေသ နိဒ္ဒေသ

၂

တိကမာတိကာ ဥဒ္ဒေသ၊ ဒုကမာတိကာ ဥဒ္ဒေသ

၂

ကုသလတိက် ဝေဒနာတိက် အစရှိသောအားဖြင့်

၂၂

မူလဝါရ၊ ဟေတု၊ နိဒါန၊ သမ္ဘဝ၊ ပဘဝ၊ သမုဋ္ဌာန၊ အာဟာရ၊

အာရပ္ပက၊ ပစ္စယ၊ သမုဒယဝါရ

၁၀

ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊ အဗျာကတပဒ၊ နာမပဒ

၄

မူလနယ၊ မူလ မူလနယ၊ မူလကနယ၊ မူလ မူလကနယ

၄

မူလယမက၊ ဧကမူလ ယမက၊ အညမညမူလ ယမက

၃

အနုလောမပုစ္ဆ၊ ပဋိလောမပုစ္ဆ

၂

သန္နိဋ္ဌာန်၊ သံသယ

၂

မူလယမက ဥဒ္ဒေသ ပါဠိနည်းပြ

ကုသလာ	ဓမ္မာ	မူလာ	မူလေန ဧကမူလာ	မူလေန အညမညမူလာ
အကုသလာ	။	။		
အဗျာကတာ	။		။	
နာမာ			။	။

မှတ်ချက်။ ။ အနုလောမ သန္နိဋ္ဌာန်ကို ယေ ကေစိဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိလောမ သန္နိဋ္ဌာန်
ကို ယေ ဝါ ပန ဖြင့်လည်းကောင်း စ၊ရသည်။ သံသယများကိုကား သဗ္ဗေတေ ဖြင့် စ၊ ရသည်။
ပဋိလောမ သံသယအားလုံးကို သဗ္ဗေတေ ဓမ္မာ ကုသလာဖြင့်သာ အဆုံးသတ်သည်။

ယမက		အနုလောမ	ပဋိလောမ
မူလ	သန္တိဌာန်	ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ	ယေ ဝါပန ကုသလမူလာ
	သံသယ	သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလာ	သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာ
ဧကမူလ	ဌာန်	ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ	ယေ ဝါပန ကုသလမူလေန ဧကမူလာ
	ယ	သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလေန ဧကမူလာ	သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာ
အညမည မူလ	ဌာန်	ယေ ကေစိ ကုသလမူလေန ဧကမူလာ ဓမ္မာ	ယေ ဝါ ပန ကုသလမူလလေန အညမည မူလာ
	ယ	သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလေန အညမညမူလာ	သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာ

အနက်။ ။ ယေကေစိ- ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ ကုသလာ- ကုသိုလ်မည်ကုန်သော၊ (တစ်နည်းကား)

အပြစ်မရှိ ကောင်းကျိုးကိုပေးခြင်း လက္ခဏာရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့သည်၊ သန္တိ- ရှိကုန်၏။

သဗ္ဗေ- ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ တေဓမ္မာ- ထိုတရားတို့သည်၊ ကုသလမူလာ- ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော
မူလမည်ကုန်သလော။

ယေ ဝါ ပန- အကြင်သို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ကုသလမူလာ- မည်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တို့သည်၊
သန္တိ- ကုန်၏။ သဗ္ဗေ- ကုန်သော၊ တေ ဓမ္မာ- တို့သည်၊ ကုသလာ- ကုသိုလ်မည်ကုန်သလော။

(ဧကမူလ) ကုသလမူလေန- ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သောမူလနှင့်၊ ဝါ- မူလအားဖြင့်၊ ဧကမူ
လာ- တူသောမူလ ရှိကုန်သလော။

(အညမညမူလ) ကုသလမူလေန- မူလနှင့်၊ ဧကမူလာ- ကုန်သော၊ ဓမ္မာ၊ သန္တိ၊ သဗ္ဗေ၊ တေ
ဓမ္မာ၊ ကုသလမူလေန- မူလအားဖြင့်၊ အညမညမူလာ- တစ်ပါးသည် တစ်ပါး၏ မူလရှိကုန်သလော။

ကုသလမူလမူလာ- ကုသိုလ်မူလဟု ဆိုအပ်သော မူလမည်ကုန်သလော။

ဧကမူလမူလာ- တူသောမူလဟု ဆိုအပ်သော မူလရှိကုန်သလော၊ ကုသလမူလကာ- ကုသိုလ်ဟု
ဆိုအပ်သော မူလရှိကုန်သလော။

မူလယမက

	ဓမ္မာ	မူလာ	မူလေန ဓကမူလာ	မူလေန အညမညမူလာ
ကုသလ	ကုသလမူ ၃	ကုသလမူ ၃	ကုသလမူ ၃	ကုသလမူ ၃
	ကု ၂၁ (ကုမူ ၃ ကြည့်) ဝေ ၃၅		ကု ၂၁ (ကုမူ ၃ ကြည့်) ဝေ ၃၅	
			ကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်	
အကုသလ	အကုသလမူ ၃	အကုသလမူ ၃	(မောဒွေ မောကြည့်) အကုသလမူ ၃	(မောဒွေမောကြည့်) အကုသလမူ ၃
	အကု-၁၂ (အကု မူ-၃ကြည့်) ဝေ ၂၄		အကု-၁၂ (အကုမူ ၃ ကြည့်) ဝေ ၂၄	
			အကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်	
အဗျာကတ	အဗျာကတမူ ၃	အဗျာကတမူ ၃	အဗျာကတမူ ၃	အဗျာကတမူ ၃
	ဝိ ၃၆၊ ကြိ ၂၀ (အဗျာမူ ၃ကြည့်) ဝေ ၃၅၊ ရုပ် ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်		(အဟိတ် အဗျာကတမှတစ်ပါး) သဟိတ် အဗျာကတ	
နာမ	နာမမူ ၉	နာမမူ ၉	(မောဒွေ မောကြည့်) နာမမူ ၉	(မောဒွေ မောကြည့်) နာမမူ ၉
	စိတ် ၈၉ (နာမ မူ ၉ ကြည့်) ဝေ ၄၆၊ နိဗ္ဗာန်		သဟိတ် ၇၁၊ (နာမမူ ၉ကြည့်) ဝေ ၄၆	
			နာမသမုဋ္ဌာနရုပ်	
သင်္ခါယလင်္ကာ	စိတ် ၈၉၊ ဝေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈ နိဗ္ဗာန်	လော၊ ဒေါ၊ မော၊ အလော၊ အဒေါ၊ အမော ဤဟိတ်- ၆	သဟိတ် ၇၁၊ (မောဒွေမောကြည့်) ဝေ ၅၂ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိကမ္မဇရုပ်	(မောဒွေ မောကြည့်) ဟိတ် ၆

ကုသလပဒါ မူလယမက

အနုလောမပုစ္ဆာ ယေ ကေစိ ကုသလာဓမ္မာ၊ သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလာတိ
 နှစ်ဘက်ရ ပိဘင်း တိဏေပ ကုသလမူလာနိ။
 တစ်ဘက်ရ ပိဘင်း အဝသေသာ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ န ကုသလာမူလာ။
 ပဋိလောမပုစ္ဆာ ယေ ဝါ ပန ကုသလမူလာ၊ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ
 ။ ပိဘင်း အာမန္တာ။
 အရကောက် အနုလောမ သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရကား- ကုသိုလ်စိတ်- ၂၁၊ ကုသလမူ ၃-ခုကြဉ်သော
 စေတသိက် ၃၅-ခု ရ၏။ ကုသလမူ ၃-ခုလည်း ရ၏။ သံသယကား ကုသလမူ ၃-ခုသာ
 ရ၏။ (တစ်နည်း) သံသယကား နောက်သာရ၏။
 ပဋိလောမသန္နိဋ္ဌာန်၏ အရကား- ကုသလမူ ၃-ခုရ၏။ သံသယလည်း ၄င်းရ၏။

ဧကမူလ ယမက

အနု- ပုစ္ဆာ ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလေန ဧကမူလာတိ
 ပိဘင်း အာမန္တာ။
 ပဋိ-ပုစ္ဆာ ယေ ဝါ ပန ကုသလမူလေန ဧကမူလာ၊ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ
 တစ်ဘက်ရ ပိဘင်း ကုသလသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ကုသလမူလေန ဧကမူလံ၊ န ကုသလံ။
 နှစ်ဘက်ရ ပိဘင်း ကုသလံ ကုသလမူလေန ဧကမူလဉ္စေ ကုသလဉ္စ။
 အရကောက် အနု- သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရကား ကု- ၂၁၊ စေ- ၃၈ ရ၏။ သံသယလည်း ၄င်းရ၏။
 ပဋိ-သန္နိဋ္ဌာန် အရကား ကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်ရ၏။ ကု- ၂၁၊ စေ- ၃၈လည်း ရ၏။
 သံသယကား နောက်သာ ရ၏။

အညမညမူလယမက

အနု-ပုစ္ဆာ ယေ ကေစိ ကုသလမူလေန ဧကမူလာ၊ သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလေန အညမညမူလာတိ
 နှစ်ဘက်ရပိဘင်း မူလာနိယာနိ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ကုသလမူလာနိ ဧကမူလာနိစေဝ အညမညမူလာနိ စ။
 တစ်ဘက်ရ ပိဘင်း အဝသေသာ ကုသလမူလ သဟဇာတာ ဓမ္မာ ကုသလမူလေန ဧကမူလာ န စ အညမည
 မူလာ။
 ပဋိ-ပုစ္ဆာ ယေ ဝါ ပန ကုသလမူလေန အညမညမူလာ၊ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ
 ပိဘင်း အာမန္တာ။
 အရကောက် အနုလောမသန္နိဋ္ဌာန်အရကား ကု- ၂၁၊ ကုသလမူ ၃-ခုကြဉ်သော စေ- ၃၅၊ ကုသလ
 သမုဋ္ဌာနရုပ်ရ၏။ ကုသလမူ ၃-ခုလည်း ရ၏။ သံသယကား နောက်သာရ၏။
 ပဋိ-လည်း ၄င်းနောက်သာရ၏။

ကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်

ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကု- ၂၁၊ စေ- ၃၈ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟဋ္ဌာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်- ၁၇။

အကုသလပဒ ဇကမူလယမက

အနု တစ်ဘက်ရ ဝိဘင်း

အဟေတုကံ အကုသလံ အကုသလမူလေန န ဇကမူလံ။

၊ နှစ်ဘက်ရ ဝိဘင်း

သဟေတုကံ အကုသလံ အကုသလမူလေန ဇကမူလံ။

အကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်

ပဉ္စဝေါ-- အကု- ၁၂၊ စေ- ၂၇ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟဋ္ဌာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်။

အဟိတ် အဈာကတ

အဟိတ်စိတ်- ၁၈၊ (ဆန္ဒကြည်) အည- ၁၂၊ ပဉ္စဝေါ-- (ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်- ၁၀ ကြည်) ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ အဟိတ်ဝိပါက်၊ အဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည်ယထာရဟဋ္ဌာပြုအပ်သော (အဟိတ်) စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၂-ခုနှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော အဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်။

သဟိတ် အဈာကတ

သဟိတ်ဝိပါက်- ၂၁၊ သဟိတ်ကြိယာ- ၁၇၊ စေ- ၃၈၊ ပဉ္စဝေါ-- အရူဝိ-၄၊ ရဟန္တာတို့စုတိကြည်သော သဟိတ်ဝိပါက်၊ သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟဋ္ဌာပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ - ၁၃တို့နှင့် ယထာရဟအတူဥပါဒ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။

အဟိတ်နာမ်

အဟိတ်စိတ်- ၁၈၊ ဆန္ဒကြည် အည- ၁၂၊ မောဟမုဒ္ဒေ၌ မောဟ၊ နိဗ္ဗာန်။

သဟိတ်နာမ်

သဟိတ်စိတ်- ၇၁၊ မောဟမုဒ္ဒေ၌ မောဟကြည် စေ- ၅၂။

နာမသမုဋ္ဌာနရုပ်

ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အရူ-ဝိ-၄၊ ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြည်သော ကု၊ အကု၊ သဟိတ်ဝိပါက်၊ သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟဋ္ဌာပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ- ၁၃ တို့နှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။

မူလယမိုက် သာမည လက္ခဏာ

- ၁။ မူလ- လော၊ ဒေါ၊ မော၊ အဒေါ၊ အမော ဟိတ် ၆-ပါး။
- ၂။ ကေမူလ (မူလက)- သဟိတ်စိတ်- ၇၁၊ (မောဒွေ၌ မောကြည် စေ- ၅၂)၊
သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။
- ၃။ အညမညမူလ- မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြည် ဟိတ် ၆-ပါး။

ဝေဒနာတိက်

ယေကေစိ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ၊ သဗ္ဗေတေ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တ မူလာတိ ပဉ္စေ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တမူလာနိ၊ အဝသေသာ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာဓမ္မာ၊ နသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တမူလာ။

ယေ ဝါ ပန- အာမန္တာ။

အနု-တစ်ဘက်ရ သုခသဟဂုတ်- ၆၃ (သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တမူ ၅-ကြည်) စေ- ၄၁။

နှစ်ဘက်ရ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တမူ ၅-ခု။
(ပဋိလောမလည်း ၄၆းရ၏။)

ယေ ကေစိ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ၊

သဗ္ဗေ တေ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တမူလေန ကေမူလာတိ

တစ်ဘက်ရ အဟေတုကံ

နှစ်ဘက်ရ သဟေတုကံ

ပဋိလောမ ယေဝါ ပန---

တစ်ဘက်ရ သုခဉ္စ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တ သမုဋ္ဌာနဉ္စရူပံ

နှစ်ဘက်ရ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ

အနု-တစ်ဘက်ရ အဟိတ်သုခသဟဂုတ်စိတ်- ၃ (ဆန္ဒ၊ ဝေကြည်) စေ- ၁၁။

နှစ်ဘက်ရ သဟိတ်သုခသဟဂုတ်စိတ်- ၆၀ (ဝေ၊ ဒေါစတုကံ၊ ဝိစိကြည်) စေ- ၄၆။

ပဋိ - တစ်ဘက်ရ သဟိတ်သုခသဟဂုတ်- ၆၀၌ ရှိသော သုခဝေ-၆၀ ပဉ္စဝေါ-ခါ ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြည်

သဟိတ် သုခသဟဂုတ် နာမက္ခန္ဓာတို့ ----- သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ သုခသဟဂုတ် ပဋိသန္ဓေ

နာမက္ခန္ဓာတို့နှင့် ယထာရဟ အတူဥပါဒ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။

နှစ်ဘက်ရ သဟိတ် သုခသဟဂုတ်စိတ်- ၆၀၊ စေ- ၄၆။

ယမကလက်ဆောင် အောက် ၅-ကျမ်း

၈

ခန္ဓယမက

ပဏ္ဍိတ္တိ၊ ပဝတ္တိ၊ ပရိညာ- ၃

ဥဒ္ဓေသ၊ နိဒ္ဓေသ

ပရိစ္ဆေဒ	ပရိစ္ဆေဒဥဒ္ဓေသ	ဝိဘာဂဝါရ (၃)
တနည်းကား	ခန္ဓဥဒ္ဓေသ	နယဝါရ (၃)
ပရိစ္ဆေဒ	ရူပက္ခန္ဓာ	ပဒသောဓနဝါရ
	ဝေဒနာက္ခန္ဓာ	ပဒသောဓနမူလစက္က
	သညာက္ခန္ဓာ	သုဒ္ဓဓန္ဓဝါရ
	သင်္ခါရက္ခန္ဓာ	သုဒ္ဓဓန္ဓမူလစက္က
	ဝိညာဏက္ခန္ဓာ	

ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရ						
ပဒသောဓနဝါရ		ခန္ဓာ				
	ခန္ဓာ	ရူ	ဝေ	သင်္ဃ	သင်္ခ	ဝိည
ရူပံ	ရူပက္ခန္ဓာ	။	။	။	။	။
ဝေဒနာ	ဝေဒနာက္ခန္ဓာ	။	။	။	။	။
သညာ	သညာက္ခန္ဓာ	။	။	။	။	။
သင်္ခါရ	သင်္ခါရက္ခန္ဓာ	။	။	။	။	။
ဝိညာဏံ	ဝိညာဏက္ခန္ဓာ	။	။	။	။	။

သုဒ္ဓဓန္ဓနှင့် သုဒ္ဓဓန္ဓမူလစက္က						
	ရူပံ	ခန္ဓာ	ခန္ဓာ	။	။	။
ဝေဒနာ	။	။	။	။	။	။
သညာ	။	။	။	။	။	။
သင်္ခါရ	။	။	။	။	။	။
ဝိညာဏံ	။	။	။	။	။	။

• ဤအမှတ်ဖြင့် သုဒ္ဓဓန္ဓ ပဋိလောမ သံသယကို ပြသည်။ သုဒ္ဓဓန္ဓမူလစက္က၌ကား ဤအမှတ်ပြကို ချန်၍ မူလိသွတ်ပါ။ ဥဒ္ဓေသ၌ကား ပဋိလောမ သံသယ ခန္ဓသဒ္ဓါ ကျေနေ၍ ခန္ဓာ ရူပံ စသည်ဖြင့် ဟောသည်။

ဤသို့လျှင် ခန္ဓယမိုက် ပဏ္ဍိတ္တိဝါရ၏ ဥဒ္ဓေသဝါရ၌	ဝါရ	နယ	ယမက	ပုတ္တ	အတ္တ
	ပဒသောဓန	အနုလုံ ပစ္စနိကံ	ရူပက္ခန္ဓယမကအစရှိ သောအားဖြင့် (၅)	အနုလောမပုတ္တ ပဋိ " (၂)	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ
		၂	၁၀	၂၀	၄၀
	။ မူလစက္က	၂	မူလ ၁၀ ၄၀	၈၀	၁၆၀
	သုဒ္ဓဓန္ဓ	၂	၁၀	၂၀	၄၀
	။ မူလစက္က	၂	မူလ ၁၀ ၄၀	၈၀	၁၆၀
	၄	၈	၁၀၀	၂၀၀	၄၀၀

ဟောရိုးစစ်- မူလယမယကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ခန္ဓယမကကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုခန္ဓယမကသည်လည်း ပဏ္ဏတ္တိဝါရ၊ ပဝတ္တိဝါရ၊ ပရိညာဝါရ အားဖြင့် ၃-ပါးအပြားရှိ၏။ ထို ၃-ပါးတို့တွင် ပဏ္ဏတ္တိဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုပဏ္ဏတ္တိဝါရသည်လည်း ဥဒ္ဓေသ၊ နိဒ္ဓေသ အားဖြင့် ၂-ပါးအပြားရှိ၏။ ထို ၂-ပါးတို့တွင် ဥဒ္ဓေသကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုဥဒ္ဓေသသည်လည်း ပရိစ္ဆေဒဝါရ၊ ပရိစ္ဆန္နုဒ္ဓေသဝါရ၊ ဝိဘာဂဝါရ အားဖြင့် ၃-ပါးအပြားရှိ၏။ တစ်နည်းကား - ခန္ဓုဒ္ဓေသ၊ နာမဝဝတ္ထာန်၊ နယဝါရအားဖြင့် ၃-ပါးအပြားရှိ၏။ ထို ၃-ပါးတို့တွင် ခန္ဓုဒ္ဓေသကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား- ပဉ္စကုဋ္ဌာ ဟူသည်တည်း။ ထိုနောင် နာမဝဝတ္ထာန်ကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား ရူပက္ခန္ဓော၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ သညာက္ခန္ဓော၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓော၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော ဟူသည်တည်း။

အနက်။ ။ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာ- ခန္ဓာတို့သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။ ရူပက္ခန္ဓော- ရူပက္ခန္ဓာလည်းကောင်း၊ (ပ) ဝိညာဏက္ခန္ဓော- ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဣမေ- ဤသည်တို့တည်း။ (တစ်နည်း) ရူပက္ခန္ဓော- လည်းကောင်း (ပ) ဝိညာဏက္ခန္ဓော- လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာ- ခန္ဓာတို့သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။

ပဒသောဓန အနုလုံ

ယမက	အနုလောမပုစ္ဆာ		ပဋိလောမပုစ္ဆာ	
	သန္နိဋ္ဌာန်	သံသယ	သန္နိဋ္ဌာန်	သံသယ
ရူပက္ခန္ဓယမက	ရူပံ	ရူပက္ခန္ဓော	ရူပက္ခန္ဓော	ရူပံ

ဝိဘင်းထုတ်စနစ်

အနုလုံ၌ သန္နိဋ္ဌာန်က ပိုသည်ကို တစ်ဘက်ရ၊ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယတူသည်ကို နှစ်ဘက်ရ။
ပစ္စနိက်၌ သံသယက ပိုသည်ကို တစ်ဘက်ရ၊ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယမှ ကြွင်းသည်ကို နှစ်ဘက်ရ။
လုံ-တစ်ဘက်ရ၊ ဌာန်ပိုမှ၊ တူမျှနှစ်ဖက်သာ။
နိက်-တစ်ဘက်ရ၊ ယ-ပိုမှ၊ ကြွင်းက နှစ်ဖက်သာ။

ပဒသောဓနဝါရ အရကောက်ယော:

ယမက			
	ပိယရုပ်, သာတရုပ်	ရုပ်	
ရူပက္ခန္ဓ	ရူပနုလက္ခဏာရှိသော ရုပ်- ၂၈	။	ရူပက္ခန္ဓော
	လောကုတ်- ၈၊ ၈၀- ၃၆၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်	.	
ဝေဒနာက္ခန္ဓ	ဝေဒနာစေတသိက်	ဝေဒနာ	ဝေဒနာ ။
	ဝေဒနာက္ခန္ဓာမှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
	ဒိဋ္ဌိစေတသိက်ဟု ဆိုအပ်သော သညာ	သညာ	
သညာက္ခန္ဓ	သညာနုလက္ခဏာရှိသော သညာက္ခန္ဓာ	။	သညာ ။
	ဒိဋ္ဌိသညာ, သညာက္ခန္ဓာမှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
	စိတ်- ၈၉၊ ဝေဒနာ, သညာ၊ ရုပ်- ၂၈	သင်္ခါရာ	
သင်္ခါရက္ခန္ဓ	သင်္ခါရက္ခန္ဓာ- ၅၀	။	သင်္ခါရ ။
	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
ဝိညာဏက္ခန္ဓ	ဝိညာဏက္ခန္ဓာ	ဝိညာဏ်	ဝိညာဏ ။
	ဝိညာဏက္ခန္ဓာမှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		

ပဒသောဓန မူလစက္က သုဒ္ဓဓန္ဓ

သုဒ္ဓဓန္ဓ မူလစက္ကတို့၏ ပဋိလောမ

အရတရား:	ခန္ဓာ	ရူ ဝေ စ သော ခန္ဓာ တစ်ပါးစီ
မှ တစ်ပါး ခန္ဓာ ၄-ပါး:	။	
ရူ- ဝေ- သဉ်- သင်- ဝိဉ် ခန္ဓာ	။	။
နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		

ပိယရုပ်, သာတရုပ်

တဏှာ၏ အာရုံဖြစ်သော ချစ်အပ် သာယာအပ်သော လောကီစိတ် ဧကာသီတိ, စေတသိက် ဒွေ ပညာသ, ရုပ် အဋ္ဌဝိသဟု ဆိုအပ်သော အပေါင်းဖြစ်သော ပိယရုပ်, သာတရုပ်၊ (တစ်နည်းကား) တဏှာ၏ အာရုံဖြစ်ထိုက်သော ချစ်အပ် သာယာအပ်သော လောကီစိတ် ဧကာသီတိ, စေတသိက် ဒွေပညာသဟု ဆိုအပ်သော ပိယရုပ်, သာတရုပ်။ (ပဒသောဓနအတွက်)

ပဒသောဓန

ရူပက္ခန္ဓာယမက အနုလုံ ရူပံ ရူပက္ခန္ဓောတိ၊ ပိယရူပံ သာတရူပံ ရူပံ၊ န ရူပက္ခန္ဓော။

ရူပက္ခန္ဓော ရူပဉ္စေ၊ ရူပက္ခန္ဓော စ။

ရူပက္ခန္ဓော ရူပံတိ၊ အာမန္တာ။

အရကောကံ အနု သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်အရ- ပိယရုပ်၊ သာတရုပ်ရ၏။ ရူပနုလက္ခဏာရှိသော ရုပ်

၂၈-ခုလည်း ရ၏။ သံသယကား နောက်သာ ရ၏။ ပဋိလောမလည်း ၎င်း နောက်သာရ၏။

ပစ္စနိကံ န ရူပံ န ရူပက္ခန္ဓောတိ၊ အာမန္တာ။

န ရူပက္ခန္ဓော န ရူပံတိ၊ ပိယရူပံ သာတရူပံ န ရူပက္ခန္ဓော၊ ရူပံ။

ရူပဉ္စ ရူပက္ခန္ဓဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ နစေဝ ရူပံ န စ ရူပက္ခန္ဓော။

အရကောကံ အနုလောမသန္နိဋ္ဌာန်အရ- လောကုတ်- ၈၊ စေ- ၃၆၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ် ရ၏။

သံသယ ၎င်းရ၏။ ပဋိလောမသန္နိဋ္ဌာန်အရ- ပိယရုပ်၊ သာတရုပ်ရ၏။ အနုလောမ သံသယလည်းရ၏။

သုဒ္ဓဓန္ဓု၊ သုဒ္ဓဓန္ဓုမူလစက္က (အနုလောမ လုံ + နိကံ)

ယမက	အရတရား	ခန္ဓော	
ရူပက္ခန္ဓ	တဏှာ၏ အာရုံဖြစ်သော ချစ်အပ် သာယာအပ်သော လောကီစိတ်-၈၊ စေ- ၅၂၊ ရုပ်- ၂၈	ရူပံ	ခန္ဓော
	လောကုတ်- ၈၊ စေ- ၃၆၊ (ရူပံ ဌပေတွာ အဝသေသာ ခန္ဓော)		။
	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ် (ရူပဉ္စ ခန္ဓေစ ဌပေတွာ အဝသေသာ)		
ဝေဒနာက္ခန္ဓ	ဝေဒနာက္ခန္ဓာ	ဝေဒနာ	။
	-မှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄-ပါး (ဝေဒနံ ဌပေတွာ အဝသေသာ ခန္ဓော)		။
	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
သညာက္ခန္ဓ	ဒိဋ္ဌိသညာ၊ သညာက္ခန္ဓာ	သညာ	။
	--မှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄-ပါး		။
	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
သဠိရက္ခန္ဓ	စိတ်- ၈၉၊ စေ- ၅၂၊ ရုပ်- ၂၈	သဠိရာ	။
	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
ဝိညာဏက္ခန္ဓ	ဝိညာဏက္ခန္ဓာ	ဝိညာဏံ	။
	--မှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄-ပါး		။
	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		

५३३

[illegible]

ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ သုဘကိဏှာတိုင်အောင်သော ဂူပါဝစ၇၉-ဘုံမှ အောက်မဂ်ကို၍ အဂ္ဂပဘုံသို့ ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်သော ပဉ္စဝေါ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော တိပျ၊ ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တဖြစ်သော အောက်မလဌာန်-၃၊

အရူပဘုံချင်းဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်... အရူပ ဥပ... စဝိန္ဒဖြစ်သော အောက်ပလဌာန် ၃-ယောက်။

ပဝတ္တိဝါရကျမ်းတက်

ဥပ္ပါဒဝါရ	ပစ္စုပ္ပန်ဝါရ အတိတ် ။		ပုဂ္ဂလဝါရ					
နိဂ္ဂေဝဝါရ	အနာဂတ ။ ပွန် + တိ ။	အနုလုံ ပစ္စနိက်	ဩကာသဝါရ	ရူပက္ခန္ဓာမူ ။ (ပ) ။	ဝေဒနာက္ခန္ဓာ မူလံ အစရှိ	အနုလောမ	ပုစ္ဆာ	သန္နိဋ္ဌာန်
ဥ + နိဝါရ	ပွန် + နာ ။ တိ + နာ ။		ပုဂ္ဂလော-	သင်္ခါရက္ခန္ဓာမူ	သောအားဖြင့်	ပဋိလောမ	ဝိသဇ္ဇနာ	သံသယ
၃	၆	၂	၃	၄	၄	၂	၂	၂

ဆိုရိုး

ပဉ္စဝေါဥပပဋ္ဌေ နှိ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ၁၅-ခု၊ စေ ၃၅-ခု၊ ကမ္မဇကလာပ် ၃-စည်း၊ ၇-စည်း၊ ၄-စည်း၊
တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခန္ဓာသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ပဉ္စဝေါကာရဥပပဋ္ဌေဖြစ်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်
၄- ယောက်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက် (တို့အား ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆-ဘုံ)။

အသညသတ်ဥပပဋ္ဌေ နှိ အစစွာသော ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခန္ဓာသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော
အသညသတ် ဥပပဋ္ဌေဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် (တို့အား
အသညသတ်ဘုံ)။

အရူပဥပပဋ္ဌေ နှိ အရူပ ပဋိသန္ဓေ ၄-ခု၊ စေ- ၃၀-တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခန္ဓာသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အရူပ ဥပပဋ္ဌေ
ဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန်- ၃ (တို့အား အရူပ ၄-ဘုံ)။

ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ စုတိစိတ်- ၁၉၊ စေ- ၃၅၊ အဆုံးစွန်သော ကမ္မဇရုပ်၊ ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်
တို့၏ ဘင်္ဂက္ခန္ဓာသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ခပ်သိမ်းသော စဝန္တဖြစ်သော ပု-
၄၊ ဖလ- ၄ (တို့အား စတုဝေါကာရ ၄-ဘုံ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆-ဘုံ၊ အသညဘုံ)

ပဉ္စဝေါ စဝန္တ ပဉ္စဝေါကာရ စုတိစိတ်- ၁၅၊ စေ- ၃၅၊ အဆုံးစွန်သော ကမ္မဇရုပ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခန္ဓာသမင်္ဂီ
ဟု ဆိုအပ်သော ပဉ္စဝေါကာရ စဝန္တဖြစ်သော ပု- ၄၊ ဖလ- ၄ (တို့အား ပဉ္စဝေါ- ၂၆)

အသည စဝန္တ အဆုံးစွန်သော ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခန္ဓာသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော
အသညသတ် စဝန္တဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် (တို့အား အသညသတ်ဘုံ)။

အရူပ စဝန္တ အရူပ စုတိစိတ်- ၄၊ စေ- ၃၀ တို့၏ ဘင်္ဂက္ခန္ဓာသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အရူပစဝန္တဖြစ်
သော တိပု၊ ဖလ- ၄ (တို့အား အရူပ ၄-ဘုံ)။

ခပ်သိမ်းသော ဥပပဋ္ဌေ နှိ ပဋိသန္ဓေ- ၁၉၊ စေ- ၃၅၊ ကမ္မဇကလာပ် ၃-စည်း၊ ၇-စည်း၊ ၄-စည်း၊ အစ
စွာသော ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခန္ဓာသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော
ခပ်သိမ်းသော ဥပပဋ္ဌေဖြစ်သော ပု-၄၊ အောက်ဖလ- ၃ (တို့အား စတု-၄၊
ပဉ္စ- ၂၆၊ အသညသတ်ဘုံ)။

ခန္ဓပုဂ္ဂလ. ပုဂ္ဂလော- ပစ္စုပ္ပန်

	ပုဂ္ဂိုလ်-ဘုံ	ရူ	ဝေ	သညာ
၁	ပဉ္စဝေါကာရ ၃+၈	။	။	။
၂	အသညသတ္တ ၃+၈	။		
၃	အရူပ ၃+၈		။	။

ရူပက္ခန္ဓာ

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ

သညာက္ခန္ဓာ

ဥပဇ္ဇတိ/နိရုဇ္ဈတိ

ဥပဇ္ဇိတ္တ/ နိရုဇ္ဈိတ္တ

အတိတပုဂ္ဂလ

ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တ, စန္ဒာဖြစ်သော ပုထုဇဉ်-

၄၊ ဖလဌာန်- ၄ (ခန္ဓာ ၅-ပါးလုံးဖြစ်ပျက်)

ပစ္စနိက် နတ္ထိ၊ အရမရှိ။

ပဋိသန္ဓေ----- (ပ) ----- စုတိ

ဥပပဇ္ဇန္တ

ပဝတ္တိ

စန္ဒာ

ပစ္စုပ္ပန် ဥပ္ပါဒဝါရအတွက် ဖြစ်ဆဲ ဥပပဇ္ဇန္တကိုယူ၍ စန္ဒာသည် ပစ္စနိက်အကြွင်းဖြစ်၏။

နိရောဓဝါရအတွက် ချုပ်ဆဲ စန္ဒာကိုယူ၍ ဥပပဇ္ဇန္တသည် ပစ္စနိက်အကြွင်းဖြစ်၏။

အတိတပုဂ္ဂလောအတွက် ပဉ္စဝေါကို သုခ္ခါဝါသ, ကြွင်းဟု ၂-မျိုးခွဲ။

အနာဂတပုဂ္ဂလောအတွက် စတုဝေါ, ပဉ္စဝေါကို ပစ္စိမဘဝိက, ကြွင်းဟု ၂-မျိုးခွဲ။

ပွန်+တိ တွဲရာ၌ သုခ္ခါဝါသ စန္ဒာကို သုခ္ခါဝါသပရိနိဗ္ဗန္တ အဖြစ်ဖြင့် ထုတ်သည်။

ခန္ဓ- အတိတ- ပုဂ္ဂလောကာသ

ပုဂ္ဂိုလ်-ဘုံ		ခန္ဓာ		
		ရူပ	ဝေ	သညာ
၁၀၀	သုခ္ခါဝါသ ၃-၈			
	ကြွင်း ပဉ္စဝေါ ၃-၈	။	။	။
	အသည ၃-၈	။		
	အရူပ ၃-၈		။	။

ခန္ဓ-သြကာသဝါရ

ဝိဘင်းပါဠိ	အရကောက်	ခန္ဓာ		
		ရူပ	ဝေဒနာ	သညာ
ပဉ္စဝေါကာရ	ခန္ဓာ ၅-ပါး၏ ဖြစ်ရာဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆-ဘုံ	။	။	။
အသညသတ္တ	ရူပက္ခန္ဓာ၏သာ ။ အသညသတ်ဘုံ	။		
အရူပ	နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၏သာဖြစ်ရာဖြစ်သောအရူပ ၄-ဘုံ		။	။

ယတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော ဥပဇ္ဇတိ၊ တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပဇ္ဇတိတိ၊ အသညသတ္တေ တတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော ဥပဇ္ဇတိ၊
 နောစ တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပဇ္ဇတိ။ ပဉ္စဝေါကာရေ တတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော စ ဥပဇ္ဇတိ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ ဥပဇ္ဇတိ။

ပစ္စုပ္ပန်-ပုဂ္ဂလ အနုလုံ အနုလောမ ယဿ ဂူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ ဂူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ နောစ တေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပဉ္စဝေါကာရံ
ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ ဂူပက္ခန္ဓော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အရကောကံ အနုလောမသန္နိဋ္ဌာန်အရ အသညသတ်ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။ ပဉ္စဝေါကာရဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်
လည်းရ၏။ သံသယကား နောက်သာရ၏။

ပဋိလောမ ယဿ ဝါ ပန ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဂူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အရူပံ
ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ နော စ တေသံ ဂူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ
တေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဂူပက္ခန္ဓော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အရကောကံ ပဋိလောမသန္နိဋ္ဌာန်အရ အရူပဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။ ပဉ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်လည်း
ရ၏။ သံသယကားနောက်သာရ၏။

ပစ္စနိကံ ယဿ ဂူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ အရူပံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ
တေသံ ဂူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ နော စ တေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ။ သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ တေသံ ဂူပက္ခန္ဓော
စ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ နုပ္ပဇ္ဇတိ။

ယဿ ဝါ ပန ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဂူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ အသညသတ္တံ
ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ နောစ တေသံ ဂူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ။ သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ တေသံ
ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဂူပက္ခန္ဓော စ နုပ္ပဇ္ဇတိ။

အရကောကံ ပစ္စနိကံအကြွင်းကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။

ဩကာသဝါရ

ပစ္စနိကံအကြွင်းမရှိ၍ ပါဠိဂတိ ဝိဘင်းထုတ်။

အတီတ-ပုဂ္ဂလောကာသ ဆိုရိုး

အသညသတ္တန် အသညသတ်ဥပပဇ္ဇန္တ၊ စဝန္တဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသည
သတ်ဘုံ။

ပဉ္စဝေါကာရာနံ ပဉ္စဝေါကာရ ၂, စ ဖြစ်သော ပု-၄၊ ဖလ-၄ တို့အား သုဒ္ဓါဝါသကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရ
၂၁-ဘုံ။

အရူပါနံ အရူပ ၂, စ ဖြစ်သော တိပု၊ ဖလ- ၄ တို့အား အရူပ ၄-ဘုံ။

သုဒ္ဓါဝါသာနံ သုဒ္ဓါဝါသ ၂, စ ဖြစ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်, အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ
၅-ဘုံ။ (တစ်နည်း) သုဒ္ဓါဝါသ ၂, စ ဖြစ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ စဝန္တဖြစ်သော
အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ။

ခန္ဓ-အနာဂတ-ပုဂ္ဂလ (ဥပ္ပါဒ)

	ပုဂ္ဂိုလ်	ရူ	ဝေ	သညာဒိ
၁	ပစ္ဆိမဘဝိက ဥ+စ			
၂	အရူပဘုံသို့ ဥ+စ		။	။
၃	ကြွင်း ဥ+စ	။	။	။
	(ပဉ္စဝေါ ဖြစ်ပြန်ကောင်း)			

ခန္ဓ-အနာဂတ-ပုဂ္ဂလ (နိရောဓ)

	ပုဂ္ဂိုလ်	ရူ	ဝေ	သညာဒိ
၁	ပစ္ဆိမဘဝိက	(စ) ပရိနိဗ္ဗန္တ		
		ပဉ္စဝေါ-ဥ	။	။
		အရူပ-ဥ		။
၂	အရူပဘုံသို့-စ		။	။
၃	ကြွင်း ဥ+စ	။	။	။

ဝိဘင်းနှင့် အရကောက်

ပစ္ဆိမဘဝိက ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ (ကာမာဝစရေ/ ရူပါဝစရေ/ အရူပေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ)
 ပရိနိဗ္ဗန္တ ပစ္ဆိမဘဝိကစက္ကကို ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ (ကာမာဝစရေ/ ရူပါဝစရေ/ အရူပေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ)
 ပစ္ဆိမဘဝိက ဥပပဇ္ဇန္တိ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ကာမာဝစရံ/ ရူပါဝစရံ/ အရူပံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ
 အရူဘုံသို့ ယေ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ။

ပစ္ဆိမဘဝိက ပစ္ဆိမဘဝိက စတုဝေါကာရ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ အောက်
 ဖလ- ၃၊ စက္ကဖြစ်သော အရဟတ္တဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် (တို့အား စတုဝေါကာရ ၄-ဘုံ၊ အ
 ပါယ်ကြည့်သော ပဉ္စဝေါကာရ ၂၂-ဘုံ)။

အရူဘုံသို့ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၊ သုဘကိဏှာတိုင်အောင်သော ရူပါဝစရ ၉-ဘုံမှ အောက်မဂ်ကိုရ၍
 အရူပဘုံသို့ ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ်သော ပဉ္စဝေါ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော တိ- ပု၊
 ဥပပဇ္ဇန္တ စက္ကဖြစ်သော အောက်ဖလဌာန်-၃၊ အရူပဘုံချင်းဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် . . . အရူပ ဥပ . . .
 စက္ကဖြစ်သော အောက်ဖလဌာန် ၃-ယောက်။

ပဉ္စဝေါ ဖြစ်ပြန်ကောင်း ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ ဥ+စ- ပု ၄၊ အောက်
 ဖလ- ၃၊ အသည၊ အရူပ ဥ+စ- သုဂတိအဟိတ်၊ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။

ပစ္ဆိမ ဘုံသွား၊ ဘုံချင်းအားဖြင့်၊ ပဉ္စဝေါပြန်၊ ဤလေးတန်း၊ မှတ်ရန် ခန္ဓ အနာဂတ။

အနာဂတ- ပုဂ္ဂလောကာသ

	ပုဂ္ဂိုလ်-ဘုံ	ရူ	ဝေ	သညာဒိ
၁	ပဉ္စဝေါကာရ ၃+၈	။	။	။
၂	အသညသတ္တ ၃+၈	။		
၃	အရူပ ၃+၈		။	။

ဝိဘင်းထုတ်ရာ၌ ပဉ္စဝေါ, အရူပတို့၌ ၁။ ပစ္ဆိမဘဝိက၊ ၂။ ကြွင်းဟု နှစ်မျိုးစီမှတ်၍ အနုလုံ၌ သာမန်ဝိဘင်းထုတ်သော်လည်း ပစ္ဆိမဘဝိကမပါဟု မှတ်ရမည်၊ ပစ္ဆိမဘဝိကသည် ပစ္စနိက်၌သာ နေသည်။

အရကောက်ရာ၌ကား ၁။ ပစ္ဆိမဘဝိက၊ ၂။ မဖြစ်ပြန်ကောင်း၊ ၃။ ဖြစ်ပြန်ကောင်း ၃-မျိုး ခွဲ၍ အနုလုံ၌ ဖြစ်ပြန်ကောင်းသာ ရသည်၊ မဖြစ်ပြန်ကောင်းကို ပစ္စနိက် ပစ္ဆိမဘဝိက၌သွင်း၍ အတုအဖြစ် ကောက်ရသည်၊ အသညသတ်၌ကား ပစ္ဆိမဘဝိကမရှိ၊ မဖြစ်ပြန်ကောင်း၊ ဖြစ်ပြန်ကောင်းသာ ရှိသည်။

ပစ္ဆိမစစ်၊ ပါယ်ကြည်လစ်၍၊ မဖြစ်ပြန်တွင်၊ ကနိဋ္ဌကြည်၊ သုဒ္ဓါကြည် ဖြစ်ပြန်ကောင်း။

အနာဂတပုဂ္ဂလောကာသ အရကောက် ဆိုရိုး

- ပစ္ဆိမဘဝိက** ပစ္ဆိမဘဝိက စတု, ပဉ္စ ၃ပပဇ္ဇန္တ - တိပု၊ အောက်ဖလ-၃၊ စဝန္တ-အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် တို့အား စတု-၄၊ အပါယ်ကြည် ပဉ္စဝေါ- ၂၂။
- မဖြစ်ပြန်ကောင်း** မိမိဖြစ်ခိုက်သော နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော စတု, ပဉ္စ ၃+၈- ပု ၄၊ အောက်ဖလ-၃ တို့အား စတု-၄၊ အကနိဋ္ဌကြည် ပဉ္စဝေါ- ၂၅၊ အသညသတ်ဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော အသည ၃+၈ - သုဂတိအဟိတ်ပုထုဇဉ်-တို့အား အသညသတ်ဘုံ။
- ပဉ္စဝေါ ဖြစ်ပြန်ကောင်း** မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ ၃+၈- ပု ၄၊ အောက်ဖလ- ၃ တို့အား သုဒ္ဓါကြည် ပဉ္စဝေါ- ၂၁။
- အသည ဖြစ်ပြန်ကောင်း** အသညသတ်ဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော အသည ၃+၈- သု- အသညဘုံ။
- အရူပ ဖြစ်ပြန်ကောင်း** မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော အရူပ ၃+၈- တိပု၊ အောက်ဖလ- ၃ တို့အား အရူပ ၄-ဘုံ။

ခန္ဓယမက ပဝတ္တိဝါရ ပုဂ္ဂလဆိုင်ရာအားလုံး
ပွန်၊ တိ၊ နာ၊ ပွန် + တိ၊ ပွန် + နာ၊ တိ + နာ၊ ဥ၊ နိ၊ ဥ + နိ။

		ပစ္စုပ္ပန်	အတိတ်		အနာဂတ	
ပစ္စုပ္ပန်	ဥ	ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တိ အသညသတ္တံ ။	ပွန် + တိ ပွန် + နာ တိ + နာ ဥ၊ နိ၊ ဥ + နိ	သမ္ဘုဉ္ဇန သမ္ဘုဉ္ဇန	ဥ	(ပစ္စိမဘဝိက၊ အဂ္ဂပဘုံသို့မှ တစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တိ အသညသတ္တာ ။			နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တ၊ ပစ္စိမအရ- ဥပ၊ အဂ္ဂပဘုံသို့ စဝန္တမှတစ်ပါး) အားလုံး
ဝိသုဒ္ဓိ	ဥ	ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တိ အဂ္ဂပံ ။			ဥ	(ပစ္စိမဘဝိကမှတစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တိ အဂ္ဂပါ ။			နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) အားလုံး
ဝိသုဒ္ဓိ-၃ သညာယုဂါ	ဥ	ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တိ အဂ္ဂပံ ။			ဥ	(ပစ္စိမဘဝိကမှတစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တိ အဂ္ဂပါ ။			နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှ တစ်ပါး) အားလုံး

ပွန် + တိ အတိတ်ဘက်က အားလုံးရ၍ ပစ္စုပ္ပန်၌ မရသော ဥ၊ စ- သည် အတိတ်တစ်ဘက်ရ
ပစ္စုပ္ပန်၌ ရှိသောအရာသည် နှစ်ဘက်ရ။

ပစ္စုပ္ပန် အလုံးစုံရသော ပုဒ်မျိုးကို ပစ္စုပ္ပန် သဒ္ဓါဌာန်ထားလျှင် နတ္ထိ ဝိဘင်းထုတ်၊ သံသယထားလျှင်
ပါဠိဂတိ ဝိဘင်းထုတ်။

• လုံးစုံ ရပုဒ်၊ နိက်သံထုတ်ကာ၊ နတ္ထိ-ပြု၊ နိက် ယ-ပါဠိဂတိထား။

တိ + နာ ပွန် + တိကဲ့သို့ အနာဂတ်မရသော အရာကို အတိတ်တစ်ဘက်ရ၊ အနာဂတ်ရသော အရာ
ကို နှစ်ဘက်ရထုတ်။

ပွန် + နာ ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အတိတ် (သို့) အနာဂတ် တွဲရာ၌ ပစ္စုပ္ပန်ဘက်မှ ဖြစ်ဆဲ ဥပပဇ္ဇန္တိကို ယူလျှင်
အတိတ်၊ အနာဂတ်ဘက်၌ စဝန္တပို၏။ ပစ္စုပ္ပန်ဘက်မှ ချုပ်ဆဲ စဝန္တကိုယူလျှင် အတိတ်
အနာဂတ်ဘက်၌ ဥပပဇ္ဇန္တိပို၏။ အနာဂတ်မရသော ပစ္စုပ္ပန်ဆိုင်ရာ ဥပပဇ္ဇန္တိ (သို့) စဝန္တကို တစ်ဘက်ရထုတ်။

ခန္ဓယမက ပဝတ္တိဝါရ ပုဂ္ဂလောကာသဆိုင်ရာအားလုံး
ပွန်၊ တိ၊ နာ၊ ပွန် + တိ၊ ပွန် + နာ၊ တိ + နာ၊ ဥ၊ နိ၊ ဥ + နိ

ပစ္စုပ္ပန်			အတိတ်		အနာဂတ		
ဣန္ဒြိယ	ဥ	ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တိ အသညသတ္တံ ။	ဣန္ဒြိယ	(သုဒ္ဓါဝါသမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ ဥ+စ အသည ဥ+စ	ဣန္ဒြိယ	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ၊ အသည ဥ+စ
	နိ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ အသညသတ္တာ ။				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ၊ အသည ဥ+စ
ဝေဒနာဣန္ဒြိယ	ဥ	ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တိ အရူပ ။	ဝေဒနာဣန္ဒြိယ	(သုဒ္ဓါဝါသမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ ဥ+စ အရူပ ဥ+စ	ဝေဒနာဣန္ဒြိယ	ဥ	ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး ပဉ္စဝေါ၊ အရူ ဥ+စ
	နိ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ အရူပံ ။				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ၊ အရူ ဥ+စ
သညာဣန္ဒြိယ	ဥ	ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တိ အရူပံ ။	သညာဣန္ဒြိယ	(သုဒ္ဓါဝါသမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ ဥ+စ အရူပ ဥ+စ	သညာဣန္ဒြိယ	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ၊ အရူ ဥ+စ
	နိ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ အရူပံ ။				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ၊ အရူ ဥ+စ

ပစ္ဆိမဘဝိကတွင် သုဒ္ဓါဝါသ ပါပြီးဖြစ်၏။

ခန္ဓယမိုက် ပရိညာဝါရ ပါဠိအရကောက်

ကာလ	ယော (ပုဂ္ဂိုလ်)	ရူပက္ခန္ဓံ	ဝေဒနာက္ခန္ဓံ	ဝိဘင်း
ပွန်	အရဟတ္တမဂ္ဂဌာန်	ပရိဇာနာတိ	ပရိဇာနာတိ	အဂ္ဂမဂ္ဂသမဏီ
တိတ်	အရဟတ္တဖလဌာန်	ပရိဇာနိတ္ထ	ပရိဇာနိတ္ထ	အရဟာ
နာ	ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ် အောက်မဂ္ဂဌာန် ၃ အောက်ဖလဌာန် ၃	ပရိဇာနိဿတိ	ပရိဇာနိဿတိ	ယေမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ၊ တေ
	မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်			ယေ ပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ၊ တေ

ပရိဇာနာတိ (ပရိဇာနိတ္ထ၊ ပရိဇာနိဿတိ)- ပိုင်းခြား၍သိဆဲ။ (သိဘူး၊ သိလတ္တံ့)

ပရိညာဝါရ၌ ပုထုဇဉ်နှင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ၉-ယောက်ကို ဟောသည်၊ ပုထုဇဉ် ၂-မျိုးခွဲလျှင် ၁၀-ယောက်၊

ကောဋ္ဌာသတင်ပုံဇယား

	ပုစ္ဆာ	ဝိသဇ္ဇနာ
၁	ယေဝါန ကုသလမူလေန ကေမုလော၊ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ?	ကုသလသမုဋ္ဌာနံဂ္ဂပံ ကုသလမူလေန ကေမုလံ၊ န ကုသလံ၊ ကုသလံကုသလမူလေန ကေမုလဉ္စေ ကုသလဉ္စ၊
	ထိုသို့ရသောကြောင့် - - - -	-
၂	ယေကေစိ ကုသလာဓမ္မာ၊ သဗ္ဗေတေ ကုသလမူလာတိ?	တိကေဝကုသလမူလာနိ၊ အဝသေသာ ကုသလာ ဓမ္မာ န ကုသလမူလာ၊
	ထိုသို့ရသောကြောင့် - - - -	-
၃	ယေဝါန ကုသလမူလာ၊ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ ?	အာမန္တော၊
	ထိုသို့ရသောကြောင့် - - - -	-
၄	ယဿ ဂ္ဂဟက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နိဂ္ဂုဇ္ဈတိတံ? နော၊	- - - ရ၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဂ္ဂဟက္ခန္ဓာသော်ကား ပြစ်ဆဲမဟုတ်၏၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ချုပ်ဆဲမဟုတ်သောကြောင့် (တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နိဂ္ဂုဇ္ဈတိ) ဟူသော သံသယပုဒ်၏ အရမရှိ၊ ထိုသို့ သဒ္ဓိဌာန်ပုဒ်၏ အရသာရှိ၍ သံသယပုဒ် အရမရှိသောကြောင့် - - -
	ယဿ ဂ္ဂဟက္ခန္ဓော နပုဇ္ဈိတ္ထ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နပုဇ္ဈိတ္တာတံ? နတ္ထိ၊	ယဿ ဂ္ဂဟက္ခန္ဓာ နပုဇ္ဈိတ္ထ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ နပုဇ္ဈိတ္တာတံ? နတ္ထိ၊
၅	ဘဝဗျားစ္စာသံသရာ၌ ဂ္ဂဟက္ခန္ဓာ မပြစ်ဘူးသော ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်မရှိ၊ ပြစ်ဘူးသောသူသာ ရှိသောကြောင့် (ယဿ ဂ္ဂဟက္ခန္ဓော နပုဇ္ဈိတ္ထ)ဟူသော သဒ္ဓိဌာန်ပုဒ်၏ အရမရှိ၊ ထိုသို့ သဒ္ဓိဌာန်ပုဒ်၏ အရမရှိလျှင် (တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နပုဇ္ဈိတ္ထ)ဟူသော သံသယပုဒ်၏ အရလည်း မရှိ၊ ထိုသို့ သဒ္ဓိဌာန် သံသယနစ်ပုဒ်လုံး၏ အရ မရှိသောကြောင့် - - - -	ဘဝဗျားစ္စာသံသရာ၌ ဂ္ဂဟက္ခန္ဓာ မပြစ်ဘူးသော ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်မရှိ၊ ပြစ်ဘူးသောသူသာ ရှိသောကြောင့် (ယဿ ဂ္ဂဟက္ခန္ဓော နပုဇ္ဈိတ္ထ)ဟူသော သဒ္ဓိဌာန်ပုဒ်၏ အရမရှိ၊ ထိုသို့ သဒ္ဓိဌာန်ပုဒ်၏ အရမရှိလျှင် (တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နပုဇ္ဈိတ္ထ)ဟူသော သံသယပုဒ်၏ အရလည်း မရှိ၊ ထိုသို့ သဒ္ဓိဌာန် သံသယနစ်ပုဒ်လုံး၏ အရ မရှိသောကြောင့် - - - -
	ယတ္ထ ဂ္ဂဟက္ခန္ဓော နပုဇ္ဈိတံ၊ တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နပုဇ္ဈိတံတံ ? ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊	ယတ္ထ ဂ္ဂဟက္ခန္ဓာ နပုဇ္ဈိတံ၊ တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ နပုဇ္ဈိတံတံ ? ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
၆	ထို အဂ္ဂပ ၄-ဘုံသည် ဂ္ဂဟက္ခန္ဓာ၏ ပြစ်ရာသော်ကား မဟုတ်၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏သာ ပြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နပုဇ္ဈိတံ-ဟူသော သံသယပုဒ်၏ အရ မရှိ၊ ထိုသို့ သဒ္ဓိဌာန်၏အရသာရှိ၍ သံသယပုဒ်၏ အရ မရှိသောကြောင့် - - - -	ထို အဂ္ဂပ ၄-ဘုံသည် ဂ္ဂဟက္ခန္ဓာ၏ ပြစ်ရာသော်ကား မဟုတ်၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏သာ ပြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နပုဇ္ဈိတံ-ဟူသော သံသယပုဒ်၏ အရ မရှိ၊ ထိုသို့ သဒ္ဓိဌာန်၏အရသာရှိ၍ သံသယပုဒ်၏ အရ မရှိသောကြောင့် - - - -

ဝိဘင်း	အမေး ၄-ပါးတို့တွင်	သဒ္ဓိဌာန်ပုဒ်၏ အရသာဖြစ်၍ သံသယပုဒ်၏ အရမဖြစ် ကောင်းသော -- ကို	သဒ္ဓိဌာန် သံသယ ၂-ပုဒ် လုံး၏ အရဖြစ်သော -- ကို	အဖြေ ၅-ပါးတို့တွင်
၁ ရည် (ဖြောင့်)	ပုရေပဉ္စ၊ ပစ္ဆိမဉ္စာ နှစ်ပါး ၏ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော ပရိပုဏ္ဏပဉ္စာဖြင့် မေးတော် မူသည်အားလျောက်ပတ်စွာ	ပုရိမကောဌာသတင်တော် မူ၍ သံသယကို ပဋိသိမ် မြစ်၍	ပစ္ဆိမကောဌာသ တင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိမ် မမြစ်မူ၍	ပုရိမကောဌာသ၊ ပစ္ဆိမ ကောဌာသ ၂-ပါး၏ သရုပ် ကိုပြသောအားဖြင့် သရုပ် သဿန ဝိသဋ္ဌ နာဖြင့်- ၏
၂ ရည် (လိမ်)	"	ပစ္ဆိမကောဌာသတင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိမ်မြစ်၍	ပုရိမကောဌာသတင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိမ်မြစ်မူ၍	"
၃ အာမန္တာ	ပစ္ဆိမကောဌာသ၏ အရ နှင့်တူသော ပစ္ဆိမပဉ္စာဖြင့် မေးတော် --	.. သာလျှင် ဖြစ်သောကြောင့် သဒ္ဓိဌာန်ပုဒ်၏ အရကို ဝန်ခံ တော်မူသောအားဖြင့် -- --		အာမန္တာ-ဟု ပဋိဝစန ဝိသဋ္ဌ နာဖြင့်ဖြေ တော်မူ၏။
၄ နော	မောဃပဉ္စာဖြင့် မေးတော် --		မဟုတ်သည်သာလျှင်ဖြစ် သောကြောင့် သံသယပုဒ်၏ အရကိုမြစ်တော်မူသောအားဖြင့်	နော-ဟု ပဋိသေစ ဝိသဋ္ဌ နာဖြင့် -- ၏။
၅ နတ္ထိ	"	သဒ္ဓိဌာန်ပုဒ်၏ အရကို ပယ် မြစ်တော်မူသောအားဖြင့်		နတ္ထိ-ဟု ပဋိက္ခေပ ဝိသဋ္ဌ နာဖြင့် -- ၏။
၆ ဥပ္ပဇ္ဇတိ	ပုရိမကောဌာသ၏ အရနှင့် တူသော ပုရေပဉ္စာဖြင့် မေးတော် --	သဒ္ဓိဌာန်၏အရသို့လိုက်၍ နုပ္ပဇ္ဇတိ-ဟူသော ပုစ္ဆာပါမြို့၌ န-အက္ခရာကို ပယ်တော်မူ၍		အနုလုံပါမြို့ဖြင့် ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဟု ပါဠိဂတိ ဝိသဋ္ဌ နာဖြင့် -- ၏။

သုတေသနစာကြည့်တိုက်
အာဏာပိုင်ထွန်းကားပြန်ပွားရေးဦးစီးဌာန
အမေအေး၊ ရန်ကုန်။

၁။ ယေ ဝါ ပန ကုသလမူလေန ဧကမူလာ ဟူသော သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ် ဧကဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိ သ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ရ၏။ ကုသိုလ် ဧကဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိ သလည်းရ၏။ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာ ဟူသော သံသယ ပုဒ်၏အရကား ကုသိုလ် ဧကဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိ သသာ ရ၏။

ထိုသို့ရသောကြောင့် အကြင်သို့ သဘောရှိကုန်သော ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော မူလနှင့် (ဝါ) မူလ အားဖြင့် တူသော မူလရှိကုန်သော တရားတို့သည် ကုသိုလ်မည်ကုန်သလောဟု မြတ်စွာဘုရား၌ တစ်စုံ တစ်ခုသော သံသယသည် မရှိငြားသော်လည်း ဝေနေယျဇ္ဈာသယအားဖြင့် မေးတော်မူဦး၍ အမေးလေးပါး တို့တွင် ပုရေပဉ္စာ၊ ပစ္ဆာပဉ္စာ နှစ်ပါး၏ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော ပရိပုဏ္ဏပဉ္စာဖြင့် မေးတော်မူသည် အားလျောက်ပတ်စွာ သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရသာဖြစ်၍ သံသယပုဒ် ၏အရ မဖြစ်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ် ဧကဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိ သ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ကို ကုသလသမုဋ္ဌာန် ရှုပ် ကုသလ မူလေန ဧကမူလံ န ကုသလံဟု ပုရိမကောဋ္ဌာသတင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိင်မြစ်၍ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယနှစ်ပုဒ်လုံး၏အရဖြစ်သော ကုသိုလ်ဧကဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိ သကို ကုသလံ ကုသလမူလေန ဧကမူလဉ္စေ ကုသလဉ္စ ဟု ပစ္စိမကောဋ္ဌာသတင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိင် မမြစ်မူ၍ အဖြေငါးပါးတို့တွင် ပုရိမကောဋ္ဌာသ ပစ္စိမကောဋ္ဌာသ နှစ်ပါး၏သရုပ်ကို ပြသောအားဖြင့် သရူပ ဒဿနဝိဿနုဇာဖြင့် ဖြေတော်မူ၏။

၂။ ယေ ကေဝိ ကုသလာ ဓမ္မာ ဟူသော သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရကား ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝိသ၊ ကုသလမူ ၃-ခုကြည့်သော စေတသိက် ပဉ္စတိ သ ရ၏။ ကုသလမူ ၃-ခုလည်းရ၏။ သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလာ ဟူသော သံသယပုဒ်၏အရကား ကုသလမူ ၃-ခုသာ ရ၏။

ထိုသို့ရသောကြောင့် ခပ်သိမ်းကုန်သော ကုသိုလ်မည်ကုန်သော တရားတို့သည် ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ် သော မူလမည်ကုန်သလောဟု မြတ်စွာဘုရား၌ တစ်စုံတစ်ခုသော သံသယသည် မရှိငြားသော်လည်း ဝေနေယျဇ္ဈာသယအားဖြင့် မေးတော်မူဦး၍ အမေးလေးပါးတို့တွင် ပုရေပဉ္စာ ပစ္ဆာပဉ္စာ နှစ်ပါး၏လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော ပရိပုဏ္ဏပဉ္စာဖြင့် မေးတော်မူသည်အားလျောက်ပတ်စွာ သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရသာဖြစ်၍ သံသယပုဒ် ၏အရမဖြစ်ကောင်းသော ကုသိုလ်ဧကဝိသ၊ ကုသလမူ ၃-ခုမှတစ်ပါး စေတသိက် ပဉ္စတိ သကို ပုရိမကောဋ္ဌာ သတင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိင်မြစ်၍၊ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယနှစ်ပုဒ်လုံး၏ အရဖြစ်သော ကုသလမူ ၃-ခုကို ပစ္စိမကောဋ္ဌာသတင်တော်မူ၍ ဖြေတော်မူအပ်လျက် မဖြေမူ၍ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယနှစ်ပုဒ်လုံး၏အရဖြစ်သော ကုသလမူ ၃-ခုကို တိဏေဝ ကုသလမူလာနိ ဟု ပုရိမကောဋ္ဌာသတင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိင်မမြစ်မူ၍ သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရသာဖြစ်၍ သံသယပုဒ်၏အရ မဖြစ်ကောင်းသော ကုသိုလ်ဧကဝိသ၊ ကုသလမူ ၃-ခုမှတစ် ပါး စေတသိက် အဋ္ဌတိ သကို အဝသေသာ ကုသလာ ဓမ္မာ န ကုသလမူလာဟု ပစ္စိမကောဋ္ဌာသ တင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိင်မြစ်၍ အဖြေငါးပါးတို့တွင် ပုရိမကောဋ္ဌာသ ပစ္စိမကောဋ္ဌာသ နှစ်ပါး၏ သရုပ်ကို ပြတော်မူ

ခန္ဓာယမက ပဝတ္တိဝါရ၌ အဋ္ဌကထာလာဌာန ၂၇-ပါး ဇယားချုပ်ပုံ

	အသညသတ္တဌာန ၄-ပါး	အရူပဌာန ၇-ပါး	ပဉ္စဝေါကာရဌာန ၆-ပါး	သုဒ္ဓါဝါသဌာန ၄-ပါး
၁	အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	အရူပံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ
၂	အသညသတ္တေ တတ္ထိ	အရူပေ တတ္ထိ	ပဉ္စဝေါကာရေ တတ္ထိ	သုဒ္ဓါဝါသေ တတ္ထိ
၃	အသညသတ္တာနံ	အရူပါနံ	ပဉ္စဝေါကာရာနံ	သုဒ္ဓါဝါသာနံ
၄	အသညသတ္တာ စဝန္တာနံ	အရူပါ စဝန္တာနံ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ	
၅		အရူပေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ	ပဉ္စဝေါကာရေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ	
၆		အရူပေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ	ပဉ္စဝေါကာရေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ	သုဒ္ဓါဝါသေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ
၇		ယေစ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ		

	သဗ္ဗဌာန ၂-ပါး	သာဓာရဏဌာန ၂-ပါး	စတုဝေါကာရ ပဉ္စဝေါကာရဌာန ၂-ပါး
၁	သဗ္ဗေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ	စတုဝေါကာရံ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ
၂	သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ	ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ	စတုဝေါကာရာ ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ

အာယတနယမက
ဥဒ္ဓေသကျမ်းတက်
ပဏ္ဏတ္တိဝါရ၊ ပဝတ္တိဝါရ၊ ပရိညာဝါရ အားဖြင့်- ၃
ဥဒ္ဓေသ၊ နိဒ္ဓေသ- ၂

တစ်နည်းကား	ပရိစ္ဆေဒဝါရ	ပရိစ္ဆိဒ္ဓဥဒ္ဓေသဝါရ	ဝိဘာဂဝါရ
	အာယတနဥဒ္ဓေသ	နာမဝဝတ္ထာန်	နယဝါရ
	ဒွါဒသာယတနာနိ	စက္ခယတနံ၊ သောတာယတနံ၊ ယာနာယတနံ၊ ဇိဝှိယတနံ၊ ကာယာယတနံ၊ ရူပါယတနံ၊ သဒ္ဓါယတနံ၊ ဂန္ဓာယတနံ၊ ရသာယတနံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ၊ မနာယတနံ၊ ဓမ္မာယတနံ။	ပဒသောဓန ဝါရ ■ မူလစက္က ■ သုဒ္ဓါယတန ■ ■ မူလစက္က ■

ကျမ်းတက်နှင့်အရေအတွက်

ဤသို့လျှင် ဝိဘာဂပါရသို့	ဝါရ	နယ	မူလ	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
		အနုလုံ ပစ္စနိက် ၂		စက္ခယတနယမက အစရှိသောအားဖြင့် ၁၂	အနုလောမ ပဋိလောမ	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ
	ပဒသောဓန	၂	×	၂၄	၄၈	၉၆
	■ မူလစက္က	၂	၂၄	၂၆၄	၅၂၈	၁၀၅၆
	သုဒ္ဓါယတန	၂	×	၂၄	၄၈	၉၆
	■ မူလစက္က	၂	၂၄	၂၆၄	၅၂၈	၁၀၅၆
	၄	၈	၄၈	၅၇၆	၁၁၅၂	၂၃၀၄

ပဒသောဓန မူလစက္ကဝါရ

သုဒ္ဓါယတန, သုဒ္ဓါယတနမူလစက္က

[illegible]

ပဒသောဓန (လုံ နိက်)အရကောက်

ယမက	အရတရား		
စက္ခု	ဒိဗ္ဗစက္ခု ပညာစက္ခု	စက္ခု	
	စက္ခုယတနံ	။	စက္ခုယတနံ
	စက္ခု ၃-ပါးမှ တစ်ပါး အာယတနံ ၁၁-ပါး ပညတ်		
သောတ	ဒိဗ္ဗသောတ တဏှာသောတ	သောတံ	
	သောတာယတနံ	။	သောတာယတနံ
	သောတ ၃-ပါးမှတစ်ပါး အာယတနံ ၁၁-ပါး ပညတ်		
ဃာနာ	ဃာနယတနံ	ဃာနံ	ဃာနာယတနံ
	ဃာနာယတနံမှတစ်ပါး အာယတနံ ၁၁-ပါး ပညတ်		
ဇိဝှာ	ဇိဝှာယတနံ	ဇိဝှာ	ဇိဝှာယတနံ
	ဇိဝှာယတနံမှတစ်ပါး အာယတနံ ၁၁-ပါး ပညတ်		
ကာယာယတနံ	စိတ် ၈၉၊ ဓေ ၅၂၊ နိ ဟု ဆို-- နာမကာယ၊ ကာယာယတနံမှတစ်ပါး ရုပ် ၂၇ --သော ရူပကာယ၊ ဆင်အပေါင်း၊ မြင်းအပေါင်းအစရှိသောပညတ္တိကာယ	ကာ ယော	
	ကာယာယတနံ	။	ကာယာယတနံ
	တွင်းလိုက်အစရှိသော အစိတ်အစိတ်သော ဧကဒေသပညတ်		
ရူပါယတနံ	တဏှာ၏အာရုံဖြစ်သော ချစ်အပ်သာယာအပ်သော လောကီ-ဂဒ၊ ဓေ-၅၂ ရူပါယတနံမှတစ်ပါး ရုပ် ၂၇	ရူပံ	
	ရူပါယတနံ	။	ရူပါယတနံ
	လောကုတ်-၈၊ ဓေ- ၃၆၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
သဒ္ဓါ	သဒ္ဓါယတနံ	သဒ္ဓေါ	သဒ္ဓါယတနံ
	သဒ္ဓါယတနံမှတစ်ပါး အာယတနံ ၁၁-ပါး ပညတ်		
ဂန္ဓာယတနံ	သမ္မာဝါတ-သံလဂန္ဓ၊ --သမာဓိဂန္ဓ၊ --ပညာဂန္ဓ	ဂန္ဓော	
	ဂန္ဓာယတနံ	။	ဂန္ဓာယတနံ
	ဂန္ဓ ၄-ပါးမှတစ်ပါး အာယတနံ ၁၁-ပါး ပညတ်		
ရသာယတနံ	အတ္ထရသ--ဓမ္မရသ--ဝိပုတ္တိရသ	ရသာ	
	ရသာယတနံ	။	ရသာယတနံ
	ရသ ၄-ပါးမှတစ်ပါး အာယတနံ ၁၁-ပါး ပညတ်		
ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ	ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ	ဖောဋ္ဌ	ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ
	ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံမှတစ်ပါး အာယတနံ ၁၁-ပါး ပညတ်		
ဓမ္မာ	ဓမ္မာယတနံ	ဓမ္မော	ဓမ္မာယတနံ
	ဓမ္မာယတနံမှတစ်ပါး အာယတနံ ၁၁-ပါး ပညတ်		
	-- ပရမတ္ထဓမ္မ၊ အပေါင်းဖြစ်သော ပညတ္တိဓမ္မ	ဓမ္မော	
	ဓမ္မာယတနံ	။	ဓမ္မာယတနံ
	တွင်းလိုက်အစရှိသော အစိတ်အစိတ်သော ဧကဒေသပညတ်		

- စက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုဟု ဆိုအပ်သော ဒုတိယဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊ ပညာစက္ခုဟု ဆိုအပ်သော တတိယဝိဇ္ဇာဉာဏ်။
- သောတ ဒိဗ္ဗသောတဟု ဆိုအပ်သော အဘိဉာဏ်၊ တဏှာသောတဟု ဆိုအပ်သော လောဘစေတသိက်။
- ဂန္ဓ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝဟု ဆိုအပ်သော သီလဂန္ဓ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိဟု ဆိုအပ်သော သမ္မာဓိဂန္ဓ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပဟု ဆိုအပ်သော ပညာဂန္ဓ။
- ရသ ဖိုလ် ၄-ခု စိတ္တုပ္ပါဒ်ဟု ဆိုအပ်သော အတ္တရသ၊ မဂ် ၄-ခု စိတ္တုပ္ပါဒ်ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မရသ၊ နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော ဝိမုတ္တိရသ။
- တစ်နည်းကား ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် အစရှိသော ပရမတ္ထဟု ဆိုအပ်သော အတ္တရသ၊ ကုသလာဓမ္မာ၊ အကုသလာဓမ္မာ အစရှိသော ဝစီဘေဒ သဒ္ဓဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မရသ၊ နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော ဝိမုတ္တိရသ။
- ဓမ္မ ဓမ္မာယတနမှတစ်ပါး စိတ်တစ်ခုယုတ် ကိုးဆယ်၊ ဩဠာရိကရုပ် ဒွါဒသဟု ဆိုအပ်သော ပရမတ္ထဓမ္မ။

ပဒသောဓန မူလစက္က၊ သုဒ္ဓါယတန သုဒ္ဓါယတန မူလစက္က တို့၏ ပဋိလောမ	အာယတန	စိန္တုတတလောမ
အရတရား	။	
- - - မှ တစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး	။	။
စက္ခာယတန (သော/ဃာ-စသော တစ်ပါးစီ)		
ပညတ်		

ပညတ်မရကြောင်း

အာယတနထိုက်သော ပရမတ္ထတရားသက်သက်ကိုသာ ဟောသောကြောင့် သုဒ္ဓါယတန အနုလုံ၌

ပညတ်မရ။

ဝိဘင်း

စက္ခု စက္ခာယတနံတိ၊

ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ပညာစက္ခု စက္ခု၊ န စက္ခာယတနံ။

စက္ခာယတနံ စက္ခုစေတ စက္ခာယတနန္တု။

စက္ခာယတနံ စက္ခုတိ၊

အာမန္တာ။

န စက္ခု န စက္ခာယတနံတိ၊

အာမန္တာ။

န စက္ခာယတနံ န စက္ခုတိ၊

ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ပညာစက္ခု န စက္ခာယတနံ စက္ခု။

စက္ခုန္တု စက္ခာယတနန္တု ဌပေတွာ အဝသေသံ နစေတစက္ခု

နစ စက္ခာယတနံ၊

သုဒ္ဓါယတနနှင့် သုဒ္ဓါယတန မူလစက္က (အနုလောမ လုံ့နီက်)

ယမက	အရတရာ:	အာယတန
စက္ခုယတန	စက္ခု ၃-ပါး	စက္ခု
	-မှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး (စက္ခု ဌပေတွာ အဝေသော အာယတနာ)	
	ပညတ် (စက္ခု စ စက္ခုယတန ၃ ဌပေတွာ အဝေသေသံ)	
သောတယတန	သောတ ၃-ပါး	သောတံ
	-မှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး (သောတံ ")	
	ပညတ်	
ဃာနာယတန (ဇိဝှာယတန)	ဃာနာယတန (ဇိဝှာယတန)	ဃာနံ (ဇိဝှာ)
	-မှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး	
	ပညတ်	
ကာယာယတန	အာယတနထိုက်သော စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော နာမကာယ ရုပ် ၂၈ဟု ဆိုအပ်သော ရူပကာယ	ကာယော
	ပညတ်	
	တဏှာ၏ အာရုံဖြစ်ထိုက်သော ကိ ၈၁၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈	ရူပံ
ရူပါယတန	လောကုတ် ၈၊ စေ ၃၆၊ နိဗ္ဗာန်	
	ပညတ်	
	သုဒ္ဓါယတန	သဒ္ဓေါ
သုဒ္ဓါယတန	-မှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး	
	ပညတ်	
	ဂန္ဓ ၄-ပါး	ဂန္ဓော
ဂန္ဓာယတန	-မှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး	
	ပညတ်	
	ရသ ၄-ပါး	ရသော
ရသာယတန	-မှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး	
	ပညတ်	
	ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန (မနာယတန)	ဖော (မနော)
ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန	-မှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး	
	ပညတ်	
	ပရမတ္ထဓမ္မ	ဓမ္မော
ဓမ္မာယတန	ပညတ်	

အာယတန-ဩကာသဝါရ

စက္ခု-သောတာယတနံ	ဃာ-ပ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ	ရူပါယတနံ	မနာယတနံ	ဓမ္မာယတနံ
ကာမာဝစရေ	ကာမာဝစရေ	ကာမာဝစရေ	ကာမာဝစရေ	ကာမာဝစရေ
ရူပါဝစရေ		ရူပါဝစရေ	ရူပါဝစရေ	ရူပါဝစရေ
		အသညသတ္တေ		အသညသတ္တေ
			အရူပေ	အရူပေ

ဝိကလဇယား

အာ ယတန				ပုဂ္ဂိုလ်		ဘုံ		
				ပုထုဇဉ်	အပါယ်	မနုဿ	စတုမဟာရာဇ်	ကာမာဝစရ
စ သော	မဖြစ် ကောင်း	အပါယ် ဩပပါတိက	၃/စ	ဒု	၄	။	ဘုမ္မိဿိတဝိနိပါတိက အသုရာ ဟုဆိုအပ်	၆
စ သော ဃာ	သော	သံသေဒဇ ဂ္ဂဗ္ဗသေယျက	၃/စ	ဒု/သု	နိ ကြဉ်၃	။	။	၅
စ သော ဃာ ဇီ	မဖြစ်မီ စုတိလတ္တံ့သော	ဂ္ဂဗ္ဗသေယျက	၃/စ	ဒု/သု	နိ ကြဉ်၃	။	။	၅

ဝိကလ ၃-ချက်တွင် မဖြစ်ကောင်း ဝိကလ ၂-ချက်၊ မဖြစ်မီ စုတိလတ္တံ့ ၁-ချက်ဟု မှတ်ပါ။ ထိုတွင် စ, သောအတွက် ၁, ၂, ၃-ဝိကလ၊ ဃာန-အတွက် ၂, ၃-ဝိကလ၊ ဇီဝါ-အတွက် ၃-ဝိကလများ ဖြစ်သည်။

စက္ခု, သောတ-တွင်- စက္ခု တစ်ဘက်ရကား- (၁) စက္ခုယတနသာဖြစ်၍ သောတာယတန မဖြစ်ကောင်းသော အပါယ် ဩပပါတိက ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ (၂) သံသေဒဇ, ဂ္ဂဗ္ဗသေယျက ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ (၃) စက္ခုယတနသာဖြစ်၍ သောတာယတန မဖြစ်မီ စုတိလတ္တံ့သော ဂ္ဂဗ္ဗသေယျက ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်။

သောတတစ်ဘက်ရကား- (၁) သောတာယတနသာဖြစ်၍ စက္ခုယတနမဖြစ်ကောင်းသော အပါယ် ဩပပါတိက ဥပ- ဒု၊ (၂) သံသေဒဇ, ဂ္ဂဗ္ဗသေယျက ဥပ-ဒု, သု။

ပစ္စနိက်ကြွင်း- (၁) စက္ခုယတန သောတာယတနမဖြစ်ကောင်းသော အပါယ် ဩပပါတိက ဥပ- ဒု၊ (၂) သံသေဒဇ, ဂ္ဂဗ္ဗသေယျက ဥပ-ဒု, သု၊ (၃) စက္ခုယတန သောတာယတန ၂-ပါးမဖြစ်မီ စုတိလတ္တံ့သော ဂ္ဂဗ္ဗသေယျက ဥပ-ဒု, သု။

အရကောက်

		ပုဂ္ဂိုလ်	ဘုံ	ကမ္မကလာပ်		ကမ္မသမ္ပာ		ပုဂ္ဂိုလ်		ဘုံ	
				ပုဂ္ဂိုလ်	ဘုံ	ပုဂ္ဂိုလ်	ဘုံ	ပုဂ္ဂိုလ်	ဘုံ	ပုဂ္ဂိုလ်	ဘုံ
ပုဂ္ဂိုလ်	ကာမဥပပဇ္ဇန္တ	၁၀	၃၃	၃-စည်း, ၇-စည်း	။	ကာမ	ကာမ	၄	၂	ကာမ	၁၁
	ကာမစေတန		၁၀	၃၃	။	ကာမ	ကာမ	၄	၄	။	
	ကာမာဝစရာနံ					ကာမ	ကာမ	၄	၄	။	
	ရူပဥပ	၅၅	၃၅	၄-စည်း	။	ရူပ	ရူပ	တိ	၃	ရူပ	၁၅
	ရူပစေတန		၅၅	၃၅	။	ရူပ	ရူပ	တိ	၄	။	
	ရူပါဝစရာနံ					ရူပ	ရူပ	တိ	၄	။	
	ရူပါဝစရာနံ					ရူပ	ရူပ	တိ	၄	၁၀	
	အရူပါဝစရာနံ					အရူပ	အရူပ				၄

အာယတန ပစ္စုပ္ပန်-ပုဂ္ဂလ, ပုဂ္ဂလော

	ပုဂ္ဂိုလ်	စ	သော	ဃာ	ဇီ	ကာယ	ရူပ	မန	ဓမ္မ
၁	ကာမ ၃-စ	။	။	။	။	။	။	။	။
၂	ရူပါဝစရာ ၃-စ	။	။				။	။	။
၃	အညသ ၃-စ						။		။
၄	အရူပ ၃-စ							။	။

မှတ်ချက်။ ။ ချို့တဲ့ကောင်းသော အာယတနများကို သ+အ အမှတ်ဖြင့် ပြထားသည်။ ချို့တဲ့လျှင် အ၊ မချို့တဲ့ လျှင် သ-ဟု သိရမည်။ သစက္ခုကာနံ, အစက္ခုကာနံ စသည်ဖြင့် သိလေ။

စက္ခာယတနံ
သောတာယတနံ
ဃာ, ဇီ, ကာ, ရူ, မန, ဓမ္မာယတနံ

ဥပ္ပဇ္ဇတိ/ နိရုဇ္ဈတိ
ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ/ နိရုဇ္ဈိတ္ထ

ပစ္စုပ္ပန် ဥပ္ပါဒဝါရအတွက် ဖြစ်ဆဲ ဥပပဇ္ဇန္တကိုယူ၍ စေတနသည် ပစ္စုပ္ပန်အကြွင်း ဖြစ်၏။
နိရောဓဝါရအတွက် ချုပ်ဆဲ စေတနကိုယူ၍ ဥပပဇ္ဇန္တသည် ပစ္စုပ္ပန်အကြွင်းဖြစ်၏။

အာယတနနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ဝေဖန်ပုံ

စက္ခုယတနဖြစ်ဆဲကား သစက္ခုကကာမ၊ ရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ၊ ဝိကလ ၁, ၂, ၃ အစက္ခုကကာမ၊ အသည၊ အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်။

သောတဖြစ်ဆဲကား သသောတကကာမ၊ ရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ၊ ဝိကလ ၁, ၂, ၃ အသောတကကာမ၊ အသည၊ အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်။

ဃာနဖြစ်ဆဲကား သဃာနကကာမ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ၊ ဝိကလ ၂, ၃ အဃာနကကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်။

ဇိဝှါဖြစ်ဆဲကား သဇိဝှါကကာမဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ၊ ဝိကလ ၃ အဇိဝှါကကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်။

ကာယဖြစ်ဆဲကား ခပ်သိမ်းသော ကာမဝစရဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ၊ ရူပ၊ အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်။

ရူပဖြစ်ဆဲကား ကာမ၊ ရူပ၊ အသည ဥပပဇ္ဇန္တ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ၊ အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်။

မနဖြစ်ဆဲကား စတုဝေါ၊ ပဉ္စဝေါ ဥပပဇ္ဇန္တ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ၊ အသည။

ဓမ္မဖြစ်ဆဲကား ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တပုဂ္ဂိုလ်။

ဆိုရိုး

စက္ခု၊ သောတ ၂-ဘက်ရ စက္ခုယတန၊ သောတာယတန ၂-ပါး ဖြစ်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ- ပဋိ- ၁၅၊ စေ- ၃၅၊ ကမ္မဇ ကလာပ်၃-စည်း၊ ၇-စည်း၊ ၄-စည်းတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော သစက္ခုက သသောတက ပဉ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ပု-၄၊ အောက်ဖလ- ၃။

စက္ခု၊ ဃာန ၂-ဘက်ရ စက္ခုယတန၊ ဃာနာယတန ၂-ပါးဖြစ်ကောင်းသော ကာမ ပဋိ- ၁၀၊ စေ- ၃၃၊ ကမ္မဇကလာပ် ၃-စည်း၊ ၇-စည်း တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော သစက္ခုက သဃာနက ကာမာဝစရ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ပု- ၄၊ အောက်ဖလ- ၂။

မှတ်ချက်။ ။ ချို့တဲ့ကောင်းသော စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှါ အာယတနများ၏ အနုလုံ ၂-ဘက်ရ ကောက်ရာ၌ အစဆုံး၌ (စ၊ သော၊ ဃာ၊ ဇိဝှာယတန) ဖြစ်ကောင်းသော- ဟူသော ဝိသေသန၊ (ပဉ္စဝေါ၊ ကာမာဝစရ) ဥပပဇ္ဇန္တ၏ ရှေ့၌ သစက္ခုက စသော ဝိသေသနများ ထည့်၍ ဆိုရမည်။ မချို့ကောင်းသော အာယတနများအတွက် ဝိကလဆိုစရာမလို၊ ဖြစ်ကောင်းသော၊ သကာယက- စသော ဝိသေသနများလည်း မလိုပါ။

အာယတန- အတိတ- ပုဂ္ဂလောကာသ

ပုဂ္ဂိုလ်	ပုဂ္ဂိုလ်-ဘုံ	စ-သော	ဃာ	ရူ	မန	ဓမ္မ
	ကာမ ၃+၈	။	။	။	။	။
	သုဒ္ဓါဝါသ ၃+၈					
	ကြွင်းရူပ ၃+၈	။		။	။	။
	အသည ၃+၈			။		။
	အရူပ ၃+၈				။	။

အတိတပုဂ္ဂလောအတွက် ပဉ္စဝေါကို သုဒ္ဓါဝါသ၊ ကြွင်းဟု ၂-မျိုးခွဲ။

အနာဂတပုဂ္ဂလောအတွက် စတုဝေါ၊ ပဉ္စဝေါကို ပစ္ဆိမဘဝိက၊ ကြွင်းဟု ၂-မျိုးခွဲ။

ပွန် + တိ တွဲရာ၌ သုဒ္ဓါဝါသ စဝန္တကို သုဒ္ဓါဝါသပရိနိဗ္ဗန္တ အဖြစ်ဖြင့် ထုတ်သည်။

အာယတန- အနာဂတ- ပုဂ္ဂလ (ဥပ္ပါဒ)

	ပုဂ္ဂိုလ်	စ-သော	ဃာ	ရူပ	မန	ဓမ္မ
၁	ပစ္ဆိမဘဝိက ၃+၈					
၂	အရူပဘုံသို့ ၃+၈				။	။
၃	ရူပဘုံသို့ ၃+၈	။		။	။	။
၄	ကြွင်း ၃+၈	။	။	။	။	။

အနာဂတ-ပုဂ္ဂလ (နိရောဓ)

	ပုဂ္ဂိုလ်	စ-သော	ဃာ	ရူပ	မန	ဓမ္မ
၁	(စ) ပရိနိဗ္ဗန္တ					
	အရူပ - ၃				။	။
	ရူပ - ၃	။		။	။	။
	ကာမ - ၃	။	။	။	။	။
၂	အရူပဘုံသို့ - စ				။	။
၃	ရူပဘုံသို့ - စ	။		။	။	။
၄	ကြွင်း - ၃+၈	။	။	။	။	။

ယေရူပါဝစရံ ဥပပဋိ တွာ ပရိနိဗ္ဗယိဿန္တိ

ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံမှ ရူပါဝစရဘုံသို့ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ကာမာဝစရဥပပဋန္တဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ် အောက်ဖလဌာန်-၃၊ ရူပါဝစရဘုံချင်းချင်းဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ရူပါဝစရဥပပဋန္တ စဝန္တဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ် အောက်ဖလဌာန်- ၃။

အနာဂတ-ပုဂ္ဂလ

ကာမဖြစ်ပြန်ကောင်း ကာမာဝစရဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ကာမ ၂, ၈ ဖြစ်သော ပု-၄၊
 အောက်ဖလ- ၂၊ ရူပ, အရူပ ၂, ၈ ဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ်, တိဟိတ်ပုထုဇဉ်။

ပဉ္စဝေါဖြစ်ပြန်ကောင်း ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ ၂, ၈ ဖြစ်သော ပု-၄၊
 အောက်ဖလ- ၃၊ အသည, အရူပ ၂, ၈ ဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ်, တိဟိတ်ပုထုဇဉ်။

မနု, ဓမ္မ ဖြစ်လတ္တံ့ ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး ခပ်သိမ်းသော ၂, ၈ ပု-၄၊ အောက်ဖလ- ၃။

ပစ္ဆိမဘဝိက အစစ်, အတု ပစ္ဆိမစစ်၌ အပါယ်ကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ၂၂-ဘုံ။
 ပစ္ဆိမအတု မဖြစ်ပြန်ကောင်း၌ အကနိဋ္ဌကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ၂၅-ဘုံ။
 ဖြစ်ပြန်ကောင်း၌ သုဒ္ဓါဝါသကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ၂၁-ဘုံ။
 ပစ္ဆိမစစ်၊ ပါယ်ကြဉ်လစ်၍၊ မဖြစ်ပြန်ကောင်းတွင်၊ ကနိဋ္ဌကြဉ်၊ သုဒ်ကြဉ် ဖြစ်ပြန်ကောင်း။

ပစ္ဆိမဘဝိကဆိုရိုး

ပစ္ဆိမဘဝိက စတု+ပဉ္စဝေါ (ကာမ/ ရူပ/ အရူပ) ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော တိ-ပု၊ အောက်ဖလ- ၃၊
 စဝန္တဖြစ်သော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်တို့အား စတု-၄၊ အပါယ်ကြဉ်သော ပဉ္စဝေါ- ၂၂-ဘုံ။

မဖြစ်ပြန်ကောင်း (ဖြစ်လတ္တံ့)

မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော---

ကာမ ၂-၈ ပု-၄၊ အောက်ဖလ- ၃	ကာမ ၁၁-ဘုံ။
ရူပ ၂-၈ တိပု၊ အောက်ဖလ- ၃	အကနိဋ္ဌကြဉ်သော ရူပ ၁၄-ဘုံ။
အရူပ ၂-၈ တိပု၊ အောက်ဖလ- ၃	အရူပ ၄-ဘုံ။
အသည ၂-၈ သုဂတိအဟိတ်	အသညသတ်ဘုံ။

ဖြစ်ပြန်ကောင်းကောက်ပုံ

အနာဂတ-ပုဂ္ဂလောကာသ အနုလုံ၌ ဖြစ်ပြန်ကောင်းကိုသာ ကောက်ရမည်၊ မဖြစ်ပြန်ကောင်းကို ပစ္စုနိက်
 ပစ္ဆိမဘဝိက အတု၌ သွင်း၍ကောက်။
 ထိုတွင် ချို့တဲ့ကောင်းသော စ, သော, ဃာ, ဇီ အာယတနတို့အတွက် မိမိဖြစ်ခိုက်သော
 ဘုံ၌ နောင် (စ, သော, ဃာ, ဇီ) ၂-ပါးဖြစ်ပြန်ကောင်းသော- ဟု ဝိသေသန မ, ၍ ဆိုပါ။

အာယတန ယမက ပဝတ္တိ ပုဂ္ဂလဆိုင်ရာ အားလုံး
ပွန်၊ တီ၊ နာ၊ ပွန် + တီ၊ ပွန် + နာ၊ တီ + နာ၊ ဥ၊ နိ၊ ဥ + နိ၊

ပစ္စုပ္ပန်		အတိတ်	အနာဂတ	
ကျေ၊ သောတ	ဥ	သစ္စေက ကာမဥပပဇ္ဇန္တိ ရူပါဝစရ ။	ကျေ၊ သောတ	ဥ (ပစ္ဆိမဘဝိက အရူပဘုံသို့ မှတ်စပ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
	နိ	သစ္စေက ကာမ စဝန္တိ ရူပါဝစရ ။		နိ (ပဉ္စဝေါပရိနိဗ္ဗန္တိ၊ အရူပ ပစ္ဆိမဘဝိက၊ အရူပဘုံသို့စဝန္တိမှတ်စပ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
ဃာန	ဥ	သဃာနက ကာမဥပပဇ္ဇန္တိ	ဃာန	ဥ (ပစ္ဆိမဘဝိက ရူ၊ အရူဘုံသို့မှတ်စပ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
	နိ	သဃာနက ကာမ စဝန္တိ		နိ (ကာမပရိနိဗ္ဗန္တိ၊ ရူ အရူပစ္ဆိမဘဝိက၊ ရူ- အရူဘုံသို့ စဝန္တိမှတ်စပ်ပါး)ကြွင်း ဥ+စ
ရူပ	ဥ	ကာမ ဥပပဇ္ဇန္တိ ရူပ ။ အသည ။	ရူပ	ဥ (ပစ္ဆိမဘဝိက၊ အရူပဘုံသို့မှတ်စပ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
	နိ	ကာမ စဝန္တိ ရူပ ။ အသည ။		နိ (ပဉ္စဝေါပရိနိဗ္ဗန္တိ၊ အရူပစ္ဆိမဘဝိက၊ အရူ ဘုံသို့ စဝန္တိမှတ်စပ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
မန	ဥ	ကာမ ဥပပဇ္ဇန္တိ ရူပ ။ အရူပ ။	မန	ဥ (ပစ္ဆိမဘဝိကမှတ်စပ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
	နိ	ကာမ စဝန္တိ ရူပ ။ အရူပ ။		နိ (ပရိနိဗ္ဗန္တိမှတ်စပ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
ဓမ္မ	ဥ	ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တိ	ဓမ္မ	ဥ (ပစ္ဆိမဘဝိကမှတ်စပ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
	နိ	ခပ်သိမ်းသော စဝန္တိ		နိ (ပရိနိဗ္ဗန္တိမှတ်စပ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ

အာယတနယမက ပဝတ္တိ ပုဂ္ဂလောကာသဆိုင်ရာ အားလုံး
ပွန်၊ တိ၊ နာ၊ ပွန် + တိ၊ ပွန် + နာ၊ တိ + နာ၊ ဥ၊ နိ၊ ဥ + နိ၊

ပစ္စုပ္ပန်		အတိတ်		အနာဂတ	
စက္ခု၊ သောတ	ဥ	သစက္ခုကကာမ ဥပ ရူပါဝစရ ဥပ	စက္ခု၊ သောတ	(သုဒ္ဓါဝါသမှ တစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ ဥ+စ	(ပစ္စိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ကြွင်း ပဉ္စဝေါ ဥ+စ
	နိ	သစက္ခုက ကာမစဝန္တ ရူပါဝစရ စဝန္တ		ပဉ္စဝေါ ဥ+စ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ ဥ+စ
ဃာန	ဥ	သဃာနက ကာမ ဥပ	ဃာန	ကာမ ဥ+စ	(ပစ္စိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ကြွင်း ကာမ ဥ+စ
	နိ	သဃာနက ကာမစဝန္တ			(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ကြွင်း ကာမ ဥ+စ
ရူပ	ဥ	ကာမ ဥပပဇ္ဇန္တ ရူပ ။ အသည ။	ရူပ	(သုဒ္ဓါဝါသမှ တစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ ဥ+စ အသည ဥ+စ	(ပစ္စိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ကြွင်း ပဉ္စဝေါ အသည ဥ+စ
	နိ	ကာမ စဝန္တ ရူပ ။ အသည ။			(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ကြွင်း ပဉ္စဝေါ, အသည ဥ+စ
မန	ဥ	ကာမ ဥပပဇ္ဇန္တ ရူပ ။ အရူပ ။	မန	(သုဒ္ဓါဝါသမှ တစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ ဥ+စ အရူပ ဥ+စ	(ပစ္စိမဘဝိကမှတစ်ပါး) စတု ပဉ္စဝေါ ဥ+စ
	နိ	ကာမ စဝန္တ ရူပ ။ အရူပ ။			(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ကြွင်း စတု ပဉ္စဝေါ ဥ+စ
ဓမ္မ	ဥ	ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တ	ဓမ္မ	(သုဒ္ဓါဝါသမှ တစ်ပါး) စတု ပဉ္စဝေါ၊ အသည ဥ+စ	(သုဒ္ဓါ ပစ္စိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ခပ်သိမ်းသော ဥ+စ
	နိ	ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ			(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ကြွင်း ခပ်သိမ်းသော ဥ+စ

ပစ္စိမဘဝိကတွင် သုဒ္ဓါဝါသ ပါပြီးဖြစ်၏။

ဓာတုယမက

ဤသို့လျှင် ပဏ္ဍိတဝါရံ	ဝါရ	နယ	မူလ	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
		အနုလုံ ပစ္စနိက် ၂		စက္ခုဓာတုယမကအစရှိ သောအားဖြင့် ၁၈	အနုလောမပုစ္ဆာ ပဋိလောမ ၂	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ
	ပဒသောဓန	၂	×	၃၆	၇၂	၁၄၄
	။ မူလစက္ခု	၂	၃၆	၆၁၂	၁၂၂၄	၂၄၄၈
	သုဒ္ဓဓာတု	၂	×	၃၆	၇၂	၁၄၄
	။ မူလစက္ခု	၂	၃၆	၆၁၂	၁၂၂၄	၂၄၄၈
	၄	၈	၇၂	၁၂၉၆	၂၅၉၂	၅၁၈၄

ပဏ္ဍိတိနိဒ္ဒေသ ထူးရာ

ယမက	အရတရား	သန္နိဋ္ဌာန်	သံသယ
	စက္ခုဝိညာဏဓာတ်	စက္ခု ဝိညာဏံ	စက္ခုဝိညာဏဓာတု
	- - မှတစ်ပါး စိတ်-၈၇၊ စေ- ၅၂၊ ရုပ်- ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
အမှာ	သောတဝိညာဏဓာတ် စသည့်နည်းတူ		
	မနောဓာတ် ၃-ခုမှတစ်ပါး စိတ်- ၈၆ (ဌပေတွာ အဝသေသာ)	မနော	
	မနောဓာတ် ၃-ခု	။	မနောဓာတု
	စေ- ၅၂၊ ရုပ်- ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ် (မနုဉ္ဇ မနာဓာတုဉ္ဇ ဌပေတွာ အဝသေသာ)		

အကြွင်း အာယတနနှင့်တူ၏။

ပဏ္ဍိတိဝါရံ မဟောသောဓာတ်

ပဋိသန္ဓေ စုတိအခါ၌ မဖြစ်သောကြောင့် သဒ္ဓဓာတ် (မနောဝိညာဏဓာတ်ကြည်သော) ဆဝိညာဏဓာတ်၊ ဤ ၇-ပါးတို့ကို ဓာတုယမိက် ပဏ္ဍိတိဝါရံ၊ ဝိသဇ္ဇနာဝါရံ မဟောအပ်ကုန်။
(မနောဝိညာဏဓာတ်သည် မနာယတနနှင့်တူ၏။)

စက္ခု စက္ခုဓာတုတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ပညာစက္ခု စက္ခု။ န စက္ခုဓာတု။
 စက္ခုဓာတု စက္ခုစေဝ စက္ခုဓာတု စ။

စက္ခုဓာတု စက္ခူတိ၊ အာမန္တာ။
 စက္ခုဝိညာဏံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုတိ၊ အာမန္တာ။
 စက္ခုဝိညာဏဓာတု စက္ခုဝိညာဏန္တိ၊ အာမန္တာ။ (စက္ခုဝိညာဏဓာတ်ရ၏။)

မနော မနောဓာတုတိ၊ မနောဓာတုံ ဌပေတွာ အဝသေသော မနော န မနောဓာတု။
 မနောဓာတု မနောစေဝ မနောဓာတုစ။

မနောဓာတု မနောတိ၊ အာမန္တာ။

အနု-အရ မနောဓာတ် ၃-ခုမှတစ်ပါး စိတ် ၈၆-ခုရ၏။ မနောဓာတ် ၃-ခုလည်းရ၏။
 သံသယ နောက်သာရ၏။ ပဋိလောမလည်း ၎င်းနောက်သာရ၏။

ပစ္စနိက် န မနော န မနောဓာတုတိ၊ အာမန္တာ။
 န မနောဓာတု န မနောတိ၊ မနောဓာတုံ ဌပေတွာ အဝသေသော နမနောဓာတု မနော။
 မနန္တ မနောဓာတုန္တ ဌပေတွာ အဝသေသော န စေဝ မနော နစ မနောဓာတု။

ပဋိလောမအရ မနောဓာတ် ၃-ခုမှတစ်ပါး စိတ် ၈၆-ခု ရ၏။ စေ- ၅၂၊ ရုပ်- ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်လည်း
 ရ၏။

ပုဂ္ဂလဝါရ်ဉ်- ယမက (လုံ + နိက်) - ၃၀၆
 သြကာသ, ပုဂ္ဂလောကာသတို့လည်း နည်းတူ။

ပစ္စုပ္ပန်ဝါရ်ဉ်- ယမက - ၉၁၈
 အတိတ်, အနာဂတ်တို့လည်း နည်းတူ။

ဥပ္ပါဒဝါရ ယမက စုစုပေါင်း- ၅၅၀၈
နိရောဓ, ဥပ္ပါဒ နိရောဓတို့လည်း နည်းတူ။

ထို့ကြောင့် ဓာတုဗေဒပညာရှင် ပုဂ္ဂိုလ်များ စုစုပေါင်း ယမက - ၁၆၅၂၄
ပုစ္ဆာ - ၃၃၀၄၈
အတ္ထု - ၆၆၀၉၆

သစ္စယမက

ဥဒ္ဓေသကျမ်းတက်

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ၊ ပဝတ္တိဝါရ၊ ပရိညာဝါရ အားဖြင့်- ၃

ဥဒ္ဓေသ၊ နိဒ္ဓေသ- ၂

တစ်နည်းကား	ပရိစ္ဆေဒဝါရ	ပရိစ္ဆန္ဒဥဒ္ဓေသဝါရ	ဝိဘာဂဝါရ
	သစ္စဥဒ္ဓေသ	နာမဝဝတ္ထာန်	နယ ဝါရ
	စတ္တာရိသစ္စာနိ	ဒုက္ခသစ္စံ	ပဒသောဓန ။
		သမုဒယသစ္စံ	။ မူလစက္က ။
		နိရောဓသစ္စံ	သုဒ္ဓသစ္စ ။
		မဂ္ဂသစ္စံ	။ မူလစက္က ။

ဝါရ	နယ	မူလ	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
	အနုလုံ ပစ္စနိက် ၂		ဒုက္ခသစ္စယမက အစရှိသောအားဖြင့် ၄	အနုလောမ ပဋိလောမ ၂	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ ၂
ပဒသောဓန	၂	x	၈	၁၆	၃၂
။ မူလစက္က	၂	၈	၂၄	၄၈	၉၆
သုဒ္ဓသစ္စ	၂	x	၈	၁၆	၃၂
။ မူလစက္က	၂	၈	၂၄	၄၈	၉၆
၄	၈	၁၆	၆၄	၁၂၈	၂၅၆

ပဒသောဓန မူလစက္ကဝါရ		သစ္စ	ဒုက္ခသစ္စ	သမုဒယသစ္စ	နိရောဓသစ္စ	မဂ္ဂသစ္စ
ပဒသောဓနဝါရ						
ဒုက္ခံ	ဒုက္ခသစ္စံ	။		။	။	။
သမုဒယော	သမုဒယသစ္စံ	။	။		။	။
နိရောဓော	နိရောဓသစ္စံ	။	။	။		။
မဂ္ဂေါ	မဂ္ဂသစ္စံ	။	။	။	။	

သုဒ္ဓသစ္စနှင့် သုဒ္ဓသစ္စမူလစက္က		သစ္စ	ဒုက္ခသစ္စ	သမုဒယသစ္စ	နိရောဓသစ္စ	မဂ္ဂသစ္စ
ဒုက္ခံ	သစ္စံ	။	*			
သမုဒယော	။	။		*		
နိရောဓော	။	။			*	
မဂ္ဂေါ	။	။				*

ပဒသောဓန လုံ၊ နိက်

ယမက	အရတရား	သန္နိဋ္ဌာန်	သံသယ
သီလင်္ဂ	ကာယိကဒုက္ခ၊ စေတသိကဒုက္ခ	ဒုက္ခံ	ဒုက္ခသစ္စံ
	လောကီစိတ် ၈၁၊ (တဏှာ၊ ကာယိကဒုက္ခ၊ စေတသိကဒုက္ခမှတစ်ပါး) စေ ၅၁၊ ဣန္ဒြိယ ဗဒ္ဓရုပ် ၂၈-ခု		။
	ကာယိကဒုက္ခ၊ စေတသိကဒုက္ခ၊ ဒုက္ခသစ္စာမှတစ်ပါး သစ္စာ ၃-ပါး သစ္စဝိမုတ်ဖြစ်သော မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ၂၉၊ ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ၃၇၊ အနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓဖြစ်သော ဥတုဇရုပ်ကလာပ် ၂-ခု၊ ပညတ်		
သမုဒယသစ္စာ	တဏှာမှတစ်ပါး - - သမုဒယ သာမည	သမုဒယော	
	တဏှာဟု ဆိုအပ်သော သမုဒယသစ္စာ	။	သမုဒယသစ္စံ
	သမုဒယသာမည၊ သမုဒယသစ္စာမှတစ်ပါး သစ္စာ ၃-ပါး သစ္စဝိမုတ် - - ဥတုဇရုပ်ကလာပ် ၂-ခု၊ ပညတ်		
နိရောဓသစ္စာ	ကာမကုသိုလ်သည် ပယ်အပ်သော - - နိရောဓသာမည	နိရောဓော	
	နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော နိရောဓသစ္စာ	။	နိရောဓသစ္စံ
	နိရောဓသာမည၊ နိရောဓသစ္စာမှတစ်ပါး သစ္စာ ၃-ပါး သစ္စဝိမုတ် - - ဥတုဇရုပ်ကလာပ် ၂-ခု၊ ပညတ်		
မဂ္ဂသစ္စာ	သဟိတ်ကာမာဝစရ ဝိပါက် - - မဂ္ဂသာမည	မဂ္ဂေါ	
	မဂ်စိတ် ၄-ခု၌ရှိသော မဂ္ဂင် ၈-ပါးဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂသစ္စာ	။	မဂ္ဂသစ္စံ
	မဂ္ဂသာမည၊ မဂ္ဂသစ္စာမှတစ်ပါး - - ပညတ် *		

* ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်- ၂၉

ပဒသောဓနမူလစက္က၊ သုဒ္ဓသစ္စ၊ သုဒ္ဓသစ္စမူလစက္ကတို့၏ ပဋိလောမ

အရတရား	သစ္စာ	ဒုက္ခသစ္စ စသော တစ်ပါးစီ
- - -မှတစ်ပါး သစ္စာ ၃-ပါး	။	
ဒုက္ခသစ္စာ (သမုဒယသစ္စာ၊ နိရောဓ၊ မဂ္ဂသစ္စာ)	။	။
သစ္စဝိမုတ်ဖြစ်သော - - - ပညတ်		

သုဒ္ဓသစ္စနှင့် သုဒ္ဓသစ္စမူလစက္ကတို့၏ အနုလောမ (လုံ၊ နိက်)

ယမက	အရတရား		
သုလိင်္ဂ	ကာယိကဒုက္ခ, စေတသိကဒုက္ခ	ဒုက္ခံ	သစ္စံ
	- - မှတစ်ပါး သစ္စာ ၄-ပါး (ဌပေတွာ အဝသေသာ သစ္စာ)		။
	သစ္စဝိမုတ် - - - ပညတ် (ဒုက္ခန္ဓ သစ္စန္ဓ ဌပေတွာ အဝသေသံ)		
သမုဒယသစ္စာ	သမုဒယသာမည, သမုဒယသစ္စာ	သမုဒယော	။
	- - - မှတစ်ပါး သစ္စာ ၃-ပါး (ဌပေတွာ အဝသေသာ သစ္စာ)		။
	သစ္စဝိမုတ် - - - ပညတ်		
နိရောဓသစ္စာ	သစ္စာထိုက်သော နိရောဓသာမည, နိရောဓသစ္စာ	နိရောဓော	။
	- - - မှတစ်ပါး သစ္စာ ၃-ပါး (ဌပေတွာ အဝသေသာ သစ္စာ)		။
	သစ္စဝိမုတ် - - - ပညတ်		
မဂ္ဂသစ္စာ	သစ္စာထိုက်သော မဂ္ဂသာမည, မဂ္ဂသစ္စာ	မဂ္ဂေါ	။
	- - - မှတစ်ပါး သစ္စာ ၃-ပါး (ဌပေတွာ အဝသေသာ သစ္စာ)		။
	သစ္စဝိမုတ် - - - ပညတ်		

- ကာယိကဒုက္ခ** ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဏ်၌ရှိသော ဝေဒနာဟု ဆိုအပ်သော ကာယိကဒုက္ခ။
- စေတသိကဒုက္ခ** ဒေါသမူဒွေ၌ရှိသော ဝေဒနာဟု ဆိုအပ်သော စေတသိကဒုက္ခ။
- သမုဒယသာမည** တဏှာမှတစ်ပါး ကိလေသာ ၉-ပါး၊ ထိုကိလေသာ ၉-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော အကုသိုလ် ခွါဒသ စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ထိုအကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၏ အာရုံဖြစ်သော လောကီကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ် ဟု ဆိုအပ်သော သမုဒယသာမည။
- နိရောဓသာမည** ကာမကုသိုလ်သည် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ၏ အဘာဝဟု ဆိုအပ်သော တဒင်္ဂနိရောဓ၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်သည် ပယ်အပ်သော နီဝရဏ၏ အဘာဝဟု ဆိုအပ်သော ဝိက္ခမ္ဘန နိရောဓ၊ မဂ်သည် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ၏ အဘာဝဟု ဆိုအပ်သော သမုစ္ဆေဒ နိရောဓ၊ ဖိုလ်သည် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ၏ အဘာဝဟု ဆိုအပ်သော ပဋိပဿဒ္ဓိ နိရောဓ၊ စိတ်စေတသိက်တို့၏ ဘင်ဟု ဆိုအပ်သော ခဏနိရောဓ အစရှိသော နိရောဓ သာမည။
- မဂ္ဂသာမည** သဟိတ်ကာမာဝစရ ဝိပါက် ကြိယာ၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌ရှိသော ပဉ္စဂီကမဂ်၊ မဟာကုသိုလ် စိတ် ၈-ခု၌ရှိသော အဋ္ဌဂီကမဂ်၊ ဖိုလ် ၄-ခု၌ရှိသော အဋ္ဌဂီကမဂ်၊ မိစ္ဆာမဂ်၊ ဇင်္ဂမဂ်၊ သကဋမဂ် အစရှိသော မဂ္ဂသာမည။

ဤသုဒ္ဓသစ္စဝါရ၌ သစ္စာထိုက်သောတရားကိုသာ ဟောသောကြောင့် နိရောဓ၊ မဂ္ဂတို့၌ သစ္စာထိုက်သော နိရောဓသာမည၊ မဂ္ဂသာမညဟု ဆိုသည်။

ထိုသို့ သစ္စာထိုက်သော တရားကိုသာ ဟောသောကြောင့် မဂ္ဂသာမည၌ ဖိုလ်၌ရှိသော အဋ္ဌကိကမဂ်ကို မဟော၊ ထိုသို့ မဟောသောကြောင့် ဖိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ် ၃၇-ခုလုံး ကြွင်းသည်။

ပဝတ္တိဝါရ

ပဝတ္တိဝါရ၌ ဒုက္ခ၊ သမုဒယ၊ မဂ္ဂ သစ္စာ ၃-ပါးကိုသာ ဟောသည်။ နိရောဓသစ္စာကို မဟော။

နိရောဓ သစ္စာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်တရား၌ ဥပ္ပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်ဟု ဆိုအပ်သော ခဏတ္တယ မရှိရကား ဥပဇ္ဇတိဟူ၍လည်းကောင်း၊ နိရုဇ္ဈတိဟူ၍လည်းကောင်း ဟောခြင်းငှာ မသင့်သောကြောင့် ဥပ္ပါဒ်၊ နိရောဓကိုဟောသော ပဝတ္တိဝါရ၌ နိရောဓသစ္စာကို မဟော။

ကာလအပိုင်းအခြား

ခန္ဓ၊ အာယတနတို့၌ကား ပဋိသန္ဓေ၊ စုတိကိုသာ ဟောသည်။ သစ္စယမိုက်၌ ပဋိသန္ဓေ၊ ပဝတ္တိ၊ စုတိ ကာလအားလုံးကိုဟောသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်

ပဝတ္တိပါဟောခြင်းကြောင့် ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈-ယောက် ပေါင်း ၁၂-ယောက်လုံးကို ဟောသည်။

သစ္စ ပဝတ္တိ ပစ္စုပ္ပန် ပုဂ္ဂလ + ပုဂ္ဂလော

	ဝိဘင်း		သစ္စံ			ပစ္စုပ္ပန်ကြွင်း
			ဒုက္ခ	သမုဒယ	မဂ္ဂ	
ဒု + သ + ဒု + မ + တွဲရန်	သဗ္ဗေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ (သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ)		။			
	ပဉ္စေတနာ	တဏှာယ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ (ဘင်္ဂက္ခဏေ)	။	။		
		မဂ္ဂဿ ။ (။)	။		။	
		ပဝတ္တေတဏှာ (မဂ္ဂ) ဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တဿ ။ (ဘင်္ဂက္ခဏေ)	။			
	အဂ္ဂေ	တဏှာယ ။ (။)	။	။		
		မဂ္ဂဿ ။ (။)			။	
		ဖလဿ ။ (။)				
		ပဝတ္တေတဏှာ (မဂ္ဂ) ။ (။)	။			
သမုဒယနှင့် မဂ္ဂတွဲရန်	တဏှာယ ။ (။)			။		နိရောဓသမာ ပဉ္စနာနံအသည သတ္တနံ
	မဂ္ဂဿ ။ (။)				။	
	တဏှာ ဝိပ္ပယုတ္တ မဂ္ဂဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တဿ ။ (။)					

* ပုဂ္ဂလောကာသဉ္စ နိရောဓသမာပဉ္စနာနံ မလို။

သစ္စ-ပစ္စုပ္ပန်ဝါရ
ဒုက္ခနှင့်တွဲသောသစ္စာများအတွက်

၁။ ဥပပဇ္ဇန္တ

၂။ စဝန္တ

၃။ ပဝတ္တိဥပ္ပါဒ်, ပဝတ္တိဘင်

ဤ ၃-ချက်အပေါ်မူတည်၍ ဝိဘင်းထုတ် အရကောက်ရမည်။

ပဋိ .ဘ.

ရံ. စုတိ

ဥပပဇ္ဇန္တ _____ ပဝတ္တိ
ဥ+ဘ

_____ စဝန္တ

ဒုက္ခ } ဥပ္ပဇ္ဇတိ
သမုဒယ } နိရုဇ္ဈတိ
မဂ္ဂ }

တဏှာ
ပဉ္စဝေါမဂ်
အဂ္ဂပမဂ်
အဂ္ဂပဖိုလ်

ဥ+ဘ ဒု-သ
ဥ+ဘ ဒု-မ
ဥ+ဘ မ
ဥ+ဘ

ဒုက္ခနှင့်မတွဲသော သမုဒယ + မဂ္ဂသစ္စာများအတွက်

- ၁။ ဥပ္ပါဒ
 - ၂။ ဘင်္ဂ
 - ၃။ နိရောဓ + အသည
- ဤ ၃-ချက်ပေါ်မူတည်၍ ဟောရမည်။

တဏှာဝိပ္ပယုတ် ဥပါဒ်

ပဉ္စဝေါကာရ ပဝတ္တိအခါ အရူ-ဝိ- ၄ မှတစ်ပါး တဏှာကင်းသော စိတ် ၇၇-ခု၊ (လောတြိကြည်) စေ- ၄၉၊ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ပုထုဇဉ်- ၄၊ အရိယာ ၈-ယောက်တို့အား (ပဉ္စဝေါ - ၂၆)။

စတုဝေါကာရ ပဝတ္တိအခါ မောဒ္ဒေ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကု-မဟာကြိ အရူပစိတ်- ၁၂၊ (လောတြိ၊ ဒေါစတုက်၊ ထိ၊ မိ၊ ဝိရတီ၊ အပ္ပမညာကြည်) စေ- ၃၈ တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော တိ-ပု၊ ဖလဋ္ဌာန် ၄-ယောက်တို့အား (စတု-၄)။

ပဝတ္တိဘင်

ပဝတ္တိအခါ ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိ၏အနန္တရတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီဟု ပု-၄၊ အရိယာ- ၈ (စတု-၄၊ ပဉ္စဝေါ- ၂၆)။

အရူပ မင်္ဂ၊ ဖိုလ် ဥပါဒ်

အရူပဘုံ၌ အထက်မင်္ဂ- ၃၊ ဖိုလ်- ၄၊ စေ- ၃၆ တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု အထက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်-၃၊ ဖလဋ္ဌာန်- ၄ (အရူ-၄)။

တဏှာဥပါဒ်

ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ လော- ၈၊ စေ- ၂၂၊ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ပု-၄၊ အောက်ဖလ- ၃ (ပဉ္စဝေါ- ၂၆)။

စတုဝေါကာရဘုံ၌ လော-၈၊ စေ- ၂၂ တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော တိပု၊ အောက်ဖလ-၃ (စတုဝေါ- ၄)။

မဂ္ဂဝိပ္ပယုတ္တဥပါဒ်

ပဉ္စဝေါကာရ ပဝတ္တိအခါ အရူပ ဝိပါက် ၄-ခုမှတစ်ပါး မင်္ဂကင်းသော စိတ်- ၈၁၊ စေ- ၅၂၊ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒ - - ပု- ၄၊ ဖလ-၄။

စတုဝေါကာရ ပဝတ္တိအခါ လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကု၊ မဟာကြိ အရူပစိတ် ၁၂၊ (ဒေါစတုက်-ဝိရတီ-အပ္ပမညာကြည်) စေ- ၄၃ တို့၏ ဥပ္ပါဒ - - တိ ပု၊ ဖလ- ၄။

ပဉ္စဝေါမဂ်ဥပါဒ်

ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ မဂ်- ၄၊ စေ- ၃၆၊ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒ် မဂ္ဂဋ္ဌာန်- ၇။

အရူပမဂ်ဥပါဒ်

အရူပဘုံ၌ မဂ်- ၃၊ စေ- ၃၆ တို့၏ ဥပ္ပါဒ် - - အထက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်- ၃။

အရူပဖိုလ်ဥပါဒ်

အရူပဘုံ၌ ဖိုလ်- ၄၊ စေ- ၃၆ တို့၏ ဥပ္ပါဒ် - - ဖလဋ္ဌာန်- ၄။

သဗ္ဗဘင်္ဂ၊ တဏှာ၊ မဂ္ဂဝိပ္ပယုတ်ဥပါဒ်

ခပ်သိမ်းသော စိတ်တို့၏ ဘင်္ဂကဏသမင်္ဂ၊ တဏှာကင်း၊ မဂ်ကင်းသော စိတ်- ၇၇၊ (လောတြိ ၃-ကြည့်) စေ- ၄၉တို့၏ ဥပ္ပါဒ် - - ပု- ၄၊ အရိယာ- ၈။

ဩကာသဝါရ

	ဝိဘင်း	ဘုံ	ဒုက္ခ	သမုဒယ	မဂ္ဂ
ဗျာကုဗျာကုဗျာ	အပါယေ	လောကီခန္ဓာ ၅-ပါးတို့၏သာ ဖြစ်ရာဖြစ်သော အပါယ်- ၄	။	။	
	အဝသေသေ	ကီ၊ ကုတ် ခန္ဓာ ၄-ပါး၊ ၅-ပါး၏ ။ စတုဝေါ-၄ အပါယ်ကြည့်သော ပဉ္စဝေါ- ၂၂	။	။	။
	အသညသတ္တေ	ရူပက္ခန္ဓာ၏သာ ။ အသညသတ်ဘုံ	။		

အနဘိသမေတာဝီနံ

အစမထင်သံသရာမှစ၍ သော-မဂ်တိုင်အောင် သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို သိဖူးပြီးသောအဖြစ်သို့ မရောက်ကုန်သေးသော ပု-၄၊ သော-မဂ္ဂဋ္ဌာန်၊

အဘိသမေတာဝီနံ

သော-မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှစ၍ ပစ္ဆိမစိတ်တိုင်အောင်သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို သိဖူးပြီးသောအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်ပြီးသော အထက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်-၃၊ ဖလဋ္ဌာန်-၄။

အတိတပုဂ္ဂလ

ဝိဘင်း	ဒုက္ခ	သမုဒယ	မဂ္ဂ
အနဘိသမေတာဝီနံ	။	။	
အဘိသမေတာဝီနံ	။	။	။

ခပ်သိမ်းသော ပု-၄၊ အရိယာ- ၈။ (ဒုက္ခ-သမုဒယဖြစ်ဖူး)

၂။ အဘိသမေတာဝိ (ဒုက္ခ-သမုဒယ-မဂ္ဂ)

		သစ္စာ			
ဝိဘင်း		ဒုက္ခ	သမုဒယ	မဂ္ဂ	
သုဒ္ဓါဝါသ	သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ				
	သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ		။		
	သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ အကုသလေစိတ္တေ ဝတ္တမာနေ		။	။	
ကြွင်းစတု ပဉ္စမေ	ဣတရေသံ စတု-ပဉ္စမေကာရာနံ	အနဘိသမေတာဝီနံ	။	။	
		အဘိသမေတာဝီနံ	။	။	။
အသည	အသညသတ္တာနံ		။		

၁။ သုဒ္ဓါဝါသ ပဋိသန္ဓေ

	အနုဘိသမေတာဝိနံ		အဘိသမေတာဝိနံ
ဘွင် ၁၆ - မ - ဇ - ဇ - ဇ - ပ -	အရဟတ္တမဂ် -	ဖိုလ် - - - - -	စုတိ
ဒု	ဒု-သ	ဒု-သ-မ	

၂။ ကြွင်း စတု- ပဉ္စဝေါ ပဋိသန္ဓေ - - - - - ဝေါ - မဂ် - ဖိုလ် - - - - - ပ - - - - - စုတိ

└────────── ဒု-သ ─────────┘ └────────── ဒု-သ-မ ─────────┘

၃။ အသညသတ် ဥပပဇ္ဇန္တိ စဝန္တိ သုဂတိံ အဟိတံ ပုထုဇဉ် ဒုက္ခသာ

သစ္စ- ပစ္စုပ္ပန်

ပဋိ.ဘ. ရံ. စုတိ
ဥပပဇ္ဇန္တိ _____ ပဝတ္တိ _____ စဝန္တိ
ဥ + ဘ

သစ္စ အနာဂတ ပုဂ္ဂလ

၁။ မဂ်ကို ရလတ္တံ့-

အစမထင်သံသရာ - - - - - အဆုံးစွန်တဏှာ - န- ဝေါ - - - - - အရမဂ် - - - - - ဖိုလ် - ရံ - - - - - ပစ္ဆိမစိတ်
└ ဒု-သ-မ ─┘ └ ဒုက္ခ-မဂ္ဂ ─┘ └ ဒု ─┘

၂။ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ် ဒု-သ

အတိတ-ပုဂ္ဂလော

အနာဘိသမေတာဝိ အဘိသမေတာဝိ
သုဒ္ဓါ - ပဋိသန္ဓေ - ဘ (ဘွင်- ၁၅) မ - ဇ - ဇ - - - - - အရမဂ် - - - - - အရဖိုလ် - - - - - ပစ္ဆိမ
└ ဒု ─┘ └ ဒု-သ ─┘ └ ဒု-သ-မ ─┘

ကြွင်း စတုဝေါ- ပဉ္စဝေါ-

ဒု - သ - မ

အသညသတ်- ဒု

သစ္စ အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

၁။ မဂ်ကို ရလတ္တံ့သူ-

ပဋိသန္ဓေ - - - - - အဆုံးစွန်တဏှာ - န- ဝေါ - - - - - အရမဂ် - - - - - ဖိုလ် - ရံ - - - - - ပစ္ဆိမစိတ်
└ ဒု-သ-မ ─┘ └ ဒုက္ခ-မဂ္ဂ ─┘ └ ဒုက္ခ ─┘

၂။ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော မကျွတ် ပု-- ဒု-သ

၃။ အပါယိကာနံ ဒုက္ခသာ

၄။ အသညသတ္တာနံ ဒုက္ခသာ

အနာဂတပုဂ္ဂလ

အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ အရဟတ္တမဂ်၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အရဟတ္တမဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

အရဟန္တာနံ အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှစ၍ ပစ္ဆိမစိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင် အရဟတ္တဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ

အရဟတ္တမဂ်၏ ရှေး ဝေါဒါန်၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

တဏှာမခြားဘဲ မဂ် ၄-တန်ကို ရလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့- အဆုံးစွန်သော တဏှာမှစ၍ အရဟတ္တမဂ် ၏ ရှေးဝေါဒါန်၏ အနန္တရဖြစ်သော အနုလုံတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ် သော ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်၊ အောက် မဂ္ဂဌာန် ၃-ယောက်၊ အောက်ဖလဌာန် ၃-ယောက်။

သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားမှုကား - - - သောတာပတ္တိဖလဌာန်၊ အလယ်မဂ္ဂဌာန် ၂-ယောက်၊ အလယ်ဖလဌာန် ၂-ယောက်။

သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ - - - သကဒါဂါမိဖလဌာန်၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဌာန်၊ အနာဂါမိဖလဌာန်။

အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ - - - အနာဂါမိဖလဌာန်။

က္ကတရေသံ တဏှာမခြားဘဲ မဂ် ၄-တန်ကို ရလတ္တံ့သောသူ ဖြစ်အံ့- အစမထင် သံသရာမှစ၍ အဆုံး စွန်သော တဏှာ၏ အနန္တရတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်။

သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ တဏှာခြားမှုကား - - - ကျွတ်-ပု၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌာန်၊ သော-ဖလဌာန်။

သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ ။ - - - ကျွတ်-ပု၊ အောက်မဂ္ဂဌာန် ၂-ယောက်၊ အောက်ဖလ ဌာန်- ၃-ယောက်။

အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ - - - ကျွတ်-ပု၊ အောက်မဂ္ဂဌာန် ၃-ယောက်၊ အောက်ဖလဌာန် ၃-ယောက်။

မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။

ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ တိဟိတ်စုတိ တေရသ၊ စေတသိက် ပဉ္စတိသတို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အရဟတ္တဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

ပစ္စုပ္ပန်			အတိတ်		အနာဂတ		
ဒုက္ခသမ္ဘူ	၃	သဗ္ဗဥပပဇ္ဇန္တိ (အရူပမဂ်, ဖိုလ်မှတစ်ပါး) ပဝတ္တိံ ဥပါဒ်	ဝိနာ ဒုက္ခသမ္ဘူ ၃ +	သဗ္ဗ ၃ + စ သဗ္ဗ ၃ + ဘ	ဒုက္ခသမ္ဘူ	၃	(ပစ္ဆိမစိတ်မှတစ်ပါး) ၃+စ, ၃+ဘ
	နိ	သဗ္ဗစဝန္တိ (အရူပမဂ်, ဖိုလ်မှတစ်ပါး) ပဝတ္တိံ-ဘင်				နိ	(ပစ္ဆိမစိတ်၏ဘင်မှ တစ်ပါး) ၃+စ, ၃+ဘ
သမုဒယသမ္ဘူ	၃	တဏှာ- ဥပါဒ်	ဝိနာ သမုဒယသမ္ဘူ ၃ +	သဗ္ဗ ၃ + စ သဗ္ဗ ၃ + ဘ နိရောဓသမာပတ်	သမုဒယသမ္ဘူ	၃	(အရဟတ္တမဂ်, အရဟန္တ, အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရမှတစ်ပါး) ၃+စ, ၃+ဘ
	နိ	တဏှာ-ဘင်				နိ	။
မဂ္ဂသမ္ဘူ	၃	မဂ်-ဥပါဒ်	ဝိနာ မဂ္ဂသမ္ဘူ ၃ +	(အနဘိသမေတာ ဝီ မှတစ်ပါး) သဗ္ဗ ၃ + စ သဗ္ဗ ၃ + ဘ နိရောဓသမာပတ်	မဂ္ဂသမ္ဘူ	၃	(အရဟတ္တမဂ်, အရဟန္တ,မဂ် ကိုမရလတုံမှတစ်ပါး) ၃+စ, ၃+ဘ
	နိ	မဂ်-ဘင်				နိ	(အရဟတ္တမဂ်ဘင်,အရဟန္တ, မဂ်ကို မရလတုံမှတစ်ပါး) ၃+စ, ၃+ဘ

အတိတ်- ပုဂ္ဂလ

အနဘိသမေတာဝိပုဂ္ဂိုလ်	ဒု-သ
အဘိသမေတာဝိပုဂ္ဂိုလ်	ဒု-သ-မ

အနုဂတ-ပုဂ္ဂလ

အဆုံးစွန်တဏှာ အရဟန္တာ

မဂ်ရလတ္ထံ - - အစမထင် - - ဇ ဇ - - - - - န - ဝေါ - အရမဂ် - - အရဖိုလ် - - ဇ - - ပစ္ဆိမ

ဒု-သ-မ

အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရ
ဒု-မ

ဒု

မဂ်မရလတ္ထံ ဒု-သ

ပစ္စုပ္ပန်			အတိတ်		အနာဂတ		
ဒုက္ခသမ္ဘူ	၂	သဗ္ဗ-ဥပပဇ္ဇန္တိ (အရူပမဂ်, ဖိုလ်မှတစ်ပါး) ပဝတ္တိ-ဥပါဒ်	ဒုက္ခသမ္ဘူ ၂ +	(သုဒ္ဓါဝါသ ပဋိသန္ဓေမှတစ်ပါး) အားလုံး	ဒုက္ခသမ္ဘူ	၂	(ပစ္ဆိမမှတစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	သဗ္ဗ-စဝန္တိ (အရူပမဂ်, ဖိုလ်မှတစ်ပါး) ပဝတ္တိ-ဘင်				နိ	(ပစ္ဆိမဘင်မှတစ်ပါး) အားလုံး
သမုဒယသမ္ဘူ	၂	တဏှာ- ဥပါဒ်	သမုဒယသမ္ဘူ ၂ +	သုဒ္ဓါဝါသ ပဋိသန္ဓေ ဒုတိယပိုင်း, အသည သတ်မှတစ်ပါး) အားလုံး	သမုဒယသမ္ဘူ	၂	(အရဟမဂ်, အရဟန္တ, အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရ, အသညမှတစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	တဏှာ - ဘင်				နိ	။
မဂ္ဂသမ္ဘူ	၂	မဂ္ဂ- ဥပါဒ်	မဂ္ဂသမ္ဘူ ၂ +	သုဒ္ဓါဝါသ ပဋိသန္ဓေ ဒုတိယပိုင်း, ဒုတိယ အကု, အနဘိသမေ တာဝိ, အသညသတ် မှတစ်ပါး) အားလုံး	မဂ္ဂသမ္ဘူ	၂	(အရဟမဂ်, အရဟန္တ, မဂ်မရလတ္တံ့, အပါယိက, အသညမှတစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	မဂ္ဂ - ဘင်				နိ	(အရဟမဂ်ဘင်, အရဟန္တ, မဂ်မရလတ္တံ့, အပါယိက အသညမှတစ်ပါး)အားလုံး

အတို	သုဒ္ဓါ- ပဋိ - ဘ (ဘွင် ၁၅) မ - ဇ - ဇ - - - - အရမက် - - အရဖိုလ် - - - - ပစ္ဆိမ └ ဒု └ ဒု-သ └ ဒု-သ-မ └ ကြွင်း စတုဝေါ-ပဉ္စဝေါ ဒု-သ-မ အသညသတ်- ဒု	
အရှည်	စတု + ပဉ္စ	မဂ်ရလတံ - ပဋိ - - - - ဇ - ဇ - - - - န - ဝေါ - - - - အရမက် - - အရဖိုလ် - - ဇ ပစ္ဆိမ └ ဒု-သ-မ └ ဒု-မ └ ဒု └ မဂ် မရလတံ ဒု-သ
အပါယ် - ဒု- သ အသညသတ်- ဒု		

သုဒ္ဓါဝါသဒုတိယစိတ်

သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနှောင် ပထမဘဝင်ဟု ဆိုအပ်သော မုချဒုတိယစိတ်၊ ထိုစိတ်နှင့် (သမုဒယ) သစ္စာ ဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌မရကောင်းသောအဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် တံသဒိသ ဒုတိယစိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဘွင် ၁၅-ချက်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဘဝနိကန္တိက ပထမဇော ဤ ၁၈-ချက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ။

ဣတရေသံ စတုဝေါကာရာနံ ပဉ္စဝေါကာရာနံ

သုဒ္ဓါ-ဖြစ်အံ့- ဘဝနိကန္တိက ဒုတိယဇောမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ကြွင်းသော စတု၊ ပဉ္စဝေါ ဖြစ်အံ့- ပဋိမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ပု-၄၊ အရိ-၈ တို့အား စတုဝေါ-၄၊ ပဉ္စဝေါကာရ- ၂၆။

သုဒ္ဓါ-ဥပပဇ္ဇန္တိ

ရူပ ပဉ္စမဇ္ဈာန် ပဋိသန္ဓေ ၁-ခု၊ စေ- ၃၀ တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ။

ဒုက္ခမူ မဂ္ဂမူလီ- သုဒ္ဓါ-ဒု စိတ် အနဘိသမေတာဝီ

သုဒ္ဓါဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနှောင် ပထမဘဝင်ဟု ဆိုအပ်သော မုချဒုတိယစိတ်၊ ထိုစိတ်နှင့် မဂ္ဂသစ္စာဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌ မရကောင်းသောအဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် တံသဒိသ ဒုတိယစိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ထိုဘဝ၌ အရဟတ္တမဂ်ကို မရသသူဖြစ်အံ့- ဒုတိယဘဝင်မှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ရသသူဖြစ်အံ့- ဒုတိယဘဝင်မှစ၍ အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဌာန်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ။

ကြွင်းစတု၊ ပဉ္စဝေါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ထိုဘဝ၌ မဂ်ကို မရသသူဖြစ်အံ့- ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ရသသူဖြစ်အံ့- ပဋိသန္ဓေမှစ၍ သော-မဂ်တိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ပု-၄၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စတုဝေါ- ၄၊ သုဒ္ဓါဝါသကြဉ် ပဉ္စဝေါ- ၂၁-ဘုံ။

(ဤကား အနဘိသမေတာဝီအစစ်)

တစ်ပါးဘုံကပင် အောက်မဂ်ကို ရငြားသော်လည်း မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ မဂ်ကို မရဘူးသေးသောကြောင့် တတ္ထ အနဘိသမေတာဝိမည်ကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်-

(က) တစ်ပါးဘုံက သော-မဂ်ကို ရ၍ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ သက-မဂ်ကို မရသသူဖြစ်အံ့- ပဋိသန္ဓေမှ စုတိတိုင်အောင်၊ ရသသူဖြစ်အံ့- ပဋိသန္ဓေမှ သက-မဂ်တိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌာန်၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

(ခ) တစ်ပါးဘုံက သက-မဂ်ကို ရ၍ မိမိဖြစ်ခိုက်ဘုံ၌ အနာဂါမိမဂ်ကို - -

(ဂ) တစ်ပါးဘုံက အနာဂါမိမဂ်ကိုရ၍ မိမိဖြစ်ခိုက်ဘုံ၌ အရဟတ္တမဂ်ကို - -

အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စတုဝေါကာရ- ၄၊ ကာမသုဂတိ- ၇ဘုံ၊ ဝေဟပ္ပိုလ်တိုင်အောင်သော ရူပ ၁၀-ဘုံ။ (ဤကား အနဘိသမေတာဝိအတု)

အဘိသမေတာဝိ သုဒ္ဓါဖြစ်အံ့- အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှစ၍ စုတိတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကြွင်း စတု- ပဉ္စဝေါပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မိမိဖြစ်ခိုက်ဘုံ၌ ရှေ့ဘဝက မဂ်ကို ရဘူးသသူဖြစ်အံ့- ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ဤဘဝတွင်မှသာ ရသသူဖြစ်အံ့- ရစ မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှစ၍ စုတိတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော အထက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်- ၃၊ ဖလဋ္ဌာန်- ၄၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စတုဝေါကာရ ၄-ဘုံ၊ အပါယ်ကြည့် ပဉ္စဝေါ- ၂၂ ဘုံ။

သမုဒယမူ မဂ္ဂမူလီ ဒုတိယ အကုသိုလ် အနဘိသမေတာဝိ သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ဒုတိယဇောဟု ဆိုအပ်သော မုချဒုတိယ အကုသိုလ်စိတ်၊ ထိုစိတ်နှင့် မဂ္ဂသစ္စာဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌ မရကောင်းသော အဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် တံသဒိသ ဒုတိယစိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ထိုဘဝ၌ အရဟတ္တမဂ်ကို မရသသူဖြစ်အံ့- တတိယဇောမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ရသသူဖြစ်အံ့- တတိယဇောမှစ၍ အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော - - အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ။ ကြွင်း စတု၊ ပဉ္စဝေါပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ထိုဘဝ၌ မဂ်ကို မရသသူဖြစ်အံ့- (ဒုက္ခနှင့် မဂ္ဂအတိုင်း ၁-ဘက်ရ၊ ၂-ဘက်ရ အားလုံးတူပြီ)

အဓိပ္ပါယ်ကဏ္ဍ

မူလယမက

အဘိဓမ္မာ မြတ်စွာဟောတမ်း

ဓမ္မသင်၊ ဝိဘင်္ဂါ၊ ဒွါဒသရက်စီ
ခြောက်ရက်ကြာ ကျမ်းစာတုရယ်နှင့်
ပုဂ္ဂလာ - ၇ ရက်၊ ဟောမြွက်ခဲ့သည်
ကထာဝတ် ၈ ရက်ညီ
ဝိသာပ ယမိုက်ကျမ်း
ပဉ္စဝိ ပဌာန ရယ်လို့
လ၊သုံးလီ မယ်တော်မိကို
ဟောသည့် ရက်တမ်း။

ကထာဝတ္ထုကျမ်းနောင် ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောရကြောင်း

ကထာဝတ္ထုကျမ်းဝယ် အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော တရားတို့၌ သန္နိဋ္ဌာန်
စသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် အထူးထူးသောနည်းတို့၌ လိမ္မာစေခြင်းငှာ ကထာဝတ္ထုကျမ်းနောင်
ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောတော်မူပါသည်။

အကျဉ်းချုပ်ကား ။ ။ အကြောင်း အကျိုး စပ်သောကြောင့်တည်း။

(ကုသိုလ်စသော တရားတို့၌ မိစ္ဆာဉာဏ် ကင်းပျောက်ခြင်းသည် အကြောင်း၊သန္နိဋ္ဌာန်
သံသယတို့၏ အစွမ်းဖြင့် အထူးထူးသော နည်းတို့၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာခြင်းသည် အကျိုး)

ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောရကျိုး

ဓမ္မ, ပုဂ္ဂလ, ဩကာသ စသည်လျှင် မှီရာရှိကုန်သော သန္နိဋ္ဌာန်, သံသယတို့၏ အစွမ်း အားဖြင့် အထူးထူးသော နည်းတို့၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာစေခြင်း အကျိုးငှာ ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောတော်မူသည်။

ယမိုက်ကျမ်းမည်ပုံ

အနက်အတ္ထအားဖြင့်လည်းကောင်း, ပါဠိဓမ္မအားဖြင့်လည်းကောင်း အစုံအစုံပြု၍ ဟော သောကျမ်းဖြစ်သောကြောင့် ယမိုက်ကျမ်းမည်သည်။ ယမကသဒ္ဒါ ယုဂဠ(အစုံ)အနက်ဟော။

ယမက (၃)မျိုးနှင့် အဓိပ္ပါယ်

- ၁-အတ္ထယမက အနုလောမပုစ္ဆာ၌ သန္နိဋ္ဌာန်, သံသယအရဖြစ်သော ကုသိုလ်စသော အတ္ထ၊ ပဋိလောမပုစ္ဆာ၌ သန္နိဋ္ဌာန်, သံသယအရဖြစ်သောကုသိုလ်မူလစသော အတ္ထ၊ ယင်းအတ္ထ ၂-ပါးစုံကို အတ္ထယမကဟု ခေါ်သည်။
- ၂- ဓမ္မယမက အနုလောမပုစ္ဆာ ပါဠိဓမ္မ, ပဋိလောမပုစ္ဆာ ပါဠိဓမ္မ ယင်းဓမ္မ ၂-ပါးစုံကို ဓမ္မယမကဟု ခေါ်သည်။
- ၃- ပုစ္ဆာယမက အနုလောမပုစ္ဆာ, ပဋိလောမပုစ္ဆာ ယင်းပုစ္ဆာ ၂-ပါးစုံကို ပုစ္ဆာယမကဟု ခေါ်သည်။

အပေါင်းဖြစ်သော မူလ,ခန္ဓ စသော ယမိုက်ဆယ်ကျမ်းလုံး၏

ယမိုက်မည်ပုံ

သမံ စုဏ္ဍံ စသော ဥဒါဟရုဏ်တို့၌ကဲ့သို့အစိတ်အမည်ကို အပေါင်း၌ တင်စားသော ‘အဝယဝူပစာအားဖြင့် မူလယမက ဧကမူလယမက စသော အစိတ်အစိတ်သာ မက အပေါင်း ဖြစ်သော မူလ,ခန္ဓ စသော ယမိုက် ၁၀-ကျမ်းလုံးသည်လည်း ယမိုက်မည်နိုင်ပါသည်။

ယမိုက်ဆယ်ကျမ်း

မူ, ခန့်, အာ, ဓာ, သစ် နှင့်၊ သင်, အနု, စိတ်, ဓမ္မာ, ဣန္ဒြိယ ဟောခဲ့ ဝတီ။

မူလယမိုက်ခေါ်ပုံ

လောဘ, ဒေါသ စသော မူလတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာထုတ်၍ စိစစ်ဟော
ကြားအပ်သော ယမိုက်ကို မူလယမိုက်ဟု ခေါ်သည်။
(ကြွင်းယမိုက် ၉-ကျမ်းတို့ကိုလည်း နည်းမှီ၍ သိလေ)

မူလယမိုက်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောရကြောင်း

မူလယမိုက်၌ ဟောအပ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတ တရားတို့ကိုပင် ခန္ဓာ
စသည်ဖွဲ့၍ ခန္ဓယမိုက်စသည်ကို ဟောကြားအပ်သောကြောင့် အခြားခန္ဓယမိုက် စသည်တို့ကို
ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူမူဘဲ မူလ ယမိုက်ကိုသာ ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပါသည်။

ဥဒ္ဓေသ နိဒ္ဓေသ အဓိပ္ပာယ်

ရှေ့ပြေး အကျဉ်းပြဆိုခြင်းသည် ဥဒ္ဓေသမည်၏။
အကျယ်ပြဆိုခြင်းသည် နိဒ္ဓေသမည်၏။
(ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌ကား မကျဉ်းမကျယ် အလယ်အလတ် ပြဆိုခြင်းကို နိဒ္ဓေသဟု
ဆိုပါသည်။)

ယင်းနှစ်ပါးတို့တွင်...

ရှေးဦးစွာ အကျဉ်းပြဆိုအပ်သော ဥဒ္ဓေသအစဉ်ဖြင့် အကျယ်နိဒ္ဓေသကိုညွှန်ပြရလေ
သောကြောင့် 'ဥဒ္ဓေသ'ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပါသည်။

ကုသလာဓမ္မာပုဒ်၌ ကုသလသဒ္ဓါ ဓမ္မသဒ္ဓါတို့၏အနက်

ကုသလသဒ္ဓါသည် ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် အာရောဂျ၊ ဣဋ္ဌဝိပါက၊ အနဝဇ္ဇ ဤ ၃-နက်၌ ဖြစ်၏။ ယမိုက်အဋ္ဌကထာ အလိုအားဖြင့် ဣဋ္ဌဝိပါက အနဝဇ္ဇ ဤ ၂-နက်၌သာ ဖြစ်၏။

ဓမ္မသဒ္ဓါသည် ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဋ္ဌကထာအလို နိဿတ္တ၊ နိဇ္ဇိဝအနက်၊ ယမိုက်အဋ္ဌကထာ အလို သဘာဝအနက်၌ ဖြစ်၏။

တိကမာတိကာဉဒ္ဒေသ ရှေးဦးစွာဟောရကြောင်း

အရေအတွက်နည်းခြင်း၊ မှတ်ယူလွယ်ခြင်းကြောင့် တိကမာတိကာကို ရှေးဦးစွာဟောသည်။

ကုသလတိက်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောရကြောင်း

အကြွင်းမရှိ အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့ကို သိမ်းကြုံးမိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အနဝဇ္ဇ၊ သာဝဇ္ဇဓမ္မတို့၏ အချင်းချင်းရောယှက်မှု မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်တည်း ဟူသော အာဒိကလျာဏနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့်လည်းကောင်း ဤ ၃-ပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့် “ကုသလတိက်”ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတောမူပါသည်။

ကုသလပဒကို ရှေးဦးစွာဟောရကြောင်း

အနဝဇ္ဇ သုခဝိပါက လက္ခဏာရှိသည် ဖြစ်၍ အလုံးစုံသော သင်္ခတတရားတို့ထက် မြတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ဖျက်တတ်သည်ဖြစ်၍ ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မျက်မှောက်၌ဖြစ်သော အကျိုး၊ တမလွန်၌ ဖြစ်သောအကျိုး ၂-ပါးစုံတို့ကို ဆောင်ရွက်တတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း “ကုသလပဒ”ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပါသည်။

ကုပဒနောင် အကုပဒကို ဟောရကြောင်း

အကုသိုလ်သည် ကုသိုလ်နှင့် (ပဟာယက ပဟာတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့်)ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သောကြောင့် ကုသလပဒ ၏ အခြားမဲ့၌ အကုသလပဒ ကို ဟောတော်မူသည်။

အဗျာကတပဒကို ဟောရကြောင်း

ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့မှ ဖောက်ပြန်သော သဘောရှိသောကြောင့် အကုသလပဒ၏ အခြားမဲ့၌ “အဗျာကတပဒ”ကို ဟောတော်မူပါသည်။

အ သဒ္ဓါတို့၏ အနက်ထူး

အကုသလာ၌ အ-သဒ္ဓါကား ဝိရုဒ္ဓအနက်၊

အဗျာကတာ၌ အ-သဒ္ဓါကား အညအနက်- ဤသို့ ထူးကြ၏။

နာမပဒကို ထည့်သွင်းဟောရကြောင်း

ကုသိုလ် စသော တရားအားလုံးကို သိမ်းယူခြင်းငှာ နာမပဒကိုဟောအပ်သောကြောင့် နာမပဒကို ထည့်သွင်း၍ ၄-ပဒဟောသည်။

ကုသလာဒိ သင်္ဂဏတ္ထမေဝ စ နာမပဒဿ ဝုတ္တတ္တာ (မူလဋီကာ)

ဝါရမည်ခြင်းအကြောင်း

ပိုင်းခြားကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် “ဝါရ”မည်ပါသည်။

ဝါရ ၁၀-ပါး

မူလံ ဟေတု နိဒါနဉ္စ၊ သမ္ဘဝေါ ပဘဝေန စ။

သမုဋ္ဌာနာဟာရာရမ္ဘဏံ၊ ပစ္စယော သမုဒယေန စ။

ဝါရ ၁၀-ပါးနှင့် အဓိပ္ပါယ်

- ၁။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဟိတ် ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားသည် မူလမည်၏။ ထိုမူလအားဖြင့် ဟောသော ဝါရဖြစ်သောကြောင့် “မူလဝါရ” မည်၏။
- ၂။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့၏ ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဟိတ် ၆-ပါး ပစ္စည်းတရားသည် ဟေတုမည်၏။ ထိုဟေတုအားဖြင့်ဟောသော ဝါရဖြစ်သောကြောင့် “ဟေတု ဝါရ” မည်၏။
- ၃။ မိမိတို့၏ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို နှင်းတတ် (ဝါ- ဖြစ်စေတတ်) သောကြောင့် ဟိတ် ၆-ပါးပစ္စည်းတရားသည် နိဒါနမည်၏။ ထိုနိဒါနအားဖြင့် ဟောသော -ပ- “နိဒါနဝါရ” မည်၏။
- ၄။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ကောင်းစွာဖြစ်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ဟိတ် ၆-ပါးပစ္စည်းတရားသည် သမ္ဘဝမည်၏။ ထိုသမ္ဘဝအားဖြင့် ဟောသော ဝါရ-ပ-“သမ္ဘဝဝါရ” မည်၏။
ဟိတ် ၆-ပါး တရားသည်ပင်--
- ၅။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ အပြားအားဖြင့် ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ပဘဝမည်၏။ ထိုပဘဝအားဖြင့် ဟောသော -ပ-“ပဘဝဝါရ” မည်၏။
- ၆။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် သမုဋ္ဌာန မည်၏။ ထိုသမုဋ္ဌာနအားဖြင့် ဟောသော -ပ-“သမုဋ္ဌာနဝါရ” မည်၏။

- ၇။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် အာဟာရမည်၏။ ထိုအာဟာရ အားဖြင့် ဟောသော -ပ-“အာဟာရဝါရ”မည်၏။
- ၈။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် ဆွဲယူအပ်သောကြောင့် အာရမ္မဏမည်၏။ ထိုအာရမ္မဏ အား ဖြင့်ဟောသော -ပ-“အာရမ္မဏဝါရ”မည်၏။
- ၉။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရား၏ စွဲ၍ ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စယမည်၏။ ထိုပစ္စယအား ဖြင့် ဟောသော -ပ-“ပစ္စယဝါရမည်၏။
- ၁၀။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ကောင်းစွာတက်ရာ,ဖြစ်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် သမုဒယမည်၏။ ထိုသမုဒယအားဖြင့် ဟောသော -ပ-“သမုဒယဝါရ”မည်၏။

တရားကိုယ်နှင့် ထပ်ဟောရကြောင်း

ထိုဝါရ ၁၀-ပါးလုံး၏ တရားကိုယ်သည် ဟိတ် ၆-ပါး ပင်ဖြစ်သော်လည်း ဒေသနာ ဝိလာသ,ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ၏အစွမ်းအားဖြင့် ဟေတုဝါရစသည်တို့ကို ဟောတော် မူပါသည်။

ပါဠိဓမ္မ အားလျော်စွာ မေးအပ်သောပုစ္ဆာကို	အနုလောမပုစ္ဆာ၊
ပြန်ဘက်အားဖြင့် မေးအပ်သောပုစ္ဆာကို	ပဋိလောမပုစ္ဆာ၊

သန္နိဋ္ဌာန်

အမြဲမှတ်အပ်သော အနက်ကြောင့် သန္နိဋ္ဌာန်မည်သည်၊ ဥပမာ- ယေ ကေစီ ကုသလာ ဓမ္မာ-အရ ကုသိုလ် ကေဝိသ၊ စေတသိက် အဋ္ဌတိ သတို့၌ ကုသိုလ် မည်ကုန်သလော၊ မမည်ကုန်သလောဟု သံသယဖြစ်ဖွယ်မရှိ ကုသိုလ်မည်သာတည်းဟု အမြဲမှတ်အပ်သည်။

ယုံမှားအပ်သော အနက်ကြောင့် သံသယဟု ခေါ်သည်၊ ဥပမာ- သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလာ-ပုဒ်၌ ခပ်သိမ်းကုန်သော ကုသိုလ်မည်ကုန်သော တရားတို့သည် ကုသိုလ်မူလ မည်ကုန်သလော၊ မမည်ကုန်သလောဟု ယုံမှားအပ်သည်။

သန္နိဋ္ဌာန်ကို ရှေးဦးစွာဟောရကြောင်း

ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟက (တရားနာသူ) ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သံသယရှေးဦးစွာ ဖြစ်သော်လည်း ယမိုက် ကျမ်းကို ဟောတော်မူသော ဘုရားရှင်အား သန္နိဋ္ဌာန် ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သောကြောင့် သန္နိဋ္ဌာန်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူသည်။

သံသယကို ဟောတော်မူရကြောင်း

ဘုရားရှင်အား ယုံမှားသံသယ ရှိတော်မူသောကြောင့် သံသယကို ဟောတော်မူသည် မဟုတ်၊ ဝေနေယျတို့၏ သံသယဖြစ်လောက်သောအရာ၌ သံသယဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် သံသယကို ဟောတော်မူသည်။

သန္နိဋ္ဌာန်,သံသယ မမြဲခြင်းအကြောင်း

သတ္တဝါတို့မှာ အဇ္ဈာသယအမျိုးအမျိုး ရှိကြသောကြောင့် အချို့သတ္တဝါတို့မှာ ကုသိုလ် မည်သောတရားသည် ကုသိုလ်မူလမည်လေသလော ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အချို့သတ္တဝါတို့မှာ ကုသိုလ်မူလမည်သောတရားသည် ကုသိုလ်မည်လေသလောဟူ၍လည်းကောင်း ဤသို့ စသောအား ဖြင့် သံသယဖြစ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် သန္နိဋ္ဌာန်,သံသယ မမြဲခြင်း ဖြစ်သည်။

- ယေကေစိ ကုသလာဓမ္မာ၌ ယေကေစိသဒ္ဓါ အနဝသေသ (အကြွင်းမရှိ အလုံးစုံ) ဟူသောအနက်ကို ဟော၏။

- ယေဝါပန၌ 'ဝါပန'ဟူသော နိပါတသမုဒါယ (နိပါတ်ပုဒ်အပေါင်း)သည် ပက္ခန္ဓ ရတ္ထကို ဟော၏။

- ဧကမူလာ၌ ဧကသဒ္ဓါသည် အရေအတွက်သင်္ချာ ဟူသော ဂဏနတ္ထကို မဟောဘဲ တူမျှခြင်းဟူသော သမာနတ္ထကို ဟော၏။

ဧကမူလဟူသည်

ဧကံ သမာနံ မူလံ ဧတေသန္တိ ဧကမူလာ ဟူသော ဝိဂ္ဂဟအရ ဟေတုပစ္စည်းတည်းဟူသော တူသော မူလရှိသောတရားကို ဆိုလိုသည်။

အဘယ်သို့တူသော မူလရှိသနည်းဟူမူ (တူသောမူလရှိပုံ)

ဧကမူလအရ ဟေတုပစ္စယုပ္ပန် တရားများကို ကောက်လေရာ ၄င်းတရားတို့တွင် သဟိတ်နာမက္ခန္ဓာတို့၏ အကြောင်းလည်း ဟိတ် ၆-ပါး ဟေတုပစ္စည်းတရားပင် ဖြစ်၏။ တစ်ဖန် သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်တို့၏ အကြောင်းလည်း ဟိတ် ၆-ပါး ဟေတုပစ္စည်းတရားပင် ဖြစ်လေရကား သဟိတ် နာမက္ခန္ဓာတို့၏ အကြောင်းပစ္စည်းတရားနှင့် သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်တို့၏ အကြောင်းပစ္စည်းတို့သည် တူညီကြလေ၏။

(ယင်းသို့ ဟေတုပစ္စည်းတည်းဟူသော တူသောမူလ ရှိကြလေသည်။)

အညမညမူလယမက အနုလောမ၌ ပုစ္ဆာဟောပုံထူးခြားရကြောင်း

ကုသလပဒ၌ မူလအရလည်း ကုသလမူ ၃-ပါး၊ အညမညမူလအရလည်း ကုသလမူ ၃-ပါး ဖြစ်လေရကား အညမညမူလယမက၌ ယေကေစိ ကုသလာဓမ္မာဟုမေးခဲ့သည်ရှိသော် အညမညမူလယမက၏ အရကောက်တရားသည်လည်း မူလယမက၏ အရကောက် တရားအတိုင်း ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။

မူလယမကဖြင့်ပင် ကုသိုလ်တရား၏ ကုသိုလ်မူလဖြစ်၊ မဖြစ်၌ ယုံမှားကင်းခဲ့သည် ဖြစ်၍ တစ်ဖန်ထပ်၍ ယုံမှားဖွယ်လည်း မရှိပေ။

(အချုပ်အားဖြင့်) မူလယမကနှင့် အရကောက်အားဖြင့် ကွဲပြားထူးခြား စိမ့်သောငှာ အညမညမူလယမက၌ ‘ယေကေစိ ကုသလာဓမ္မာ’ဟု မမေးဘဲ ‘ယေကေစိ ကုသလ မူလေန ဧကမူလာဓမ္မာ’ဟု မေးတော်မူပါသည်။

အညမည မူလယမက ပဋိလောမ၌ ပုစ္ဆာဟောပုံထူးခြားကြောင်း

ယေဝါပန ကုသလမူလေန အညမညမူလာ၊

သဗ္ဗေတေဓမ္မာ ကုသလ မူလေန ဧကမူလာဟု မေးသင့်သော်လည်း-

အညမညမူလ အဖြစ်ကို ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် ဧကမူလအဖြစ် ယုံမှားဘွယ် မရှိသောကြောင့်သဗ္ဗေတေ ဓမ္မာ ကုသလမူလေန ဧကမူလာ-ဟု မေးတော်မမူဘဲ သဗ္ဗေတေ ဓမ္မာ ကုသလာ-ဟု မေးတော်မူသည်။

တနည်း

သဗ္ဗေတေ ကုသလမူလေန ဧကမူလာဟူ၍ ပုစ္ဆာပြုသည်ရှိသော် “မူလာနိယာနိ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ” စသော ပဋိလောမ ဝိသဇ္ဇနာကိုပင် ဖြေအပ်ရာ၏-ယင်းသို့ ဖြေသော် အနုလောမ ပဋိလောမ ဝိသဇ္ဇနာ တူရာသောကြောင့် သဗ္ဗေတေဓမ္မာ ကုသလာဟု ဟောတော်မူသည်၊ ဝါ- မေးတော်မူသည်။ (အဋ္ဌကထာ)

တစ်နည်း- ဧကမူလအရကား အကျယ်၊ အညမညမူလအရကား အကျဉ်းဖြစ်၍ အညမညမူလအဖြစ်ကို ဆုံးဖြတ်ပြီးသော် ဧကမူလအဖြစ်၌ သံသယဖြစ်ဘွယ် မရှိသောကြောင့် (ဋီကာအလို)

တစ်နည်း- သဗ္ဗေတေ ကုသလမူလေန ဧကမူလာဟု မေးလျှင်လည်း (အာမန္တာ) သဗ္ဗေတေဓမ္မာ ကုသလာဟု မေးလျှင်လည်း (အာမန္တာ) ပင်၊ (ကုသလမူလသုံးခုသာရသည်) ဖြစ်၍ ဝိသဇ္ဇနာ အထူးမရှိသောကြောင့် သဗ္ဗေတေဓမ္မာ ကုသလာဟု ဟောတော်မူသည်၊ ဝါ- မေးတော်မူသည်။ (ဆရာနည်း)

အတ္တနှစ်မျိုးနှင့် အဓိပ္ပါယ်

သန္နိဋ္ဌာန်နှင့် သံသယကို အတ္တဟု ခေါ်သည်၊ ယင်းအတ္တသည်- မုချတ္ထ၊ ဥပစာရတ္ထ အား ဖြင့် ၂-ပါးပြား၏၊ ထိုတွင်-

ကုသိုလ်စသောတရားတို့သည် “မုချတ္ထ”မည်ကုန်၏။

၎င်းမုချတ္ထကို ဟောသော သန္နိဋ္ဌာန် သံသယတို့သည် “ဥပစာရတ္ထ”မည်ကုန်၏။

မူလမူလနယစသည်ကို ဟောရကြောင်း

မူလနယနှင့် တရားကိုယ်အရကောက်ခြင်း တူသော်လည်း “ဝေနေယျဇ္ဈာသယအားဖြင့် ဟောလိုသောကြောင့်” မူလနယ စသည်ကို ထပ်၍ ဟောတော်မူပါသည်။

ကုသလတိက်မှ ကြွင်းသောတိက်ဒုက်တို့ကို ဟောရန် သင့်၊ မသင့်

သင်္ဂါယနာဝင် ဆရာရှင်တို့သည် မူလယမိုက် ပါဠိတော်ကို တိက်၊ ဒုက်ဆုံးသည်တိုင် အောင် ပြသင့်လျက် ဒေသနာကိုချုံး၍ ကုသလတိက်တစ်ခုကိုသာ ညွှန်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုဆရာရှင်တို့ကိုယ်တိုင်ပင် စိတ္တယမိုက်ပါဠိတော်အဆုံး၌ “မူလယမကံ စိတ္တယမကံ ဓမ္မယမကန္တိ တိဏိ ယမကာနိ ယာဝ သရဏ အရဏာ ဂစ္ဆန္တိ”ဟု အမှာစကား မိန့်ကြားခဲ့၍ ကြွင်း တိက်၊ ဒုက်တို့ကိုလည်း ဟောရန်သင့်ပါသည်။

ပါဠိတော်တွင် မရှိလင့်ကစား အရကောက်ဆရာတော် ထည့်သွင်း ဖော်ပြခြင်းသည် အလွန်ပင် သင့်တော်လှပေ၏။

ဥဒ္ဓေသ အဓိပ္ပါယ်ပြီး၏

နိဒ္ဒေသ အဓိပ္ပါယ်

ကုသလပဒ

မူလနှင့် အညမညမူလအထူး

ဟေတုပစ္စည်းထိုက်သော ဟိတ် ၆-ပါး (တစ်နည်း) ဟိတ် ၉-ပါးသည် မူလတရားမည်၏။ ဟေတုပစ္စယုပ္ပန်ထိုက်သော မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြဉ်သော ဟိတ် ၆-ပါး (တစ်နည်း) ဟိတ် ၉-ပါးသည် အညမညမူလ တရားမည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

ဝိသဇ္ဇ နာကိုဝိဘင်းခေါ်ရကြောင်း

ယမိုက်ကျမ်း၌ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ နှစ်ပါးတို့တွင် အထူးသဖြင့် ခွဲခြမ်းဖြေဆိုကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဝိသဇ္ဇနာကို ဝိဘင်းဟု ခေါ်ပါသည်။

ပဋိသေစနှင့် ပဋိက္ခေပဝိသဇ္ဇ နာ အထူး

ပဋိသေစ သဒ္ဓါမြစ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၍ ပဋိက္ခေပ သဒ္ဓါပယ်ခြင်းအနက် ကို ဟော၏။ မြစ်သည်၊ ပယ်သည်ဟူသော စကားသည် အတူတူပင် ဖြစ်သော်လည်း သန္နိဋ္ဌာန် ပုဒ်၏ အနက်ကို ပယ်ခြင်းသည် ‘ပဋိက္ခေပဝိသဇ္ဇနာ’၊ သံသယပုဒ်၏ အနက်ကို တားမြစ်ခြင်းသည် ‘ပဋိသေစဝိသဇ္ဇနာ’မည်၏။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

* သန္နိဋ္ဌ ပယ်ချေ၊ ပဋိက္ခေပ၊ မြစ်လေ သံသယ ပဋိသေစ။

ပညာဝိသဇ္ဇ နာ၊ဝိဘင်္ဂတွဲစပ်ပုံ

ပုရေ၊ ဂတိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ ပစ္ဆာ၊ ပဋိ၊ အာမန်သိ၊

ပရိ၊ သရူ၊ တစ်နှစ်ယူ၊ မောဃံ၊ ပဋိသေ၊ ပဋိက္ခေ၊ နောနှင့် နတ္ထိနေ။

ဧကမူလမည်သောတရား၌ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ဆိုရကြောင်း

စတုဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်၍ စတုဝေါကာရဘုံကို နှစ်စေ လိုသောကြောင့် ‘ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ’ဟု ဆိုပါသည်။

ကုသိုလ်နာမက္ခန္ဓာတို့သည် စိတ္တဇရုပ်ကို ယထာရဟပြုပုံ

ကုသိုလ်နာမက္ခန္ဓာတို့သည် သက်သက်သောအခါ သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ကို ဖြစ်စေသည်၊ ကိုယ်လက်အင်္ဂါလှုပ်ရှားသောအခါ ကာယဝိညတ္တိနဝက ကလာပ်ကို ဖြစ်စေသည်၊ နှုတ်အင်္ဂါလှုပ် ရှားသောအခါ ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဓဒသက ကလာပ်ကို ဖြစ်စေသည်၊ ဓါတ်လေးပါး ညီညွတ်သောအခါ လဟုတာဒေကာဒသသက ကလာပ်ကို ဖြစ်စေသည်၊ ကိုယ်အင်္ဂါလည်းလှုပ်ရှား ဓါတ်လေးပါးလည်း ညီညွတ် သောအခါ ကာယဝိညတ္တိလဟုတာဒိဒ္ဓါဒသက ကလာပ်ကို ဖြစ်စေသည်၊ နှုတ်အင်္ဂါလည်း လှုပ် ရှား ဓါတ်လေးပါးလည်း ညီညွတ်သောအခါ ဝစီဝိညတ္တိ သဒ္ဓလဟုတာဒိ တေရသက ကလာပ်ကို ဖြစ်စေသည်၊ ဤသို့ အသီးသီးဖြစ်သည်ကို ယထာရဟပြုသည်ဟု ခေါ်ပါသည်။

ကုသလသမုဋ္ဌာနံရူပံအရ ကမ္မဇရုပ်တို့ကို မကောက်ရကြောင်း

ကုသလမူ သုံးခုဟုဆိုအပ်သော ဟေတုပစ္စည်းတရားသည် ကမ္မဇရုပ်အား ဟေတု ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုနိုင်သောကြောင့် ဧကမူလလည်း မဖြစ်နိုင်၍ ကမ္မဇရုပ် အရာ မဟုတ် သောကြောင့် ကုသလသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ-အရ ကမ္မဇရုပ်ကို မကောက်ရပါ။

ကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ် ကုသိုလ်မမည်နိုင်

အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကဟုဆိုအပ်သော ကုသလလက္ခဏာမရှိသောကြောင့်
ကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်သည် ကုသိုလ်မမည်နိုင်ပါ။

မူလာနိယာနိစသည်ဖြင့် ဟောရကြောင်း

တိဏေဝ ကုသလမူလာနိ ဟု ဟောခဲ့လျှင်တိဏိအရ ဟေတုပစ္စည်းထိုက်သော ဟိတ်
သုံးပါးလည်း ပါဝင်လေရကား ယင်းဟိတ်သုံးပါးသည် အညမညမူလ မမည်သင့်၊ ဟေတုပစ္စယုပ္ပန်
ထိုက်သော ဟိတ်သုံးပါးသာ အညမညမူလ မည်သင့်၏။ ထို့ကြောင့် ဟေတုပစ္စည်းမည်ထိုက်သော
ဟိတ်သုံးပါးကို နစ်စေလို၍ မူလာနိယာနိ စသည်ဖြင့် ဟောရပါသည်။
ကုလလပဒပြီး၏။

အကုသလပဒအဓိပ္ပါယ်

စေတသိက်အရေအတွက် မလျော့ကြောင်း

အကုသလပဒဝယ် မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်ပါသော်လည်း လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၌
ရှိသော မောဟသည် ကြွင်းကျန်နေသောကြောင့် စေတသိက်အရေအတွက် မလျော့ပါ။

အဟိတ်အကုသိုလ်-သဟိတ်အကုသိုလ်ခွဲပုံ

မောဟမူဒွေ၌ မောဟသည် သမ္ပယုတ်ဟိတ်မရှိသောကြောင့် အဟိတ်အကုသိုလ်မည်
၏။ အကု ၁၂-မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော စေတသိက် ၂၇-ခုတို့သည် သမ္ပယုတ်ဟိတ်
ရှိသောကြောင့် သဟိတ်အကုသိုလ် မည်၏။

အကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ် အကုသိုလ်မမည်နိုင်

သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါကဟု ဆိုအပ်သော အကုသလလက္ခဏာ မရှိသောကြောင့် အကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်သည် အကုသိုလ်မမည်နိုင်။

ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ

ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ဟူသော ဝိသေသနသည် လောဘမူနာမက္ခန္ဓာ၊ မောဟမူ နာမက္ခန္ဓာ တို့နှင့်သာ ဆိုင်သည်။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌သာဖြစ်သော ဒေါသမူနာမက္ခန္ဓာနှင့် မဆိုင်ပါ။

အကုသလပဒပြီး၏။

အဗျာကတပဒအဓိပ္ပါယ်

အဗျာကတပဒ၌ အဟေတုကံအရ

အဟိတ်ဝိပါက နာမက္ခန္ဓာ၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တို့ကို သမ္ပယုတ်ဟိတ်ကင်းသောကြောင့် အဟိတ်ဟု ခေါ်သည်။

အဟိတ်ကြိယာနာမက္ခန္ဓာ၊ မောဟမူဒွေ၌မောဟ၊ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို ဇနကဟိတ် သမ္ပယုတ်ဟိတ် နှစ်ပါးစုံမှ ကင်းသောကြောင့် အဟိတ်ဟု ခေါ်ဆိုရသည်။

သဟေတုကံအရ

သဟိတ်ဝိပါက နာမက္ခန္ဓာတို့ကို နေကဟိတ်, သမ္ပယုတ်ဟိတ် နှစ်ပါးစုံရှိသောကြောင့် သဟိတ်ဟု ခေါ်သည်။

ကုသိုလ် အကုသိုလ် သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့ကို သမ္ပယုတ်ဟိတ်ရှိသောကြောင့် သဟိတ်ဟု ခေါ်သည်။

သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့ကို နေကဟိတ်ရှိသောကြောင့် သဟိတ်ဟု ခေါ်သည်။

ကုသိုလ် အကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့သည် သဟိတ်ဖြစ်ကြပါလျက် ၎င်းတို့ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်ကို အဘယ်ကြောင့် အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၌ သွင်းရသနည်း။

* ကုသိုလ် အကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့၌ ကုသိုလ်ဟိတ် အကုသိုလ်ဟိတ်သာရှိ၏။ အဗျာကတဟိတ်ကား မရှိသောကြောင့် ယင်းတို့ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်ကို အဗျာကတပဒ အဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၌ သွင်းရပါသည်။

* ယမိုက်ပါဠိတော်၌ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်များ ထင်ရှား ရှိကြောင်း ဟောတော်မူပါလျက် သဂြိုဟ်ဆရာကား သမ္ပယုတ်မရှိသည်ကို ရည်ရွယ်၍ ရုပ်ဟူသမျှ ကို အဟိတ်ဟု ဆိုသည်။ (ထို့ကြောင့် ယင်းဝါဒနှစ်ရပ် မဆန့်ကျင်ပါ။)

အဗျာကတသမုဋ္ဌာနံ ရူပံဟု ဝိဘင်း မထွက်ရကြောင်း

အဗျာကတ တရားတို့သည် ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သည် မှန်သော်လည်း ရုပ်ဟူသမျှ အဗျာကတတရားပင် ဖြစ်သောကြောင့် အဗျာကတ သမုဋ္ဌာနံရူပံဟု ဝိဘင်းမထွက်ဘဲ ‘အာမန္တာ’ ဟု ဝိဘင်းထွက်ပါသည်။

ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်များ

အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စုတိစိတ်၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် ၁၀၊ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ပေါင်း ၁၆-ပါး ဖြစ်ပါသည်။

ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် ၁၀ ကြည်ရကြောင်း

ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် ၁၀ တို့၌ ဟိတ်၊ ဈာန်၊ မဂ္ဂင် မရှိသည့်အတွက် စိတ်အင်္ဂါ အားနည်း၍ ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်-၁၀ ကြည်သောဟု ဆိုသည်။

အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ၊ အဟိတ်စုတိတို့ကို မကြည်ရကြောင်း

အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ အဟိတ်စုတိတို့သည် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သော်လည်း ဘဝင်၌ အကျုံးဝင်သောကြောင့် ဘဝင်စိတ်နှင့် တရားကိုယ် ထူးခြားခြင်း မရှိပေ၊ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ကြည်သော်လည်း စိတ်အရေအတွက် လျော့မည်မဟုတ်သောကြောင့် မကြည်ရပါ။

ဥတုဇရုပ်ကို တစ်ဖန် ထပ်ဆိုရကြောင်း

ဗာဟိရရုပ်ဟူသည် အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓဖြစ်သော ဥတုဇကလာပ် ၂-စည်းကို ဆိုသည်။ အဟိတ်အဗျာကတ၌ ဥတုဇဖြစ်သော ဗာဟိရရုပ်ကို ဆိုပြီးသော်လည်း ဥတုဇရုပ်များမကုန် ဣန္ဒြိယ ဗဒ္ဓဖြစ်သော ဥတုဇရုပ်များ ကြွင်းကျန်နေသောကြောင့် ၎င်းတို့ကို သိမ်းကြုံးယူခြင်းငှာ ဥတုဇ ရုပ်ကို တစ်ဖန်ထပ်၍ ဆိုပါသည်။

ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ကြောင်း

ပဋိသန္ဓေစိတ်၏မှီရာ ဟဒယရုပ်သည် ဒုဗ္ဗလဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကံအဟုန်ပစ်ချ၍ ကျသကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား ကမ်းပါးပြတ်၌ တည်သောသူကဲ့သို့ ထောက်တည်ရာ မရသော

ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပုရေဇာတပစ္စည်းချို့တဲ့ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ဖြစ်ခါစ အာဂန္တုက၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏စိတ်စိတ်သည်- ဝဋ်မြစ်ငြိမ်းလေပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်။

အရူပဝိပါက် ၄-ခုသည်- ရူပဝိရာဂ ဘာဝနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အရူပကုသိုလ်ဟူသော အကြောင်းကံ၏ ရုပ်နှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အရူပဘုံသည် ရုပ်ဖြစ်ရာအရပ် မဟုတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဤသုံးပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့် အရူပဝိပါက် ၄-ခုသည် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ပါ။

အရူပဘုံ၌ အရူပဝိပါက်သာ ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သည်မဟုတ်၊ ထိုအရူပဘုံ၌ ဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ် ၁၅, အကုသိုလ်စိတ် ၁၀, ကြိယာစိတ် ၁၃, ဖိုလ်စိတ် ၄-ခု ဟုဆိုအပ်သော ၄၂-ပါးသောစိတ်တို့သည်လည်း အရူပဘုံ၌ ရုပ်မရှိသောကြောင့် ရုပ်ကို မဖြစ် စေနိုင်ပါ။

ပုဝတ္တိကမ္မဇရုပ်ကို အရမကောက်ကြောင်း

ပုဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တို့သည် စိတ်နှင့်စပ်၍ မဖြစ်၊ အတိတ်ကံနှင့်သာ စပ်၍ ဖြစ်ပါသည်။ စိတ်နှင့်မစပ်သောကြောင့် ဟိတ်နှင့်လည်းမစပ်၊ ထို့ကြောင့် သဟိတ် အဗျာကတ၌ ထည့်သွင်း၍ မကောက်ရပါ။

ကမ္မဇရုပ်တို့သည် ပဋိသန္ဓေအခါ စိတ်နှင့်စပ်၍ ပုဝတ္တိအခါ၌ အဘယ်ကြောင့် စိတ်နှင့် မစပ်ပါသနည်း။

ဥပမာ- ရှေးဦးစွာ သစ်ပင်ပေါက်ရာဝယ် မြေ၊ ရေ ရှိသော်လည်း မျိုးစေ့ကြောင့် ပေါက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ နောက်ထပ် ကြီးပွားရာဝယ် မျိုးစေ့မရှိသော်လည်း မြေ၏ အာနုဘော်ကြောင့် ကြီးပွားသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊

ထိုအတူ ပဋိသန္ဓေအခါ ကမ္မဇရုပ်တို့သည် ကံ-တဏှာရှိသော်လည်း စိတ်နှင့်စပ်၍ ဖြစ်ကြသည်။ ပဝတ္တိအခါ စိတ်ရှိသော်လည်း စိတ်နှင့်စပ်၍ မဖြစ်ဘဲ ကံနှင့်သာစပ်၍ ဖြစ်ကြသည်။

ဝါဒနှစ်ရပ် မဆန့်ကျင်ပုံ

စိတ္တဇရုပ် သတ္တရသဟူရာ၌ ဥပစယ၊ သန္တတိတို့ကို စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်တို့၏ ဖြစ်စဖြစ်စဉ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သဖြင့် ပရိယာယ်အားဖြင့် စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်သို့ သွင်း၍ သတ္တရသဟု ဆိုပါသည်။ သဂြိုဟ်ကျမ်း၌ မုချအားဖြင့် ပန္နရသဟု ဆိုသောကြောင့် (ဝါဒနှစ်ရပ် မဆန့်ကျင်ပါ။)

စိတ္တစေတသိကဇရုပ်ဟု မခေါ်ဘဲ စိတ္တဇရုပ်ဟုသာ ခေါ်ကြောင်း

စိတ္တဇရုပ်တို့သည် စိတ်ကြောင့်သာမဟုတ်၊ စိတ်၊ စေတသိက် နှစ်ပါးကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း လောကီဒေသနာကို ဟောရာဝယ် စိတ်သာ အဓိက ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် စိတ္တစေတသိကဇရုပ်ဟု မခေါ်ဘဲ စိတ္တဇရုပ်ဟုသာ ခေါ်ပါသည်။

တူသောမူလ

ဧကမူလယမက၌- အကြောင်းအကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်သည်ကို တူသောမူလ ရှိသည်ဟုဆိုပါသည်။

အကြောင်းအကျိုးစပ်ပုံ

ဟိတ်ခြောက်ပါးတရားကား ဟေတုပစ္စည်း အကြောင်းတရား၊ စိတ္တဇရုပ်ကား ဟေတုပစ္စယုပ္ပန် အကျိုးတရား ဤသို့ အကြောင်းအကျိုး အဖြစ်ဖြင့် စပ်သည်။

အဗျာကတပဒပြီး၏။

နာမပဒအဓိပ္ပာယ်

နဝေဝနာမမူလာနိဟု ဟောရကြောင်း

ဟိတ်သည် တရားကိုယ်အားဖြင့် ၆-ပါးသာရှိသော်လည်း ကုသိုလ်ဟိတ် ၃-ပါး၊ အကုသိုလ်ဟိတ် ၃-ပါး၊ အဗျာကတဟိတ် ၃-ပါး အားဖြင့် (၉)ပါး ရှိသောကြောင့် နဝေဝ နာမမူလာနိဟု ဟောပါသည်။

သဟိတ်နာမ်, အဟိတ်နာမ်တို့ကို အကြောင်းနှင့်တကွ ခွဲပုံ

အဟိတ်စိတ် အဋ္ဌာရသ ဆန္ဒကြည်သော အညသမာန်းစေတသိက် ဒွါဒသ နိဗ္ဗာန်တို့ကို (သဟေတုကံနာမံ အရ) သမ္ပယုတ်ဟိတ် မရှိသောကြောင့် အဟိတ်နာမ်။

သဟိတ်စိတ် ဧကသတ္တတိ မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြည်သော စေတသိက် ဒွေပညာသ တို့ကို (သဟေတုကံ နာမံအရ) သမ္ပယုတ်ဟိတ်ရှိသောကြောင့် သဟိတ်နာမ်ဟု ခေါ်သည်။

စိတ်, စေတသိက်နှင့် နိဗ္ဗာန်တို့ နာမ်မည်ခြင်းအကြောင်း

စိတ်, စေတသိက်တရားတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်အာရုံသို့ ညွတ်တတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ မိမိသို့ အာရမ္မဏိကတရားတို့ကို ညွတ်စေတတ် သောကြောင့်လည်းကောင်း နာမ်မည်သည်။

နိဗ္ဗာန်သည် အာရမ္မဏိကဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်အစရှိသော စိတ် စေတသိက်တရားတို့ကို ညွတ်စေတတ်သောကြောင့်သာ နာမ်မည်သည်။

* စိတ် စေတသိက် နိဗ္ဗာန်တရားတို့သာ နာမ်မည်၍ ရုပ်သည်အဘယ်ကြောင့် နာမ် မမည်ပါသနည်း?

* စိတ် စေတသိက် နိဗ္ဗာန်တို့ကား အမည်နှင့်ကင်း၍ မထင်ရှားသောကြောင့် နာမ် မည်သည်၊ ရုပ်ကား အမည်နှင့်ကင်း၍ ထင်ရှားသောကြောင့် နာမ်မမည်ပါ။

* နာမပဒ ဧကမူလ ယမက ဝိသဇ္ဇနာဝယ် အဟေတုကံနာမံ နာမမူလေန (န) ဧကမူလံ ဟုလည်းကောင်း၊ အဟေတုကံ နာမမူလေန (န) ဧကမူလံ-ဟု လည်းကောင်း၊ ပါဠိနှစ်ထွေ ရှိရာ မည်သည်ပါဠိက မှန်သနည်း?

* နှစ်ပါဠိလုံး မှန်ပါသည်။

နာမံပါသော ပါဠိကို အလွန်ထင်ရှားစေလိုသောကြောင့် ထည့်ဟောသည်။

နာမံသဒ္ဓါမပါသောပါဠိကို ယေကေစိ နာမာဓမ္မာ ဟူသောပါဠိ ထုတ်နုတ်ပြီးဖြစ်၍ သိလောက်သဖြင့် မထည့်ဘဲဟောသည်။

မှတ်ချက်။ (-)ဤအမှတ်အသား “န”အက္ခရာသည်

မူလဒီကာ၌ မပါရှိသဖြင့် ထည့်သွင်းလိုက်သည်။

* မူလယမိုက်၌ သာမည သဘာဝ လက္ခဏာအားဖြင့်-

(က) မူလမည်သောတရားကား- ဟိတ် ၆-ပါး။

(ခ) ဧကမူလမည်သောတရားကား- သဟိတ်စိတ် ၇၁၊ မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ် သော စေတသိက် ၅၂၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။

(ဂ) အညမညမူလမည်သောတရားကား- မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော ဟိတ် ၆-ပါး။

မူလယမိုက်ဆိုင်ရာ မှတ်ဖွယ် အဓိပ္ပါယ်ပြီး၏။

ခန္ဓယမိုက် အဓိပ္ပာယ်

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ

မူလယမိုက်၏အခြားမဲ့၌ ခန္ဓယမိုက်ကို ဟောရကြောင်း

မူလယမိုက်၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ကုသိုလ်စသော တရားတို့ကို ခန္ဓဒေသနာပြု လုပ်၍ ဟောကြားတော်မူလိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အခြားသော အာယတနစသည် တို့အောက် အလွန်နည်းသော ပုဒ်ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း မူလယမိုက်၏ အခြားမဲ့၌ ခန္ဓယမိုက်ကို ဟောတော် မူပါသည်။

ခန္ဓာငါးပါးကိုသာ ဟောရကြောင်း

အလုံးစုံသော သင်္ခတတရားတို့ကို တူသောအဖို့အားဖြင့် သိမ်းကြုံးမိသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ငါ၊ ငါ၏ ဥစ္စာဟု စွဲလမ်းခြင်းသည် ခန္ဓာငါးပါးသာလျှင် အတိုင်းအရှည် ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တစ်ပါးသောသီလက္ခန္ဓ စသောတရားတို့သည်လည်း ထိုခန္ဓာငါးပါး၌ အကျုံးဝင်သောကြောင့် လည်းကောင်း ခန္ဓာတို့ကို ငါးပါးသာဟု ပိုင်းခြား၍ ဟောပါသည်။

ခန္ဓသဒ္ဓါ၏ဟာနက်

ခန္ဓသဒ္ဓါသည် ဂုဏ်ကျေးဇူးအနက်၊ အပေါင်းအစု အနက်၊ အမည်သညာ အနက်၊ တင်စားခြင်းအနက်တို့ကို ဟောပါသည်။

ခန္ဓာ

ရူပက္ခန္ဓာ၌ ခန္ဓသဒ္ဓါသည် ရာသီ (အပေါင်းအစု) အနက်၌ ဖြစ်၏။ တရားတို့ကို ပေါင်းစုထားသောကြောင့် ခန္ဓာမည်၏။

အဘယ်တရားတို့ကို ပေါင်းစုသနည်းဟူမူ

အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ၊ သုခမ၊ ဩဠာရိက၊ ဟိန၊ ပဏီတ၊ ဒူရ၊ သန္တိကဖြစ်သော တရားတို့ကို ပေါင်းစု၍ ထားပါသည်။

ခန္ဓယမိုက်ကို ဟောရကြောင်း

ခန္ဓာတို့၏ ကာလ၊ဘုံပုဂ္ဂိုလ်၊ ပရိညာတို့ကို အဘယ်သို့လျှင် သိအပ်ကုန်သနည်းဟူသော ဝေနေယျတို့၏ သံသယကို ပယ်ဖျောက် ခြင်းငှာ ခန္ဓယမိုက်ကို ဟောတော်မူပါသည်။

ခန္ဓာ ၅-ပါးအစဉ်

စက္ခု၊ သောတ-စသော ဝိညာဉ်တို့၏ မှီရာအာရုံဖြစ်၍ ရန်ရင်းသည့်အတွက် သိလွယ်သော ကြောင့် ရူပက္ခန္ဓာကို ရှေးဦးစွာဟောသည်။

ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌဖြစ်သော အာရုံကို ခံစားတတ်သောကြောင့် ရူပက္ခန္ဓာ၏ အခြားမဲ့၌ ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို ဟောတော်မူသည်။

ဝေဒနာ ခံစားအပ်သော အာရုံကို မှတ်သားတတ်သောကြောင့် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ အခြားမဲ့၌ သညာက္ခန္ဓာကို ဟောတော်မူသည်။

သညာဖြင့် မှတ်သားပြီးမှသာ သင်္ခတတရားတို့ကို ပြုစီရင်တတ်သောကြောင့် သညာက္ခန္ဓာ၏အခြားမဲ့၌ သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို ဟောတော်မူသည်။

ဝေဒနာစသောတရားတို့၏ မှီရာ၊ အကြီးအမှူးဖြစ်သောကြောင့် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၏အခြား
မဲ့၌ ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို ဟောတော်မူသည်။

ပိယရုပ်သာတရုပ်ကိုနရူပက္ခန္ဓောဟုဟောရကြောင်း

တဏှာ၏အာရုံဖြစ်သော တေဘူမကရုပ်အပေါင်းသည် ချစ်အပ်သာယာအပ်သောကြောင့်
ရူပ အမည်သာ ရသည်။ ရူပနုလက္ခဏာမရှိ၍ရူပက္ခန္ဓာအမည်မရ၊ထို့ကြောင့်ယင်းပိယရုပ်၊
သာတရုပ်ကို န ရူပက္ခန္ဓောဟု ဟောတော်မူသည်။

ရူပလည်းမည် ရူပက္ခန္ဓာလည်းမည်

လောကီခန္ဓာအစိတ်ဖြစ်သော ဘူတရုပ်၊ ဥပါဒါရုပ်တည်းဟူသော ရူပက္ခန္ဓာသည်ကား
ချစ်အပ်သာယာအပ်သောသဘောရှိသောကြောင့်ရူပလည်းမည်၏။ ရူပနုသဘောရှိသောကြောင့်
ရူပက္ခန္ဓာလည်း မည်၏။

နောက်နည်းအကောက်ကို ဆရာတို့နှစ်သက်ပုံ

ရူပံ ခန္ဓောတိ အာမန္တာဟု သုဒ္ဓခန္ဓဝါရ ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသောကြောင့် လည်း
ကောင်း၊ ပိယရုပ် သာတရုပ်၌ ရှိသော ရုပ်အဋ္ဌဝီသသည် ရူပက္ခန္ဓာမည်သည်သာ ဖြစ်၍ ပိယရုပ်
သာတရုပ်၌ ရူပက္ခန္ဓာကို ဟောသော် လည်း “ရူပက္ခန္ဓော ခန္ဓာစေဝ ရူပက္ခန္ဓောစ”ဟု ရူပက္ခန္ဓာကို
ဟောတော်မူလတ္တံ့ ဖြစ်၍ ပါရိသေသ နည်းအားဖြင့် ဟောလတ္တံ့သော ရူပက္ခန္ဓာမှ ကြွင်းသော
နာမက္ခန္ဓာကိုသာ ပိယရူပံ သာတရူပံ အရကောက်ခြင်းသည် သုဒ္ဓခန္ဓဝါရပါဠိတော်
အဋ္ဌကထာတို့နှင့် အလွန်ညီညွတ်၍ နောက်နည်းကို ဆရာတို့ နှစ်သက်ကြသည်။

တဏှာ၏အာရုံဖြစ်သော နှင့် ဖြစ်ထိုက်သော ၂-ခု၏ဆုံးဖြတ်ချက်

တဏှာ၏ အာရုံဖြစ်သောဟု ဝိသေသန မ၊လျှင် တဏှာ၏ အာရုံမဟုတ်ဘဲ
ဝိပဿနာကုသိုလ်စသည်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော လောကီတရားတို့ ရူပအရ၌ မဝင်ဘဲ 'နရူပံ ဟူသော

ပစ္စနိက်၌ ဝင်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ သို့သော် န ရှပ်-အရ လောကုတ္တရာတရားပညတ် တရားကိုသာ ရသည်ဖြစ်၍ အနုလုံနှင့် ပစ္စနိက် အညမည ဝိရောဓိ ဖြစ်၏။

တဏှာ၏ အာရုံဖြစ်ထိုက်သောဟု ဝိသေသန မ,လျှင်ကား တဏှာ၏ အာရုံဖြစ် ထိုက်သော လောကီတရားအားလုံး ရူပအရတွင် ပါဝင်နိုင်သောကြောင့် နရှပ်ဟူသော ပစ္စနိက်၌ လောကုတ္တရာတရား ပညတ်တရားတို့ကို ကောက် ရခြင်းသည် အနုလုံ, ပစ္စနိက် အညမညဝိရောဓိ မဖြစ်။ ထို့ကြောင့် “တဏှာ၏ အာရုံ ဖြစ်ထိုက်သော”ဟု ကောက်ခြင်းသည်သာ ပို၍ သင့်လျော် ပါသည်။

ရူပက္ခန္ဓာပုဒ်၌-ရှင်းလင်းချက်

ရူပက္ခန္ဓာ ဟူသောပုဒ်၌-

အချို့ခ ရာတို့က တုံး, တိုင်စသည်၌ ဖြစ်သော ဗာဟိရရုပ်သည် ရူပက္ခန္ဓာ မမည်ဟု ဆိုကုန်၏။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ အယူမသင့်။ အကြောင်းကား - ဓာတုကထာပါဠိတော်၌

“အဗျာကတာ ဓမ္မာ အသင်္ခတံ ခန္ဓတော ဌပေတွာ ပဉ္စဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတာ”ဟု နိဗ္ဗာန်မှ တစ်ပါးသော အဗျာကတ တရားတို့ကို ခန္ဓာ ၅-ပါးတို့ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ကြောင့် လည်းကောင်း။ ပဌာန်း ပါဠိတော်၌-

“အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ န ဟေတုပစ္စယာ ဗာဟိရံ ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတာ”စသည်ဖြင့် အဗျာကတ၌ ဗာဟိရရုပ်ကို ဟောတော် မူသောကြောင့်လည်းကောင်း။ ပဌာန်းအဋ္ဌကထာ၌လည်း-

“ဗာဟိရန္တိ ပထဝီပါသာဏာဒိသု ဌိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ”ဟု ပထဝီ ပါသာဏ စသည်၌ တည်သော သတ္တဝါသဏ္ဌာန်၌ (မတည်သော) မဖြစ်သောရုပ်ကိုသာ ဗာဟိရရုပ်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ သောကြောင့် လည်းကောင်း ထိုဆရာတို့စကားသည် ယခင်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့နှင့် ဆန့်ကျင် သောကြောင့် မသင့်ပေ။

ပိယရုပ် သာတရုပ်

တဏှာ၏အာရုံဖြစ်သောအခါသာ ပိယရုပ် သာတရုပ် မည်သည်မဟုတ်။

ဥပမာ- မစားသောအခါ၌လည်း စားခြင်းငှာ ထိုက်သောကြောင့် ဘောဇဉ်ဟူသော အမည်ကို ရသကဲ့သို့ တဏှာအာရုံမပြုသောအခါ၌လည်း ပြုခြင်းငှာထိုက်သောကြောင့် ပိယရုပ် သာတရုပ်မည်သည်။

ပဏ္ဏတ္တိဝါရပြီး၏။

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ အဓိပ္ပာယ်

ဥပ္ပါဒစသော ဝါရ ၃-မျိုးတို့၏အဓိပ္ပာယ်

ခန္ဓာစသော တရားတို့၏ ဥပ္ပါဒလက္ခဏာကို ပြဆိုသော ဝါရသည် “ဥပ္ပါဒဝါရ” မည်၏။ နိရောဓလက္ခဏာကို ပြဆိုသော ဝါရသည် “နိရောဓဝါရ”မည်၏။ ဥပ္ပါဒ,နိရောဓလက္ခဏာ ကို ပြဆိုသော ဝါရသည် “ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရ”မည်၏။

- ၁။ ‘ဥပ္ပါဒဝါရ’ဖြင့်- ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကိုပယ်၏။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို ပြ၏။ ဒုက္ခ လက္ခဏာ ထင်သည်။
- ၂။ “နိရောဓဝါရ”ဖြင့်- သဿတဒိဋ္ဌိကို ပယ်၏။ ဘင်္ဂဉာဏ်ကို ပြ၏။ အနိစ္စလက္ခဏာ ထင်သည်။
- ၃။ “ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရ”ဖြင့်- သဿတဒိဋ္ဌိ, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ နှစ်ပါးစုံကို ပယ်၏။ ဘယ စသော ဉာဏ်ကို ပြ၏။ အနတ္တလက္ခဏာ ထင်သည်။

ပစ္စုပ္ပန်ဝါရစသည်ကို ဒေသနာက္ကမ ဟောရကြောင်း

(၁) မျက်မှောက်ဖြစ်ဆဲ ခံစားဆဲဖြစ်၍ အလွန်သိလွယ်သောကြောင့် “ပစ္စုပ္ပန်ဝါရ”ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပါသည်။

(၂) ဖြစ်ဖူး ဖြစ်၍ ခံစားဘူးဖြစ်၍ အနာဂတ်ထက် သိလွယ်သောကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ဝါရ ၏ အခြားမဲ့၌ “အတိတဝါရ”ကို ဟောတော်မူသည်။

(၃) ဖြစ်ဆဲ ခံစားဆဲ၊ ဖြစ်ဖူးခံစားဖူးသော တရားတို့ကို မှန်းဆသောအားဖြင့် နောင်အခါ ဤကဲ့သို့သော တရားမျိုးတို့သည် ဖြစ်ကုန်လတ်ဟု သိအပ်လေသောကြောင့် အတိတဝါရ၏အခြားမဲ့၌ “အနာဂတဝါရ”ကို ဟောတော်မူသည်။

ပုဂ္ဂလစသော ၃-ဝါရတို့၏အဓိပ္ပါယ်

၁။ ခန္ဓာစသော တရားတို့၏ ဖြစ်ပုံ ချုပ်ပုံကို ပုဂ္ဂလ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြသော ဝါရသည် “ပုဂ္ဂလဝါရ”မည်၏။ ဩကာသ၏အစွမ်းအားဖြင့် ပြသော ဝါရသည် ဩကာသဝါရ၊ ပုဂ္ဂလ၊ ဩကာသ နှစ်ပါးစုံတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြသော ဝါရသည် ပုဂ္ဂလောကာ သဝါရ။

မူလီသွတ်၍ မဟောကြောင်း

ပဏ္ဍိတဝါရ၌ ဝေဒနာက္ခန္ဓမူ စသည်ဝယ် ရှေးရှေးသော ခန္ဓာတို့ကို မူလီသွတ်၍ မဟောရပါ။ အကြောင်းကား- အနက်ထူး (အကျိုးထူး) မရှိသော ကြောင့်တည်း။

ဤပဝတ္တိရ၌ ဟောသောပုဂ္ဂိုလ်နှင့် မဟောသောပုဂ္ဂိုလ်

ပုထုဇဉ် ၄ ယောက်၊ ဖလဋ္ဌာန် ၄ ယောက် ပေါင်း ၈ ယောက်ကို ဟောသည်။ မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄ ယောက်ကို စုတိပဋိသန္ဓေတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် မဖြစ်သောကြောင့် မဟောပါ။

အသေ၊ အရှင်ပုဂ္ဂိုလ်ရွေးပုံ

ပုဂ္ဂိုလ် ၁၂-ယောက်တို့တွင် ပုထုဇဉ် ၄ ယောက်၊ အောက်ဖလဌာန် ၃ ယောက် ပေါင်း ၇ ယောက်တို့သည် ပဋိသန္ဓေနေ(ရှင်)နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။

ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၊ ဖလဌာန် ၄-ယောက်၊ ပေါင်း ၈-ယောက်သည် စုတိ (သေ) နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။

မဂ္ဂဌာန် ၄-ယောက်တို့သည် ပဋိသန္ဓေလည်း မနေနိုင်၊ စုတိလည်း မစုတိနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် ၀၁-မရှင် မသေပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။

ဆောင်။ ။ အရှင် ခုနစ်၊ အသေ ရှစ်၊ လေးဆစ် မရှင်၊ မသေထား။

တစ်နည်းစက်လှည့်သော်

အကနိဋ္ဌ၊ အနာဂါမ်မှာ၊ ရှင်ရုံသာနှင့်၊ သေလင့်ရုံမှာ၊ ရဟန္တာတည်း၊
နှစ်ဖြာရှင်သေ၊ ပုပေ အောက်ဖ၊ နှစ်ဝ သေရှင်၊ လွတ်ကင်းစင်၊
လေးအင်မဂ္ဂ မှတ်လောတည်း။

ကမ္မဇောလပ် ၃-စည်း၊ ၇-စည်း၊ ၄-စည်း ဆိုပုံ

က္ခဗ္ဗ သုံးရှု၊ သံ-ဥ ခုနစ်လီ၊ ရူပီလေးဝ၊ ဖြစ်ကြောင်းပြ၊ ရူပကလာပါ။

သုဒ္ဓါဝါသ ဘူးမရ

သုဒ္ဓါဝါသပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သုဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေလွန်ကဲသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်သောကြောင့် မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နှစ်ကြိမ်ထပ်၍ မဖြစ်ကောင်းပေ၊ ထို့ကြောင့် ဖြစ်ဘူး ချုပ်ဘူး မရသည်ကို ဘူးမရဟုဆိုသည်။

အထက်သစ္စယမိုက်စသည်တို့၌ ခဏပစ္စုပ္ပန်ဖြင့် ပိုင်းခြားဟောသောကြောင့်သုဒ္ဓါဝါသ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဒုက္ခသစ္စာ ဖြစ်ဘူးရသည်။ ခန္ဓယမိုက်၌ကား အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်၏ဖြင့် ပိုင်းခြားဟောသော ကြောင့် (ဘူး) နှစ်ပါးလုံး မရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်၊ အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သာ ဖြစ်ကြသည်။ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်၊ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်၊ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဩရုဗ္ဗာဂိယ သံယောဇဉ်တို့ကို မပယ်နိုင်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပဋိသန္ဓေနေသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် လည်းကောင်း သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ မဖြစ်နိုင်။

အကနိဋ္ဌ တုမရ

အကနိဋ္ဌဘုံ၌ အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိဘုံတွင်လည်း ထပ်၍မဖြစ်၊ တစ်ခြားဘုံသို့လည်း မပြောင်းပြီ၊ အကနိဋ္ဌဘုံတွင်သာ ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော့သည်။ ထို့ကြောင့် အကနိဋ္ဌ တုမရ အစစ်သာရသည်။

ဝေဟပ္ပလေ အကနိဋ္ဌေ၊ ဘဝဂ္ဂေ စ ပတိဋ္ဌိတာ။

န ပုနာညတ္ထ ဇာယန္တိ၊ သဗ္ဗေ အရိယပုဂ္ဂလာ။

ဗြဟ္မလောကဂတာ ဟေဋ္ဌာ၊ အရိယာ နောပပဇ္ဇရေ။

ဘဝသီသ၊ ဘဝသေဋ္ဌ၊ ဘဝဂ္ဂ သုံးဘုံ

ဝေဟပ္ပိုလ်ဘုံ၊ အကနိဋ္ဌဘုံ၊ နေဝသညာ နာသညာယတနဘုံ ၎င်းသုံးဘုံ၌ ဖြစ်လျှင် အခြားဘုံတို့သို့ ပြောင်း၍ မဖြစ်သောကြောင့် ဘဝသေဋ္ဌ၊ ဝါ-ဘဝသီသ၊ ဝါ- ဘဝဂ္ဂဟု ဆိုသည်။

* နေဝါ၊ ဝေဟင်၊ ကနိဋ္ဌရပ်မှာ၊ အရိယာ၊ နေရာ မပြောင်းပြီ။
 ဗြဟ္မ ဘုံနေ၊ ရိယာတွေ၊ အောက်ပြည် (ပြေ) မဆင်းပြီ။

အနာဂတပုဂ္ဂလ အရူပဘုံသို့ အကောက်၌-

တိဟိတ်ပုထုဇဉ် ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဝတ္တိအခါ မဂ်ရ၍ အရိယာအဖြစ်ဖြင့် စုတေ၍
 အရူပဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေမည်သူကို ရည်ရွယ်၍ ကောက်သည်။

တိဟိတ်ပုထုဇဉ် စဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မရ...

(အကြောင်းကား) အရူပဘုံ၌ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပရတောဃောသပစ္စည်းကို
 မရသည်ဖြစ်၍ မဂ်ကို မရနိုင်သောကြောင့်တည်း။ (မဂ်ကိုရသောသူသာ အရူပဘုံ၌
 ဘဝဆုံးနိုင်သည်၊ ဘဝဆုံးမှ ရူပက္ခန္ဓာ မဖြစ်လတ္တံ့ရမည်။)

- ဘဝသီသသုံးဘုံတို့တွင် အကနိဋ္ဌသာ အတုမရ၍၊ ကြွင်းနှစ်ဘုံကား အဘယ်ကြောင့်
 အတုရသနည်း။

* ဤသုံးဘုံ၌ဖြစ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ‘အရိယာနောပ ပဇ္ဇရေ’ အရ တစ်ပါး
 ဘုံသို့ မပြောင်းပြီ၊ ထိုသုံးဘုံတို့တွင် အကနိဋ္ဌဘုံ၌ အရိယာသာ၊ ပုထုဇဉ်မရှိ၊ ထိုအရိယာသည်လည်း
 တစ်ဖန် ပဋိသန္ဓေမနေ၊ တစ်ပါးဘုံ၌လည်း မဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် အတုမရ။

ဝေဟဗ္ဗိုလ်ဘုံ၊ နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ၌ကား တိဟိတ်ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိ
 ဘုံ၌လည်း ထပ်၍ဖြစ်၏၊ တစ်ပါးဘုံ၌လည်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အတုရသည်။

ဖြစ်လတံ့ ချုပ်လတံ့ ၂-ပါးအထူး

ချုပ်လတံ့မှာ - ပစ္ဆိမဘဝိက ဥပပဇ္ဇန္တရသည်။ ဖြစ်လတံ့မှာ - မရ၊ ဤသည်ပင် အထူး။
 (နိရောဓ၊ ဥ+နိ အနာဂတကိုထောက်)

ဈာနအနာဂါမ်

ဗြဟ္မာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ နောင်တစ်ဖန် ကာမဘုံ သို့ပြန်၍ ဖြစ်ဖွယ်မရှိသောကြောင့် ၎င်းတို့ကို ဈာနအနာဂါမ်ဟု ခေါ်သည်။
ဗြဟ္မာဘုံကြွ၊ သောနှင့် သ၊ ဈာန အနာဂါ။

ခန္ဓပဝတ္တိ၌ ဌာန ၂၇-ပါး

အသဉ်လေးဆူ၊ အရူ ခုနစ်၊ ခြောက်ဆစ် ပဉ္စဝေါ၊ စတုရော သုဒ္ဓါ၊ သဗ္ဗမှာ နှစ်၊ သာဓာ နှစ်၊ နောက်နှစ် စတု ပဉ္စဝေါ။
ပဝတ္တိဝါရပြီး၏။

ပရိညာဝါရအဓိပ္ပာယ်

ပရိညာ ၃-ပါး အဓိပ္ပာယ်

- ၁။ ရုပ်သည် ဖောက်ပြန်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဖဿသည် တွေ့ထိခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သာမည၊ ဝိသေသလက္ခဏာတို့ကို သိမ်းဆည်းသော ဉာဏ်ဟူသော ကင်္ခါ ဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိသည် ဉာတပရိညာမည်၏။
- ၂။ ထို့နောက် သစ္စာနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင်သောဉာဏ်သည် တီရဏပရိညာမည်၏။
- ၃။ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာမှစ၍ မဂ်တိုင်အောင်သော ဉာဏ်သည် ပဟာနပရိညာမည်၏။

* ဉာတ၊ တီရ၊ ပဟာန၊ သုံးဝ ပရိညာ။

ပရိညာဝါရဉ္စ ဟောသော ပုဂ္ဂိုလ်

ဤပရိညာဝါရဉ္စ- နောင်အခါ၌ မဂ်ကို ရလတုံသော ဘဗ္ဗပုထုဇဉ် ၁-ယောက်၊ မဂ်ကို မရလတုံသော အဘဗ္ဗပုထုဇဉ် ၁-ယောက်၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈-ယောက်၊ ပေါင်း ၁၀-ယောက် သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဟောပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်

သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန် စသော အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၃-ယောက်သည်လည်း ပိုင်းခြား၍ သိသည်၊ သို့သော်လည်း ပရိညာဟူက အထွဋ်အမြတ်ကိုသာ ဟောသောကြောင့် ပရိဇာနာတိအရ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူပါသည်။

ပုဂ္ဂလဝါရကိုသာ ဟော၍ ဩကာသဝါရကို မဟောကြောင်း

ပရိညာဝါရဉ္စ တူသောအဖြေရှိသောကြောင့် ပုဂ္ဂလဝါရကိုသာ ဟော၍ ဩကာသဝါရ ကို မဟောပါ။ (တစ်နည်း) ပရိညာကိစ္စဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ်အားသာ ဖြစ်၏။ ဩကာသအား မဖြစ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သာလျှင် ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်၏။ ဩကာသသည် မစွမ်းနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂလဝါရကို သာ ဟောအပ်၏။ ထိုသို့ ဩကာသဝါရကို မဟောအပ်သောကြောင့် ပုဂ္ဂလောကာသဝါရကို ရသော်လည်း မဟောအပ်ပါ။

ပုထုဇဉ် ၂-မျိုး

၁။ နောင်အခါ မဂ်ကို ရလတ္တံ့သော ဘဗ္ဗပုထုဇဉ်၊

၂။ နောင်အခါ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော အဘဗ္ဗပုထုဇဉ်၊

၁။ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်တို့၏ သရုပ် သဘောကို သိသော ကလျာဏပုထုဇဉ်၊

၂။ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်တို့၏ သရုပ် သဘောကို မသိသော အန္ဓပုထုဇဉ်။

(မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ဟူသည်-ဝဋ္ဋဘိရတ,ဝဋ္ဋဇ္ဈာသယဖြစ်၍ ဝဋ်ကိုသာ အလိုရှိပြီး ဝဋ်ကင်းရာနိဗ္ဗာန်ကို အလိုမရှိသော ပုထုဇဉ်တည်း။)

ပဝတ္တိဝါရနှင့် ပရိညာဝါရ ကာလယူပုံအထူး

ပဝတ္တိဝါရ၌ စုတိပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပိုင်းခြားရသည်။ ပရိညာဝါရ၌ကား စုတိပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မပိုင်းခြားအပ်။ ပဝတ္တိအခါ၌ စိတ္တက္ခဏ၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာ ပိုင်းခြားရသည်။ ဤသို့ ထူးပါသည်။

စုတိပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့် မပိုင်းခြားရကြောင်း

ပရိညာကိစ္စမည်သည် စုတိပဋိသန္ဓေ ခဏတို့၌ မဖြစ်။ ပဝတ္တိအခါ မဂ်ခဏ၌သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စုတိပဋိသန္ဓေတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် မပိုင်းခြားအပ်။

* ယေ ပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ၌...

တစ်ဘဝ နှစ်ဘဝစသည်၌ မဂ်ကို မရလတုံသည်ကို မဆိုလို၊ များသောအားဖြင့် မဂ်ကို ဘယ်အခါမှ မရလတုံသော သံသရာ သစ်ငုတ်၊ မြေစောင့် သတ္တဝါများကိုသာ ဆိုသည်။

ခန္ဓာယမိုက်ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပါယ်ပြီး၏။

အာယတနုယမက

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ

- စက္ခာယတန စသည်လည်း ဓမ္မပင်မည်ခွဲ၍ ဓမ္မာယတန တစ်ခုတည်းကိုသာ ဟောသင့် ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် အာယတန ၁၂-ပါး ဟောရသနည်း။

* ခြောက်ပါးသော ဝိညာဏ်အပေါင်းတို့ဖြစ်ရာ ဒွါရ၊ အာရုံတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားစေ လိုသောကြောင့် အာယတန ၁၂-ပါးဟောရပါသည်။

အာယတန

စိတ်စေတသိက်တို့၏ လုံ့လပြုရာ ဝါ- မိမိတို့၏ ကိစ္စကို ပြုရာဖြစ်သောကြောင့် အာယတနမည်သည်။

စက္ခု ၅-ပါးနှင့် ဟော မဟော စက္ခုတို့၏အကြောင်း

ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ပညာစက္ခု၊ ဗုဒ္ဓစက္ခု၊ ဓမ္မစက္ခု၊ သမန္တစက္ခုဟု စက္ခု ၅-ပါး အပြားရှိ၏။ ထိုငါးပါးတို့တွင် ဒိဗ္ဗစက္ခု-ပညာစက္ခု နှစ်ပါးသာ နီးစပ်သောကြောင့် ဟောတော်မူသည်။ ကြွင်းသုံးပါးတို့ကိုကား အလွန်ဝေးသောကြောင့် ဟောတော်မမူ။ [ယမိုက်အနုဋီကာ]

ဒုတိယဝိဇ္ဇာ ဘဉာဏ် တတိယဝိဇ္ဇာ ဘဉာဏ်

ပု၊ ဒိ၊ အာ ဟူသော ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတို့တွင် ဒိဗ္ဗစက္ခုသည် နှစ်ခုမြောက်သော ဝိဇ္ဇာဘဉာဏ်ဖြစ်သောကြောင့် ဒုတိယဝိဇ္ဇာဘဉာဏ်၊ ပညာစက္ခုသည် သုံးခုမြောက်သော ဝိဇ္ဇာဘဉာဏ်ဖြစ်သောကြောင့် တတိယဝိဇ္ဇာဘဉာဏ်မည်သည်။

တဏှာကို သောတဟုဆိုကြောင်း

သဒ္ဓါရုံကို ကြားတတ်သောကြောင့် တဏှာကို သောတဟုဆိုသည်မဟုတ်၊ စက္ခုဒွါရ စသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံတို့၌ ယိုစီးတတ်သည်ဖြစ်၍ ဝါ- အလုံးစုံသော ဘဝတို့၌ ယိုစီးတတ်သည်ဖြစ်၍ ရေအယဉ်နှင့် တူသောကြောင့် တဏှာကို သောတဟု ဆိုပါသည်။ (သဝန္တိ သဗ္ဗမိ သောတာပန်သော ဓမ္မပဒပါဠိ အာဂမယုတ္တိထောက်)

ဂန္ဓမည်ကြောင်း

သီလစသည်တို့ကို အနံ့ ဖြစ်သောကြောင့် ဂန္ဓဟု ဆိုသည်မဟုတ်၊ ဝန်းကျင်အောက်ထက် အရပ်မျက်နှာတို့ကို ထင်ရှား ပျံ့နှံ့တတ်သောကြောင့် ဂန္ဓဟု ဆိုပါသည်။

သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝတို့ကို သီလဂန္ဓ ဆိုရကြောင်း

သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝတို့သည် ပြကတေအားဖြင့် သီလသာလျှင် ဖြစ်ကြကုန်၍ ဝိရတီသီလအဖြစ်ဖြင့် ဇာတ်တူသောကြောင့် ၎င်းသုံးပါးတို့ကို သီလဂန္ဓ ဟု ဆိုပါသည်။

သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိတို့ကို သမာဓိဂန္ဓဆိုရကြောင်း

သမ္မာသမာဓိသည် မိမိသဘောအားဖြင့် အာရုံ၌တည်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်၊ ပဂ္ဂဟကိစ္စရှိသော သမ္မာဝါယာမ၊ အပိလာပနကိစ္စရှိသော သမ္မာသတိတို့၏ အထောက်အပံ့ကို ရမှသာ အာရုံ၌ တည်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သောကြောင့် ၎င်းနှစ်ပါးတို့ကို သမာဓိ ဂန္ဓ၌ ထည့်သွင်း မိန့်ဆိုသည်။

သမ္မာသင်္ကပ္ပကို ပညာဂန္ဓ၌ ထည့်သွင်း၍ ဆိုရကြောင်း

သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မိမိသဘောအားဖြင့် အာရုံကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်၊ အာရုံပေါ်သို့ သမ္မာသင်္ကပ္ပ ရှေးရှုတင်ပေးမှသာလျှင် စွမ်းနိုင်သောကြောင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပကို ပညာဂန္ဓ၌ ထည့်သွင်း၍ မိန့် ဆိုပါသည်။

အတ္တရသ၌ အတ္တသဒ္ဓါ၏ဟောနက်နှင့် အတ္တရသ အရ

အတ္တရသ၌ အတ္တသဒ္ဓါ အကျိုး (ပယောဇန) အနက်ကို ဟောသောကြောင့် အတ္တရသ အရ အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်လေးခု စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ကောက်ယူရသည်။

ဓမ္မရသ၌ ဓမ္မသဒ္ဓါ၏ဟောနက်နှင့် ဓမ္မရသအရ

ဓမ္မရသ၌ ဓမ္မသဒ္ဓါ အကြောင်း (ဟေတု) အနက်ကို ဟောသောကြောင့် ဓမ္မရသအရ အကြောင်းဖြစ်သော မဂ်လေးခု စိတ္တုပ္ပါဒ် ကို ကောက်ယူရပါသည်။

အတ္တစသည်ကို ရသဟု ဆိုရကြောင်း

စားအပ်သော အရသာဖြစ်သောကြောင့် ယင်းတို့ကို ရသဟု မဆိုလို၊ အရိယာ သူတော် ကောင်းတို့ သာယာနှစ်သက်အပ်သောကြောင့် အတ္တစသည်ကို ရသဟု ဆိုပါသည်။

ပဋိသန္ဓေခဏ၌ သဒ္ဓါယတနကို မရကြောင်း

သဒ္ဓေါစိတ္တောတုဇော ဟူသော သင်္ကဟပါဠိနှင့် အညီ သဒ္ဓါယတနသည် စိတ် ဥတု ကြောင့်သာ ဖြစ်၏။ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည်လည်း ဒုဗ္ဗလဖြစ်သောကြောင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်ကို မဖြစ် စေနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ သဒ္ဓါယတနကို မရအပ်။

* ယင်းသို့ ဖြစ်လျှင် ပဝတ္တိဝါရဖြစ်၍ ဟောသင့်သည် ဟူအံ့-

ဤပဝတ္တိဝါရကို ပဝတ္တိကာလဖြင့် မပိုင်းခြား၊ ပဋိသန္ဓေ၊ စုတိတို့ဖြင့်သာ ပိုင်းခြား အပ်သောကြောင့် သဒ္ဓါယတနကို မဟောရခြင်း ဖြစ်သည်။

အာယတနကို ဘုံအားဖြင့် ခွဲဝေပုံ

ဆောင်။ ။ အရူဘုံမှာ၊ မ၊ ဓမ် သာပင်၊ အသဉ် ရူ၊ ဓမ်၊ ကြွင်း ရူပံသိ၊ ဃာနာဒိပယံ၊ ကာမဝယံ၊ သဒ္ဓိဖယံ အကုန်ရ။

ဝိကလသုံးချက်တွင် ပထမဝိကလ၌ သုဂတိအဟိတ်မကောက်

သုဂတိဘုံ၌ ကြီးသော အာနုဘော်ရှိသော ကံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော သြပပါတိကတို့ အား စက္ခု၊ သောတစသော ဣန္ဒြေချို့တဲ့ခြင်း မရှိသောကြောင့် သုဂတိ အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို မကောက်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဂုဗ္ဘသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ပဋိသန္ဓေခဏ၌ စက္ခုစသော အာယတနကို မုချမဖြစ် ကောင်းပါ။ အဋ္ဌကထာအလို သတ္တမ သတ္တာဟ၊ မူလဋီကာအလို ဧကာဒသမ သတ္တာဟ မှစ၍ စက္ခုစသော အာယတနတို့ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ကြသည်။

ယင်းဂုဗ္ဘသေယျကပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ရှေးဦးစွာ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ကာယ၊ ရူပ၊ သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ၊ မန၊ ဓမ္မတို့ တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းနောက် စက္ခု၊ ၎င်းနောက် သောတ၊ ၎င်းနောက် ဃာန၊ ၎င်းနောက် ဇိဝှါ ဤသို့ ရှေ့နောက် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ကြသည်။ (အရကောက်)

ပညတ်ကိုမရ

သုဒ္ဓါယတနဝါရ၌ အာယတနထိုက်သော ပရမတ္ထ သက်သက်ကိုသာ ဟောသော ကြောင့် ယင်းဝါရ၌ ပညတ်ကို မရပါ။ ဝါ- ဟောတော်မမူပါ။

ပဏ္ဍတ္တိဝါရပြီး၏။

ပဝတ္တိဝါရ အဓိပ္ပာယ်

ပဝတ္တိဝါရ သဒ္ဓါယတနကို မဟောကြောင်း

ဤပဝတ္တိဝါရ၌ သဒ္ဓါယတနကို ပဋိသန္ဓေအခါ မရကောင်းသောကြောင့် မဟောပါ။

(စုတိပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်းဖြင့် ဥပါဒိန္နဖြစ်သော ဝဋ်တရား၏ ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းကို ဟောရာဖြစ်သော ပဝတ္တိဝါရ၌ သဒ္ဓါယတနအတွက် ဝိသဇ္ဇနာ မရသော်လည်း ပုစ္ဆာမှ ရသည်ကို သင်္ဂြိုဟ်၍ စက္ခာယတနမူလကာနိ ဧကာဒသဟု မိန့်ဆိုပါသည်)

သ-သဒ္ဒါ၏ဟောနက်

သစက္ခုကာနံ သသောတကာနံ၌ ‘သ, သဒ္ဒါသည် သလောမကော, သပက္ခကော စသည်၌ကဲ့သို့ ‘သံဝိဇ္ဇမာန’အနက်ကို ဟောသောကြောင့် ရထိုက်သော စက္ခု(သောတ) ရှိကုန်သော ဟုဆိုလိုသည်။ စက္ခု (သောတ)နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော ဟူ၍ (သဟတ္ထ)မလို။

(အကြောင်းကား) သဝိတက္ကာဓမ္မာ အစရှိသော ဓမ္မအချင်းချင်း၌သာ ကြိယာ သမဝါယ ရှိသည်။ ဤ၌ကား ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဓမ္မဖြစ်၍ ကြိယာ သမဝါယ မရှိကောင်းသောကြောင့်တည်း။

ပဋိသန္ဓေကို ယောနိဟု ဆိုကြောင်း

သတ္တဝါတို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ရောနှောခြင်းမရှိသော်လည်း ဇာတ်အားဖြင့် တူသည် ဖြစ်၍ ရောနှောသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် ပဋိသန္ဓေကို ယောနိဟု ဆိုပါသည်။

ယောနိအပြားနှင့် ယောနိနှင့် ပဋိသန္ဓေနေသောပုဂ္ဂိုလ်

“အနံ, ဇေ, သံ, ဩ လေးပါးနှော မှတ်လော ယောနိသာ”အရ အန္ဓဇယောနိ၊ ဇလာဗုဇယောနိ၊ သံသေဒဇယောနိ၊ ဩပပါတိကယောနိအားဖြင့် ၄-ပါးပြား၏။

ယင်းလေးပါးတို့တွင် ဘုမ္မဇိဝ်းမှတစ်ပါးသောနတ်၊ နိဇ္ဈာမတဏှိက ပြိတ္တာ၊ ငရဲသတ္တဝါ၊ ၎င်းတို့အား ဩပပါတိက ယောနိသာတည်း။

ဘုမ္မဇိဝ်းနတ်, လူ, တိရစ္ဆာန်, နိဇ္ဈာမတဏှိက ပြိတ္တာမှ တစ်ပါးသော ပြိတ္တာ၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည် ယောနိလေးပါးဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေကုန်၏။

ဆောင် ။ ဘုမ္မာပယ်ချ၊ ကြွင်းဒေဝနှင့် ၊ နိဇ္ဈာမ ပေတေ ၊ နိရယေ ၊ ဖြစ်ပေဩပပါ။ ။
 နိဇ္ဈာကြည်ထ၊ ကြွင်းပေတနှင့် ၊ ဘုမ္မဒေဝ၊ မနုဿာ တိရစ္ဆာန်၊ ဖြစ်ကြောင်းမှန်၊
 လေးတန်ယောနိလာ ။

သံသေဒဇေနှင့်သြပပါတိကအထူး

သံသေဒဇေပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှေးဦးပထမ သေးငယ်စွာဖြစ်ရာမှ တဖြည်းဖြည်း ကြီးပွား ကုန်၏။ သြပပါတိကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား (၁၆) နှစ်အရွယ်မှစ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့ထူး၏။

-ယဿ စက္ကာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စသည်၌ ဂဗ္ဗသေယျကိုကောက်ရာ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ပဋိသန္ဓေအခါ စက္ကာယတနမရှိသော်လည်း ပစ္စုပ္ပန်သုံးပါးတို့တွင် ခဏပစ္စုပ္ပန်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန် တို့ကို မယူဘဲ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်ကို ယူသောကြောင့် ကောက်ပါသည်။

-သစက္ခုကာနံ အသောတကာနံ ဟူသောစကားကို အပါယ်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် နားပင်းသော သြပပါတိကကို ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်။

သြပပါတိကို မကောက်ရကြောင်း

ဃာနမူလီ အနုလောမသန္နိဋ္ဌာန်၌ သြပပါတိကကို ကာမဘုံ၌ ဃာနချို့သော သြပပါတိက ပုဂ္ဂိုလ်မရှိကောင်းသောကြောင့် မကောက်ပါ။

ရူပလောကေ ပန ဃာနာဒိတ္တယံ နတ္ထိ

ရူပဗြဟ္မာတို့သည် ကာမဝိရာဂဘာဝနာ၏အစွမ်းဖြင့်ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗတို့၌ တပ်ခြင်း ကင်းသည့်အတွက် မှီရာ ပသာဒတို့၌လည်း တပ်ခြင်းကင်းသည်။ ထို့ကြောင့် ဃာန၊ ဇိဝှါ၊ ကာယ ပသာတို့ မရှိပါ။

ဃာန-စသော ပသာဒမရှိလျှင် ဃာန-စသော ဝိညာဉ်တို့လည်း မဖြစ်ပါ။ အနံကို လည်း မသိနိုင်ပါ။ အသွင်သဏ္ဌန် နှာခေါင်းကား ရှိပါသည်။

ဂန္ဓရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ကြောင်း

အဂန္ဓကာနံ-၌ရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဂန္ဓ မရှိမဟုတ်၊ ရှိ၏။ သို့သော် ဃာနာယတန မရှိ၍ အာယတနကိစ္စမပြီးသောကြောင့် ဂန္ဓရှိသည် မဆိုနိုင်ပါ။

၁၁-ယမကသာ ထားရကြောင်း

* သဒိသဝိသဇ္ဇနာ တူသောအဖြေ ရှိသောကြောင့် တန္တိလဟုဖြစ်စိမ့်သောငှာ ချဲ့၍ ၁၁-ယမကသာ ထားခြင်းဖြစ်သည်။ (စက္ခာယတနမှ၌ ၅-ယမက၊ ဃာနာယတနမှ၌ ၃-ယမက၊ ရူပမှ၌ ၂-ယမက၊ မနမှ၌ ၁-ယမကအားဖြင့် ၁၁-ယမကကိုသာ ထားသည်)

ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် စက္ခုနှင့်သောတ၊ စက္ခုနှင့် ဃာနာ ဤနှစ်ယမကတို့သည် သဒိသ ဝိသဇ္ဇနာဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ထားပြန်သနည်း။

* စက္ခု သောတတို့၏ ဖြစ်ရာဌာန၌ စင်စစ် ဃာနာယတန မဖြစ်သောကြောင့် အဘယ်သို့ ဖြေအပ်သနည်းဟူသော ယုံမှားသင်္ကာကို ပယ်ဖျောက်အံ့သောငှာ ဟောပြန်သည်။

အနာဂတ ပုဂ္ဂလဝါရ ကာမာဝစရ ဖြစ်ပြန်ကောင်းဝယ် အနာဂါမိဖလဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အဘယ့်ကြောင့် မကောက်ပါသနည်း။

* အနာဂါမိဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဋိသန္ဓေနေသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကာမဘုံ၌ နောက်တစ်ဖန် မဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် ကာမာဝစရ ဖြစ်ပြန်ကောင်း ဆိုရိုးဝယ် ယင်းပုဂ္ဂိုလ် ကို မကောက်ရခြင်းဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ ကာမဘုံ၌ အနာဂါမိဖလဌာန်မဖြစ်၍ မဟုတ်၊ ပဋိသန္ဓေနေသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာ မဖြစ်၊ ပဝတ္တိအခါ မဂ်စဉ်အားဖြင့်မူကား အနာဂါမိဖလဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်နိုင် သည်ဟု ဧကန် မှတ်ယူရမည်။

အာယတနယမကဆိုင်ရာအဓိပ္ပါယ်ပြီး၏။

ဓာတုယမကာ ပဝတ္တိဝါရအဓိပ္ပါယ်

ဓာတုယမိုက်ကို ဟောရကြောင်း

မူလယမိုက်၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ကုသိုလ်စသောတရားတို့ကို ဓာတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သိမ်းကျုံး၍ အာယတနယမိုက်၏အခြားမဲ့၌ နာမရူပသံမုဋ္ဌ၊ ဝိတ္တာရရူစိ၊ မုဒိန္ဒြိယ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အလိုငှာ ဓာတုယမိုက်ကိုဟောတော်မူပါသည်။

ဓာတု

မိမိ၏ ကက္ခဋ ဖုသနစသော သဘောကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဓာတုမည် ပါသည်။

ဓာတ် ၁၈-ပါးသာ ဟောရကြောင်း

သုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာဝယ် အာရဗ္ဗဓာတ်၊ သုတဓာတ် စသော များစွာသော ဓာတ်တို့ရှိ ပါသော်လည်း ပြဆိုအပ်သော ဓာတ် ၁၈-ပါးတို့တွင် အကျုံးဝင်သည့်အတွက် ၎င်းတို့ကို သီးခြား မဟောဘဲ ၁၈-ပါးသာ ဟောတော်မူပါသည်။

သဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနာနံ သပ္ပဓာတုနံ အန္တောဂဓတ္တာ။

ဓာတုယမိုက်၌ မဟောသောဓာတ်နှင့် အကြောင်း

ဤဓာတုယမိုက် (ပဝတ္တိဝါရ) ၌ သဒ္ဓဓာတ်၊ (မနောဝိညာဏဓာတ်ကြည့်သော) ဆ ဝိညာဏဓာတ်တို့ကို ပဋိသန္ဓေအခါ၊ စုတိအခါ၌ မရကောင်းသောကြောင့် မဟောပါ။

ဓာတုယမိုက်ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပါယ်ပြီး၏။

သစ္စယမက

ဓာတုယမိုက်နှောင် သစ္စယမိုက် ဟောရကြောင်း

မူလယမိုက်၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ကုသိုလ်စသောတရားတို့ကို သစ္စာ၏ အစွမ်း အားဖြင့် ပေါင်းရုံး၍ ဓာတုယမိုက်၏အခြားမဲ့၌ ဟောတော်မူလိုသောကြောင့် ဓာတုယမိုက်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ သစ္စယမိုက်ကို ဟောတော်မူသည်။

သစ္စာ

မဖောက်မပြန် မှန်သောကြောင့် သစ္စာမည်သည်။

သစ္စာ ၄-ပါးနှင့် ဒေသနာက္ကမ

သစ္စာ ၄-ပါးတို့တွင် ရန်ရင်းသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့နှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သိလွယ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဒုက္ခသစ္စာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပါသည်။

ထိုဒုက္ခသစ္စာ၏အကြောင်းကို ပြလိုခြင်းအကျိုးငှာ ဒုက္ခသစ္စာ၏အခြားမဲ့၌ သမုဒယသစ္စာကို ဟောတော်မူပါသည်။

အကြောင်းသမုဒယချုပ်လျှင် အကျိုးဒုက္ခလည်းချုပ်တော့ဟု သိစေခြင်းငှာ သမုဒယအခြားမဲ့၌ နိရောဓသစ္စာကို ဟောတော်မူပါသည်။

ထိုနိရောဓ၏ အကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် နိရောဓသစ္စာ၏ အခြားမဲ့၌ မဂ္ဂသစ္စာကို ဟောတော်မူပါသည်။

သစ္စာ ၄-ပါးသာ ဟောရကြောင်း

သစ္စာ ၄-ပါးမှတစ်ပါး အခြားသစ္စာ မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ၄-ပါးတို့တွင်လည်း နှုတ်ပယ်သင့်သောသစ္စာ မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သစ္စာကို အယုတ်အလွန် မဟောဘဲ ၄-ပါးသာ ဟောတော်မူပါသည်။

ကာယိကဒုက္ခစေတသိကဒုက္ခကိုသာကောက်ရကြောင်း

ဒုက္ခသည် ဝိပရိကာမဒုက္ခ၊ သင်္ခါရဒုက္ခ၊ ပရိစ္ဆန္ဒဒုက္ခ၊ အပရိစ္ဆန္ဒဒုက္ခစသောအားဖြင့် ဒုက္ခပေါင်းမြောက်များစွာရှိသော်လည်း မုချအားဖြင့် ဒုက္ခသဘော ရှိသောကြောင့် ဒုက္ခဟူသော သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်အရ ကာယိကဒုက္ခ စေတသိကဒုက္ခကိုသာ အရကောက်ရသည်။

ဒုက္ခ ဒုက္ခ

ကာယိကဒုက္ခ ,စေတသိကဒုက္ခကို သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အမည်အားဖြင့် လည်းကောင်း ဒုက္ခ၏အဖြစ်ကြောင့် ဒုက္ခ ဒုက္ခ ဟုခေါ်ပါသည်။

သမုဒယကို အကြောင်းဟုခေါ်ကြောင်း

ဒုက္ခ၏အကြောင်းများစွာရှိသော်လည်း ပြဋ္ဌာန်းသော၊ထူးသောအကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် သမုဒယကိုသာ အကြောင်းဟုခေါ်သည်။

အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်ကို သစ္စာဝိမုတ်ထုတ်ရကြောင်း

အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်ကို ဒုက္ခဟု ဆိုသင့်သော်လည်း ကံကိလေသာတို့ကြောင့် မဖြစ်လေရကား ဒုက္ခသစ္စာဟု မဆိုထိုက်ပေ၊ ထို့ကြောင့် သစ္စာဝိမုတ်ထုတ်ရသည်။ (မာတိကာအရကောက်၌ ရုပ်ဟူသမျှကို ဒုက္ခသစ္စာဖွဲ့ခဲ့သည်)

***အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်ဟူသည် -**

တော၊ တောင်ရေမြေ သမုဒ္ဓရာအစရှိသော ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ဖြစ်သော သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ် သဒ္ဓနဝကကလာပ် ဤဥတုဇကလာပ်နှစ်စည်းကို ဆိုလိုသည်။

ဗဟိဒ္ဓရုပ်ကို သစ္စာဝိမုတ်ထုတ်ရကြောင်း

ဗဟိဒ္ဓရုပ်ကို သမုဒယ၊ နိရောဓ၊ မဂ္ဂ သစ္စာတရားကိုယ် မဟုတ်သောကြောင့် မည်သည့်သစ္စာမျှ မဖွဲ့ထိုက်၊ ထို့ကြောင့် သစ္စာဝိမုတ်ထုတ်ရသည်။

***သုဒ္ဓသစ္စဝါရ၌ သစ္စာထိုက်သောတရားကိုသာ ဟောသောကြောင့် မဂ္ဂသာမညဝယ် ဖိုလ်ရှိသော အဋ္ဌကိကမဂ်ကို မကောက်ရ၊ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိက်၌ ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ၃၇-ခုကို ကောက်ပါ။**

နိရောဓသစ္စာ၏ဟောနက်နှင့် အရ

နိရောဓသဒ္ဓါသည် ချုပ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် နိရောဓအရ နိရောဓ သာမညကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း ကောက်ရသည်။

မဂ္ဂသဒ္ဓါ၏ဟောနက်နှင့် အရ

မဂ္ဂသဒ္ဓါသည် ခြေကြောင်းခရီး၊ လှည်းကြောင်းခရီး အစရှိသော မဂ္ဂသာမည မဂ္ဂသစ္စာကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် မဂ္ဂအရ- မဂ္ဂသာမည၊ မဂ္ဂသစ္စာကိုကောက်။

ပဏ္ဍတ္တိဝါရပြီး၏။

ပဝတ္တိဝါရ အဓိပ္ပာယ်

ပဝတ္တိဝါရ၌ ဟောသောပုဂ္ဂိုလ်

ဤပဝတ္တိဝါရ၌ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ် ၄- ယောက် ၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈- ယောက်အားဖြင့် ၁၂- ယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဟောပါသည်။

ကာလပိုင်းခြားပုံ

ဤပဝတ္တိဝါရ၌ ကာလကို စုတိပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိစိတ္တက္ခဏအားဖြင့် လည်းကောင်း ပိုင်းခြားပါသည်။ ။

*သမုဒယ , မဂ္ဂသစ္စာနှစ်ပါးတို့ကို စုတိပဋိသန္ဓေနှစ်ခုတို့၏ အကြားဟုဆိုအပ်သော ပဝတ္တိအခါ၌သာ ရအပ်၏။ စုတိပဋိသန္ဓေအခါတို့၌ မရအပ်။

ဒုက္ခသစ္စာကိုကား ပဝတ္တိအခါ၌လည်းကောင်း၊ စုတိပဋိသန္ဓေအခါ၌လည်းကောင်း ရအပ်၏။

နိရောဓသစ္စာကို မဟောကြောင်း

နိရောဓသစ္စာဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်တရားသည် ဥပ္ပါဒ်, ဌီ, ဘင်ဟုဆိုအပ်သော ခဏတ္တယ မရှိရကား ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နိရုဇ္ဈတိဟူ၍လည်းကောင်း ဟောခြင်းငှါမသင့်သောကြောင့် မဟော။

စိတ်မှနေ၍ ဘုံကိုမှတ်ပုံ

အရူပဝိပါက် ၄- ခုကြဉ်သော စိတ် ၈၅- ခုတို့သည် ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်၏။ လောဘမူ, မောဟမူ, မနောဒွါရဝဇ္ဇန်း မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ အရူပ- ၁၂၊ သောတာပတ္တိ မဂ်ကြဉ် လောကုတ္တရာစိတ် ၇-ခုအားဖြင့် ၄၆- ပါးကုန်သော စိတ်တို့သည် စတုဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ။

တဏှာသမ္ပယုတ္တ စသည်ရွေးချယ်ပုံ

ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောစိတ် ၈၅- ခုတို့တွင် လောဘမူစိတ် ၈- ခုကို တဏှာသမ္ပယုတ္တစိတ်ဟု ခေါ်ပါသည်။ ကြွင်းစိတ် ၇၇- ခုသည် တဏှာဝိပ္ပယုတ္တစိတ်။

စတုဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောစိတ် ၄၆- ခုတို့တွင် လောဘမူစိတ် ၈- ခုသည် တဏှာသမ္ပယုတ္တစိတ်၊ ကြွင်း စိတ် ၃၈- ခုသည် တဏှာဝိပ္ပယုတ္တစိတ်။

ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ မဂ်စိတ် ၄- ခုသည် မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တစိတ်၊ ကြွင်း စိတ် ၈၁- ခုသည် မဂ္ဂဝိပ္ပယုတ္တစိတ်။

(တဏှာသမ္ပယုတ္တ , မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တစိတ်ကား ထင်ရှားမရှိ) ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော စိတ် ၈၅- ခုတို့တွင် လောဘမူစိတ် ၈- ခု ၊ မဂ်စိတ် ၄- ခု ကြည့်စိတ် ၇၃- ခုသည် တဏှာဝိပ္ပယုတ္တ , မဂ္ဂဝိပ္ပယုတ္တစိတ် မည်၏။

စတုဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောစိတ် ၄၆- ခုတို့တွင် လောဘမူစိတ် ၈- ခု ၊ အထက်မဂ် ၃- ခု ကြည့်အပ်သော စိတ် ၃၅- ခုသည် တဏှာဝိပ္ပယုတ္တ, မဂ္ဂဝိပ္ပယုတ္တစိတ် မည်၏။

* မဂ်စိတ်သည် ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ဆဲမဟုတ်ဘဲလျက် “ပဉ္စဝေါကာရေ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပါဒကွဏေ တေသံ ဒုက္ခသစ္စဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, မဂ္ဂသစ္စဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ” ဟု အဘယံကြောင့် ဟောသနည်း ။

* ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ မဂ်ဖိုလ်ပင် ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ဆဲမဟုတ်သော်လည်း မိမိတို့၏ ဥပ္ပါဒကွဏ၌ စိတ္တဇရုပ်ကို ဖြစ်စေသောကြောင့် (ဝါ- မဂ်ဖိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်သည် ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်သောကြောင့်) ထိုသို့ ဟောတော်မူပါသည်။

ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ဆဲမရ

အရူပမဂ်, ဖိုလ် စိတ်တို့သည် စိတ္တဇရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် အရူပမဂ္ဂ ဖလုပ္ပါဒသမဂ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဒုက္ခသစ္စာ ဖြစ်ဆဲ မရကြပါ။

ပစ္ဆိမစိတ်ဟူသည်

(ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်ကို) ဘုံသုံးပါး၌ နောက်ဆုံးစိတ် ဖြစ်သောကြောင့် ပစ္ဆိမစိတ် ဟုခေါ်ပါသည်။

မုချဒုတိယစိတ်

သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနှောင် ပထမဘဝင်စိတ်ကို (ပဋိသန္ဓေမှထောက်၍ နှစ်ခု မြောက်သောစိတ်ဖြစ်သောကြောင့်) “မုချဒုတိယစိတ်” ဟုခေါ်ပါသည်။

တံသဒိသ ဒုတိယစိတ်

ဒုတိယဘဝင်မှစ၍ ဘဝနိကာန္တိက ပထမဇောတိုင်အောင်သော ၁၇-ခုသော စိတ်တို့ကို (မုချ ဒုတိယစိတ်နှင့် အတိတ်၌ သမုဒယသစ္စာဖြစ်ဖူး မရပုံချင်း တူသောကြောင့်) တံသ ဒိသ ဒုတိယစိတ်ဟု ခေါ်ပါသည်။

ပဝတ္တိဝါရပြီး၏

ပရိညာဝါရ အဓိပ္ပာယ်

ပရိညာဝါရ၌ မဟောသောသစ္စာနှင့် အကြောင်း

ဤသစ္စပရိညာဝါရ၌ နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာတို့ကို လောကုတ္တရာတရားတို့၌ ပရိညာ
ကိစ္စမရှိသောကြောင့် မဟောပါ။

ပရိညာသုံးပါးနှင့် သစ္စာ

ပရိညာသည်...

ဉာတပရိညာ၊ တိရဏပရိညာ၊ ပဟာနပရိညာ ဟု ၃-ပါး အပြားရှိ၏ ။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်...

ဒုက္ခသစ္စံ ပရိဇာနာတိ- ဝယ် ဉာတပရိညာ တိရဏပရိညာ နှစ်ပါးကို ရပါသည်။
သမုဒယသစ္စံ ပဇောတိ ဝယ် ဉာတပရိညာ , ပဟာနပရိညာ နှစ်ပါးကို ရပါသည်။

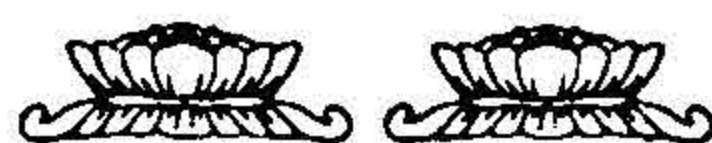
- ဒုက္ခသစ္စာ၌ ပဟာနပရိညာ၊ သမုဒယသစ္စာ၌ တိရဏပရိညာကို အဘယ်ကြောင့်
မရပါသနည်း။

* မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သောသူသည် ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းငှါ
သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ခြင်းငှါ ကျင့်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဒုက္ခသစ္စာ၌ ပဟာနကိစ္စမရှိ၊ သမုဒယ
သစ္စာ၌ တိရဏကိစ္စ မရှိ၊ ထို့ကြောင့် မရပါ။

သစ္စယမက အဓိပ္ပာယ်ပြီး၏

ယမကဆိုင်ရာ မှတ်သားဖွယ်ရာ အဓိပ္ပာယ်များပြီး၏

ယမကလက်ဆောင်ကျမ်းပြီးပါပြီ

နိဂမပတ္တနာ

သဉ္စိတံ မေ မဟာပုညံ ၊ ယမကတ္ထသရူပကံ ။

လဒ္ဓါယ သီလက္ခန္ဓဿ၊ ယတိနော ဥပထမ္ဘကံ ။

မေ-တိလောကဟု နာမသမုတ် အကျွန်ုပ်သည် ၊ ယမကတ္ထသရူပကံ - အဘိဓမ္မာ ပိဋကဟု သညာဝေလျှမ်း ခုနစ်ကျမ်းတွင် ခြောက်ခုမြောက်ယမိုက်ကျမ်း၏ အနက်အဓိပ္ပါယ် သရုပ်တရားကိုယ်တို့ကို စနစ်တကျ ညွှန်ပြသော ယမိုက်လက်ဆောင်ကျမ်းတည်းဟူသော၊ မဟာပုညံ- တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကုသိုလ်မြတ်ကို၊ သီလက္ခန္ဓဿ-သီလက္ခန္ဓာမည်သော၊ ယတိနော - ရဟန်းငယ်၏၊ ဥပထမ္ဘကံ- ကူညီထောက်ပံ့မှုကို၊ လဒ္ဓါယ-ရယူ၍၊ သဉ္စိတံ-ကောင်းစွာ အထူး ဆည်းပူးအပ်ပေပြီ။

အတ္တာဝဟံ ခိပ္ပံ ဟောတု ၊ ပါဘတံ မေ သုဗောဓိဒံ ။

ပရတ္ထသမ္မာဒကောဟံ ၊ ဘဝေယျံ ဇာတိ ဇာတိယံ ။

မေ- တိလောကဟုနာမသမုတ် အကျွန်ုပ်သည်၊ သုဗောဓိ -ကောင်းစွာထင်ထင်သိ မြင်လွယ်သော၊ ဣဒံပါဘတံ-လက်ဆောင်အလား ညွှန်ဇယားနှင့် တကွသော ဤကျမ်းစာသည်၊ ခိပ္ပံ-လျင်မြန်စွာ၊ အတ္တာဝဟံ- အဘိဓမ္မာပညာလိုလား အမျိုးသားတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ရွက်ဆောင်နိုင်သည်၊ ဟောတု- မုချမသွေ ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ အဟံစ- တိလောကဟု နာမ သမုတ်အကျွန်ုပ်သည်လည်း၊ ဇာတိ ဇာတိယံ- ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်း၌၊ ပရတ္ထသမ္မာဒကော - သူတစ်ပါးတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ပြီးစေနိုင်သည်၊ ဘဝေယျံ- ဖြစ်ရပါလို၏။

ယမိုက်ဘာသာအတွက်သက်သာလွယ်ကူစေရန် အထူးစီစဉ်ထားသော

- ☀ အရကောက်ဇယားများ
- ☀ ပါဠိအာဂုံဇယားများ
- ☀ သရုပ်အဓိပ္ပါယ်ဇယားများ
- ☀ ညွှန်ကြားချက်များ
- ☀ သိမှတ်ဘွယ်ရာအဓိပ္ပါယ်များ
- ☀ လင်္ကာဆောင်ပုဒ်များ

စသည်ဖြင့်ပို့ ချသူ သင်ယူသူများ နည်းရလောက်အောင်
ဝေဝေဆာဆာတန်ဆာဆင်၍ ဖော်ပြထားသည်။ ။

